T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEMEDE BRANŞ DERSLİK SİSTEMİ UYGULAMASINA İLİŞKİN İDARECİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
(MALATYA ve ELAZIĞ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin ERSÖZ

Malatya–2012

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEMEDE BRANŞ DERSLİK SİSTEMİ UYGULAMASINA İLİŞKİN İDARECİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
(MALATYA ve ELAZIĞ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin ERSÖZ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Oğuz Gürbüztürk

Malatya–2012

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI

Yasemin ERSÖZ tarafından hazırlanan "İlköğretim İkinci Kademede Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin İdareci, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Malatya ve Elazığ Örneği)" başlıklı bu çalışma, ……. tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

		İmza
Başkan:	……	……
Üye (Tez Danışmanı):	……	……
Üye:	……	……

ONAY

…/../2012

Prof. Dr. Celal ÇAKAN
Enstitü Müdür V

ONUR SÖZÜ

Yrd.Doç.Dr. Oğuz Gürbüztürk danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **İlköğretim İkinci Kademede Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin İdareci, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Malatya ve Elazığ Örneği)** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Yasemin ERSÖZ

…../…../……

ÖN SÖZ

Branş Derslik Sistemi Türkiye'de seyrek bir şekilde uygulanmakta olan, görsel öğrenme ve zengin materyal kullanımıyla her dersin kendi özel ortamında işlenmesi prensibine dayalı bir eğitim ortamı düzenlemesidir. Sistemin eğitimsel anlamda avantajları göz önünde bulundurulduğunda, 12 yıllık zorunlu eğitim sistemindeki yeni ortaokul yapılanmasında ve lise eğitiminde Branş Derslik Sistemi uygulamalarının yaygınlaşabileceği düşüncesiyle, bu konunun akademik anlamda çalışılması önem arz etmektedir.

Ancak, Branş Derslik Sistemi hakkında resmi kaynaklara dayanan teorik bilgilere ulaşma konusunda sıkıntılar mevcuttur. Ayrıca, sistemin Türkiye'de bugüne kadar akademik anlamda bir bütün olarak ele alınıp üzerinde bir çalışma yapılmamış olması, yabancı literatürde ise ancak dolaylı kaynaklara ulaşılabilmiş olması, teze bir özgünlük kazandırmakla birlikte, zorlu bir literatür tarama süreci yaşanmasına sebep olmuştur.

Anılan zorluklara rağmen, öğretmenlik hayatımın öğretme süreci anlamında en verimli bölümünün Branş Derslik Sistemini verimli uygulayabilen bir okulda çalıştığım süre kapsamında olması, beni bu konu üzerinde akademik bir çalışma yapmakta cesaretlendirmiştir. Bu çalışmanın tamamlanmasında pek çok değerli insanın katkısı olmuştur. Yüksek Lisans tez konumun belirlenmesinden sonuçlandırılmasına kadar geçen zorlu süreçte yoğun mesaisine rağmen bana vakit ayıran ve akademik anlamda kendisine çok şey borçlu olduğum sayın danışman hocam Yrd.Doç.Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK'e çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders dönemimde akademik katkılarından dolayı Sayın Prof.Dr. Sebahattin ARIBAŞ'a, Prof.Dr. Feridun MERTER'e, EPÖ Bilim Dalı Başkanımız sayın Doç. Dr. Kemal DURUHAN'a, Yrd. Doç. Dr. Eyüp İZCİ'ye, Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ'a, Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK'e teşekkür ederim.

Tez jürisinde yer alarak yorum ve önerileriyle araştırmaya katkı sağlayan Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ'a ve Yrd. Doç. Dr. Süleyman Nihat ŞAD'a teşekkür ederim.

Tez aşamasında sorduğum her soruya sabırla cevap vererek, engin bilgi ve birikimlerini paylaşmaktan çekinmeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa Serdar KÖKSAL'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim sürecinde desteklerinden dolayı eşim Yrd. Doç. Dr. Mustafa ERSÖZ'e ve yoğun çalışma sürecimde yaşından beklenmeyecek bir olgunlukla bana anlayış gösteren, tatlı gülücükleriyle bana yaşam enerjisi veren sevgili kızım Çiğdem'ime özellikle teşekkür ederim.

Bu yolculukta bana maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen, beni her zaman motive eden sevgili arkadaşlarım Arş. Gör. Dr. Pelin Yüksel Arslan'a, Arş. Gör. Uğur Özhan'a, Arş. Gör. Başak Kasa'ya, Arş. Gör. Sümeyra Akkaya'ya, Arş. Gör. Kübra Açıkgül'e, Arş. Gör. Esra Macit'e, Arş. Gör. Birsen Şahan Yılmaz'a çok teşekkür ederim.

Yasemin ERSÖZ
Malatya-2012

ÖZET

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEMEDE BRANŞ DERSLİK SİSTEMİ UYGULAMASINA İLİŞKİN İDARECİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ (MALATYA VE ELAZIĞ ÖRNEĞİ)

Yasemin ERSÖZ

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK
Temmuz-2012, XVIII+137 sayfa

Araştırmanın temel amacı, İlköğretim ikinci kademede Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin idareci, öğretmen ve öğrenci görüşlerini alarak değerlendirmektir. Araştırmada nicel ve nitel metotların birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda, tarama modeli, nitel boyutunda ise, durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini 2011 – 2012 eğitim-öğretim yılında Malatya ve Elazığ il merkezinde belediye sınırlarında bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi yedi ilköğretim okulu ve üç özel ilköğretim okulunda görev yapan idareciler, ikinci kademe öğretmenleri ve ikinci kademe öğrencileri oluşturmaktadır. Malatya il merkezi belediye sınırlarında altı adet resmi ilköğretim okulunda ve bir özel ilköğretim okulunda branş derslik sisteminin uygulandığı tespit edilmiştir. Elazığ'da ise bir devlet okulu ile iki özel okulda bu sistemin uygulandığı tespit edilmiştir. Bu ilköğretim okullarının tamamına ulaşılarak 12 idareci ile görüşme yapılmış, 113 öğretmen ve 2221 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bu okullardan birinde (Malatya-Mehmet Emin Bitlis İ.Ö.O.) öğretmenler anketleri doldurmak istemedikleri için, öğretmen anketleri dokuz okulda uygulanmıştır. Öğrenci anketleri ise okulların tamamında uygulanmıştır. İki

okulun idarecileri görüşme yapmak istemedikleri için, idareci görüşmeleri sekiz okulda yapılabilmiştir.

Araştırmada nitel verilerin toplanması amacıyla, idarecilere Branş Derslik Sistemine ilişkin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Nicel verilerin toplanması için, öğretmen ve öğrencilere Branş Derslik Sistemine ilişkin görüşlerini almak üzere anketler uygulanmıştır.

Araştırmada toplanan nicel veriler bilgisayar paket programıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizlerinde, her bir madde ile ilgili olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapmaları tablo halinde verilmiştir. Ayrıca öğretmenler için cinsiyet, mesleki kıdem, okul türü, devlet okulu öğretmenleri için eğitim türü (normal-ikili), branş derslik sistemi ile ilgili bir hizmet içi eğitime katılma durumlarına göre; öğrenciler için ise cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, devlet okulu ise eğitim türü (normal-ikili) göre branş derslik sistemi ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı istatistiksel tekniklerden bağımsız gruplar için t-testi ve tek faktörlü ANOVA, Scheffe (post Hoc) ile yoklanmıştır. Çalışmada nicel verilerin analizinde anlamlılık düzeyi $p \leq .05$ olarak alınmıştır. Görüşme yöntemiyle elde edilen nitel veriler betimsel analize ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Branş Derslik Sistemini uygulayan okullarda fotoğraflar çekilerek, çalışma içerisinde uygun yerlerde kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, genel anlamda öğretmenlerin branş derslik sistemine dair daha olumlu düşünceleri olduğu, buna karşılık öğrencilerin branş derslik sistemine dair olumsuz düşüncelerinin daha ön planda olduğu; devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin, özel okulda öğrenim gören öğrencilere göre branş derslik sisteminin olumsuz yönlerine daha çok vurgu yaptığı ortaya çıkmıştır. Özel okul idarecilerinin branş derslik sistemine dair görüşlerinin devlet okulundaki idarecilere göre daha olumlu olduğu; bazı devlet okulu idarecilerinin uygulamada karşılaşılan sorunlar nedeniyle branş derslik sistemi uygulamasından vazgeçmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca özel okullarda koridorlarda öğrenci dolaplarının olması, Branş Derslik Sistemini öğrencinin tüm gün sınıf sınıf çanta taşıdığı bir eziyet olmaktan çıkarmıştır. İlaveten, özel okullarda tam gün ve daha az sayıda öğrenciyle eğitim yapılması da branş derslik

sistemi açısından bir avantajdır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Branş Derslik Sistemi, Eğitim Ortamları, İlköğretim okulları*

ABSTRACT

THE VIEWS OF ADMINISTRATORS, TEACHERS AND STUDENTS CONCERNING APPLICATON OF ROTATING CLASS SYSTEM IN THE SECONDARY STAGE PRIMARY SCHOOL EDUCATION (THE SAMPLE OF MALATYA AND ELAZIĞ)

Yasemin ERSOZ

M.S., Inonu University, Institute of Educational Sciences
Curriculum and Instruction

Thesis Advisor: Assistant Professor Doctor Oğuz GÜRBÜZTÜRK
July- 2012, XVIII+137 pages

The main purpose of the study is to evaluate the Rotating Class System application in the secondary stage of elementary schools by taking the opinions of the administrators, teachers and students concerning it. In the study, mix method, in which quantitative and qualitative methods are used, was used. In the quantitative dimension of the study, descriptive survey model and causal comparison model, which is a relational survey method, were used. In the qualitative dimension of the study case study design was used.

The study consists of administrators, teachers and students in the secondary stage of 7 state elementary schools and 3 private elementary schools of National Education Ministry in the city centers of Malatya and Elazığ during 2011 – 2012 School Year. It was found that Rotating Class System was applied in 6 state elementary schools and 1 private elementary school within the municipal boundaries of the city of Malatya. In Elazığ one state elementary school and two private elementary schools applied the system. Thus the study was carried out in 10 schools in Elazığ and Malatya, seven of

which are state schools and three of which are private schools. Within the scope of the study, interviews were conducted with 12 administrators and questionnaires were applied to 113 teachers and 2221 students. In one of the mentioned schools, (Malatya-Mehmet Emin Bitlis Elementary School) as teachers did not want to fill in the questionnaires, teacher questionnaires were applied in the remaining 9 schools Student questionnaires were conducted in all schools. Interviews with administrators could be carried out in 8 schools as the other two administrators did not want to have interviews.

The data of the study were collected by both quantitative and qualitative data collection means. Semi-structured interview form to get the opinions of administrators related to Rotating Class System was developed so as to collect the qualitative data. Questionnaires developed by the researcher were applied for taking the opinions of the teachers and the students related to Rotating Class System so as to collect the quantitative data.

The data collected in the research were evaluated with packaged software. In the analysis of the data, parametric statistical methods were preferred. Descriptive statistics in parallel with sub-problems of the research (mean and Standard deviation) were used. In causal comparison analysis, t test, One way ANOVA, were used for independent groups and Scheffe test was used as Post Hoc. In the analysis of the data, for each item the frequency, arithmetic average, standard deviation of the opinions of teachers and students were shown as tables. **For teachers**; sex, professional seniority, the type of school, education type for state school teachers (normal-dual), whether they attended an in service training course about Rotating Class System or not were examined. **For Students;** Sex, Class level, school type, education type for state schools (normal- dual) any significant difference related to Rotating Class System were examined. Two-group variables such as sex and type of school were examined with t-test and three-group variables such as class level of the students and occupational seniority of the teachers were examined through one way ANOVA. In order to determine the difference range, Scheffe test was used. In the analysis of quantitative data significance level was designated as $p \leq 0.05$. Qualitative data obtained with interview method were subjected to descriptive analysis and content analysis. Some photos were taken by the researcher at the schools that apply Rotational Class System and these photos were used in the suitable parts of the study.

From this research, which aims at getting the opinions of the administrators, teachers and students concerning Rotating Class System in secondary levels of elementary schools, we can say that according to the findings of quantitative part, generally teachers have more positive opinions related to Rotating Class System but students generally have negative opinions about it. Besides, the students in state schools have less contentment related to Rotating Class System than students of private schools.

According to the findings obtained from qualitative dimension of the research, when the opinions of the administrators are taken into consideration, it can be said that the administrators of private schools have more positive attitudes than those of state schools. It has also been noted that some state school administrators want to abandon Rotating Class System.

For private school students, having lockers in the corridors takes away the difficulty of carrying the bags from one classroom to another all day. Additionally education being full day and with small number of students is another advantage of Rotating Class System in private schools. Various suggestions were made on the basis of the findings of research.

Key Words: *Rotating Class System, Educational Environments, Primary Schools*

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ONUR SÖZÜ	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	x
TABLOLAR LİSTESİ	xiv
RESİMLER LİSTESİ	xvii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Problem Cümlesi	8
1.5. Alt Problemler	8
1.6. Araştırmanın Varsayımları	9
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları	9
1.8. Tanımlar	9
1.9. Kısaltmalar	11

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KURAMSAL BİLGİLER……	12
2.1.1. Eğitim Teknolojisi ve Eğitim Ortamları Bağlamında Branş Derslik Sistemi……	12
2.1.2. Branş Derslik Sisteminin Yapısı……..	18
2.1.3. Branş Derslik Sisteminin Avantajları……..	26

2.1.3.1. Branş Derslik Sisteminin Öğretmenlere Sağlayacağı Avantajlar…….. 26
2.1.3.2. Branş Derslik Sisteminin Öğrencilere Sağlayacağı Avantajlar… 28
2.1.3.3. Branş Derslik Sisteminin Okula Sağlayacağı Avantajlar……. 31
2.1.4. Branş Derslik Sistemine Geçiş Sürecinin Aşamaları……..... 33
2.1.5. Branş Derslik Sisteminin Dezavantajları……. 36
2.1.6. Yurtdışında Farklı Eğitim Ortamı Düzenlemeleri……... 37
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR…… 38

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli 43
3.1.1 Araştırmanın Nicel Boyutunun Modeli 43
3.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutunun Modeli 44
3.2. Evren ve Örneklem..... 44
3.3. Veri Toplama Araçları..... 45
3.3.1. Branş Derslik Sistemi Anketlerinin Geliştirilmesi 45
3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu 46
3.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması 47
3.4.1. Nicel Veri Toplama Araçlarının Uygulanması 47
3.4.2. Nitel Veri Toplama Araçlarının Uygulanması 48
3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması 48
3.5.1. Nicel Verilerin Analizi ve Yorumlanması 48
3.5.2. Nitel Verilerin Analizi ve Yorumlanması 49
3.6. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları..... 50

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular 51
4.2. Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular 55
4.3. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 59

4.4. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar 67
4.5. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar 68
4.6. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 69
4.7. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 71
4.8. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 73
4.9. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar 74
4.10. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar 81
4.11. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 83
4.12. Araştırmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar 87
4.13. Araştırmanın Onbirinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 90
4.14. Araştırmanın Onikinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar..... 91
4.14.1. İdarecilerin Branş Derslik Sistemi Hakkındaki Düşünceleri……. 92
4.14.2. İdarecilere Göre Branş Derslik Sisteminin Daha Verimli Uygulanabilmesi İçin Yapılması Gerekenler……. 98
4.14.3. Branş Derslik Sistemine İlişkin Velilerin İdarecilere Yansıyan Düşünceleri…… 103
4.14.4. Branş Derslik Sistemi Uygulamasının Okullarında Devamına İlişkin İdareci Görüşleri……. 105

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR……... 107
5.1.1. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili Öğretmen Görüşlerine Ait Sonuçlar…… 107
5.1.2. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar…….. 109
5.1.3. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili İdareci Görüşlerine Ait Sonuçlar…….. 112
5.1.4. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili İdareci, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Sonuçlar……. 114

5.2. ÖNERİLER……. 116
5.2.1. Araştırmadan Elde Edilen Sonuçlara Dayalı Öneriler……. 116
5.2.2. Araştırmacılara Öneriler 117

KAYNAKÇA 119

EKLER 125
Ek-1 Milli Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı 125
Ek-2 Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü Bilgi Edinme E-postası 126
Ek-3 Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü Bilgi Edinme E-postası 127
Ek-4 İdareciler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu 128
Ek-5 Öğretmen Branş Derslik Sistemi Anketi 130
Ek-6 Öğrenci Branş Derslik Sistemi Anketi 133
Ek-7 Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Öğretmen/Branş Dersliği Uygulaması Resmi Yazısı…….. 135

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo-1 Temel Öğeleri Açısından Eğitim Teknolojisinin Kapsamı…….....	13
Tablo-2 Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Tipinin Dağılımı…….....	51
Tablo-3 Normal ya da İkili (sabahçı-öğlenci) Eğitim Yapan Devlet Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Dağılımı…….....	52
Tablo-4 Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Dağılımı……	52
Tablo-5 Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı…….....	53
Tablo-6 Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Dağılımı……	53
Tablo-7 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı……....	54
Tablo-8 Branş Derslik Sistemine Dair Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Öğretmenlerin Dağılımı……..…….....	54
Tablo-9 Branş Derslik Sistemine Dair Hizmet İçi Eğitim Alma İsteklerine Göre Öğretmenlerin Dağılımı……..….....	54
Tablo-10 Dersliklerinin Branşlarına Uygun Bir Adı Olmasına Göre Öğretmenlerin Dağılımı……..…..	55
Tablo-11 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türünün Dağılımı…….....	55
Tablo-12 Normal ya da İkili (sabahçı-öğlenci) Eğitim Yapan Devlet Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Dağılımı…….…	56
Tablo-13 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullara Göre Dağılımı……..…….	56
Tablo-14 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Dağılımı……..…….	57
Tablo-15 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı…….....	57
Tablo-16 Okullarında Kişisel Bir Dolaplarının Olma Durumuna Göre Öğrencilerin Dağılımı……..….....	57
Tablo-17 Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşlerinin Dağılımı…….....	60
Tablo-18 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları…….……	67
Tablo-19 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Mesleki Kıdeme Göre Farklılaşmasıyla İlgili ANOVA Testi Sonuçları……..….....	68

Tablo-20 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Hizmet-içi Eğitim Almalarına Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları……..….. 70
Tablo-21 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Görev Yaptıkları Kuruma Göre (Devlet-Özel) Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları……..……. 72
Tablo-22 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Görev Yaptıkları Devlet Okulunda Tam Gün ya da İkili Eğitim Yapmalarına Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları…….…….. 73
Tablo-23 Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğrencilerin Görüşlerinin Dağılımı…….……..... 75
Tablo-24 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları…….…… 82
Tablo-25 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasıyla İlgili ANOVA ve Scheffe Analiz Sonuçları..... 84
Tablo-26 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasıyla İlgili Brown-Forsythe ve Dunnett's C Analiz Sonuçları…….……. 86
Tablo-27 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Öğrenim Gördükleri Kuruma (Devlet-Özel) Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları…….……. 88
Tablo-28 Devlet Okulu Öğrencilerinin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Tamgün ya da İkili Öğrenim Görmelerine Göre t-testi Sonuçları……. 90
Tablo-29 İdarecilerle Yapılan Görüşme Sonuçlarının Betimsel Analizinden Elde Edilen Kategori/Temalar…… 92
Tablo-30 İdarecilerin Branş Derslik Sistemi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Analiz Sonuçları……. 93
Tablo-31 İdarecilerin Branş Derslik Sisteminin Daha Verimli Uygulanabilmesi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Analiz Sonuçları……..... 99

Tablo-32 BDS hakkında Velilerin İdarecilere Yansıyan Düşüncelerine İlişkin Analiz Sonuçları……. 103
Tablo-33 İdarecilerin BDS Uygulamasının Okullarında Devamına İlişkin Düşüncelerinin Analiz Sonuçları……..…… 105

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa No

Resim-1 Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu Derslik Adı Örneği……..... 19

Resim-2 Türkiyem İlköğretim Okulu Derslik Adı Örneği……..... 20

Resim-3 Cengiz Topel İlköğretim Okulu Fen Bilgisi Dersliği Kapısı……..... 20

Resim-4 Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu İngilizce Dersliği……..... 21

Resim-5 Özel Bilgem İlköğretim Okulu Matematik Dersliği……... 21

Resim-6 Özel Bilgem İlköğretim Okulu İngilizce Dersliği……... 21

Resim-7 Cengiz Topel İlköğretim Okulu Fen Bilgisi Dersliği Öğrenci Projeleri……..…….. 23

Resim-8 Türkiyem İlköğretim Okulu Müzik Dersliği Bireysel Oturma Düzeni……...…… 25

Resim-9 Türkiyem İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersliği U-Şekli Oturma Düzeni……...…... 25

Resim-10 Cengiz Topel İlköğretim Okulu Bilişim Teknolojileri Dersliği Derslik Kullanma Planı……..…….. 27

Resim-11 Cengiz Topel İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersliği Öğrenci Çalışmaları…….. 29

Resim-12 Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersliği Öğrenci Çalışmaları …… 29

Resim-13 TED Koleji Malatya Özel İlköğretim Okulu Koridorlarındaki Öğrenci Dolapları……..…….. 30

Resim-14 Özel Bilgem İlköğretim Okulu Koridorlarındaki Öğrenci Dolapları... 30

Resim-15 Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu Matematik Dersliğinin Ortak Kullanımı……..…… 33

Resim-16 Özel Bilgem İlköğretim Okulu Fen Bilgisi Dersliğindeki Öğretmen Dolabı……..……. 34

Resim-17 Türkiyem İlköğretim Okulu Müzik Dersliğindeki Öğretmen Dolabı…….……. 34

Resim-18 Mehmet Mihri Akıncı İlköğretim Okulu Şeref Köşesi……. 36

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil-1 Dale'nin yaşantı konisi…….	16

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar sunulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, genel anlamda toplumdaki bireylerin kendi yaşantılarına ve bu yaşantılar esnasında aktarılan değerler ve bilgilere dayalı olarak bir değişim ve dönüşüm içinde olmalarıdır (Cevizci, 2010: 165). Bu tanımdan, eğitimin yaşam boyu devam eden bir yolculuk olduğu anlaşılabilir. Bu yolculukta, birey çevresiyle etkileşim sonucu bazı gelişmeler kaydeder. Bu gelişmeler belli bir program çerçevesinde olabileceği gibi, programsız bir şekilde de gerçekleşebilir. Bu noktada karşımıza "eğitim" ile "öğretim" arasındaki fark çıkar. Varış'a göre (1998:10), "Bireyin yaşam boyu süren eğitiminin, okulda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı öğretimi oluşturur.". Sosyal bir kurum olan okullarda gerçekleşen öğretim, örgün eğitim kapsamında; ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim gibi kademelere ayrılmaktadır. Bu öğretim kademelerinin her biri için; öğretmen, öğrenci ve eğitim-öğretim programları üç ana unsurdur. Bu üç temel unsurdan "eğitim-öğretim programları", programların uygulayıcıları olan öğretmenler için bir nevi yol haritası olmaktadır. Zaten, "eğitim programlarının İngilizce karşılığı olan "curriculum", izlenen yol anlamını taşımaktadır" (Demirel, 2010:1). Bu nedenle bir eğitim sisteminde programların yeri ve önemi tartışılamaz. Saylor, Alexander ve Lewis'e göre, "eğitim programı eğitilecek bireylere öğrenme yaşantılarını kazandırma planıdır" (Akt: Demirel, 2010:2). Türkiye'de program geliştirme denilince ilk akla gelen isimlerden olan Varış'a göre (1994:18), eğitim

programı “Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimi ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar”. Eğitim programı kadar önemli bir diğer ifade de program geliştirmedir. Demirel’e göre (2010:5), “program geliştirme, eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür”. Bir eğitim programı geliştirilirken, hedef, içerik, süreç ve değerlendirme öğelerinin her biri tek tek göz önünde bulundurulmaktadır.

Eğitimde niteliğin artırılmasına yönelik geliştirme çabaları, “Eğitim programları” hedefleri arasındadır. Günümüzde giderek daha da önem kazanan **“**Eğitim Teknolojisi”, eğitim programının planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının her birinde göz ardı edilmemesi gereken bir bilim dalıdır. “Eğitim teknolojisi, daha çok eğitimin yürütülmesine ilişkin süreçlerle ilgili olup, davranışları saptama, eğitim durumlarını belirleme ve yaşantıları kazandırma etkinlikleriyle ilgili olarak ortamı düzenleme ya da çevreyi ayarlama etkinliklerini kapsamaktadır” (Alkan, 1997:22). Eğitim teknolojisi, eğitimin hedeflerine ulaşmak için izlenmesi gereken yol ve uygulanması gereken yöntemlerle ilgili bir disiplindir. Özellikle eğitim programının öğrenme-öğretme süreci öğesi, eğitim teknolojisinin ilgi alanına girmektedir. “Eğitim teknolojisi terimi, eğitim ortamları boyutunu da içeren kapsamlı bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı içinde ilgili bilginin işe koşulması, araç-gereci, yöntem, teknik organizasyon, yönetim, süreç gibi unsurlar yer almaktadır” (Alkan,1997:15). Welles; “Araçla çalışmayıp, öğrenme olmadan belletmeye ağırlık veren sınıflar bana, boşa dönen değirmen taşlarını hatırlatmaktadır” diyerek eğitim teknolojisinin gereğine işaret eder (Akt: Doğdu ve Arslan,1993:17).

Öğretim Teknolojisi ise, “daha etkili bir öğretim sağlamak amacıyla, öğrenme ve iletişim ile ilgili araştırmalara dayalı, insan ve maddi kaynakları birlikte kullanarak, öğrenme-öğretme süreci bütününün belirli özel hedefler açısından sistematik olarak tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesidir” (Reiser,1987. Akt: Yalın, 2009). Her ne kadar eğitim teknologları tarafından “eğitim teknolojisi” ve “öğretim teknolojileri” çoğu zaman aynı anlamda kullanılsa da, bu kavramlar arasında fark olduğunu savunanlar da mevcuttur. Fakat sonuçta her iki kavram da, eğitimin niteliğinin artmasına hizmet etmektedir. “Nasıl ki, oksijen ve hidrojenin belirli oranlarda ve belirli ortamlarda birleşmesinden su meydana geliyorsa, eğitim teknolojisi ile eğitim

araçlarının uygun ortamlarda ve uygun bilgilerle bütünleşmesinden eğitim meydana gelir" (Doğdu ve Arslan, 1993:21).

Eğitim teknolojisinin öncelikli alanlarından biri de eğitim ortamlarının düzenlenmesidir. "Ortam; içinde bazı objelerin bulunduğu veya bir mesajın iletildiği kanal ve bireylerin yaşamlarını etkileyen etkinliklerin meydana geldiği mekândır" (Akpınar, 2010:305). Eğitim ortamı ise, "eğitsel etkinliklerin meydana geldiği; öğretme ve öğrenme süreçlerindeki iletişim ve etkileşimin oluştuğu, personel, araç-gereç, tesis ve organizasyon gibi öğelerin oluşturduğu çevredir" (Alkan, 1979:21). Karaküçük'e göre (2010), eğitim ortamının iki boyutu vardır;

a. Fiziksel boyut: Eğitim olgusunun meydana geldiği çevre, mekân ya da alandaki insan gücü dışındaki öğelerin öngörülen hedefler doğrultusunda en verimli ve sağlıklı biçimde işe koşulmasıdır.
b. Öğretim boyutu: Ortamın sağladığı yaşantıların biçimi ve etkinlik derecesi, ortamın duyu organlarını etkileme biçimleri, yapı niteliği ve kullanılma süreleridir.

Öğrenme-öğretme sürecinin gerçekleşmesi belirlenen zaman ve mekânlarda olur. Alkan'a göre (1979:21) "öğrenme; fiziksel, sosyal ve psikolojik yönlerden uygun ve hoş bir çevrede oluşabilir". Eğitim ortamlarını fiziksel, sosyal ve psikolojik boyutlarıyla incelemek gerekir. Fiziksel ortam; eğitim-öğretim işleminin gerçekleştiği çevrenin, mekanın ya da alandaki öğretim materyallerinin istenilen hedefler doğrultusunda en verimli ve sağlıklı biçimde kullanılmak üzere düzenlenmesidir. Eğitim ortamının sosyal boyutu, öğrencinin sınıf ve okul ortamında sosyalleşebilme imkân ve düzeyleri, öğrencilerin kendi aralarında takım çalışması ya da işbirlikli öğrenme yapabilmeleri, çevre ve toplumla iletişimlerinin kolaylaşabilmesi anlaşılabilir. Eğitim ortamlarının psikolojik boyutunda ise; insanın nitelikleri, yaş grubuna göre bilişsel ve zihinsel kapasitesi, iletişim ve öğrenme alanlarına ilişkin yapılan araştırma sonuçlarına dayanarak, eğitim ortamlarının düzenlenmesinde öğrenenlerin psikolojik özelliklerinin göz önünde tutulmasıdır.

Derslik, diğer adıyla sınıf, okul içerisinde eğitim öğretim etkinliklerinin yapıldığı ortamdır. Eğitimin amaçlarına ulaşabilmesi için, sınıf ortamının eğitim öğretim

etkinliklerine uygun düzenlenmesi gerekmektedir. İyi yapılandırılmış bir sınıf ortamında, öğrenciler daha kolay güdülenir. Sınıfın düzeni, yapılacak etkinliklerin belirleyicisi olabilir, birlikte çalışma isteği oluşmasına katkıda bulunabilir. Dersliğin fiziksel ortamı, öğrenmenin çerçevesidir, öğrenmeyi destekler ya da engelleyebilir. "Eğitimde geleneksel ortamı sınıf temsil etmektedir, eğitim mimarisinden, düzenlemelere ve ortamın kapsamından içinde yer alan araç gereçlere kadar uzanan gelişmeler eğitimde yepyeni bir ortam anlayışını gündeme getirmektedir" (Alkan,1997:26). "Öğrenmenin sınıf ortamında etkin olarak sağlanabilmesi için, öğrenme yaşantılarını en iyi biçimde iletebilecek öğrenme-öğretme ortamları seçilmelidir" (Alkan,1979:19).

> Ortaöğretim kurumlarında, sınıf için ayrılmış dersliklerin yerine, her ders veya öğretmen için ayrılmış sınıflar tercih edilebilir. Derslikler gözleyerek ve yaparak-yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirecek araç gereçlerle donatılarak tamamen öğretmenlerin kullanımına sunulmalıdır. Geleneksel mimari yapıdan kurtulup günümüz şartlarına uygun, çağdaş eğitime cevap verebilecek ortamlar hazırlanmalıdır (Şimşek,1997:22).

Günümüzde Okul Gelişim Modeli'nin (OGEM) uygulanmaya başlamasıyla, okullarda müzik odası, resim odası, fen laboratuvarı, spor salonu oluşturulması çabaları devam etmektedir. Okul Gelişim Modeli ilkeleri ve prensipleri arasında, eğitimdeki yeni gelişmeleri ve çağdaş eğitim paradigmalarının gelişimini takip etmek, uygun olan yöntemleri uygulamak ve eğitim-öğretim için hizmeti esas alan, eğlenerek öğrenme yaklaşımı hedefleyen alan mekanlar, donanımlar ve ekipmanlar oluşturmak yer alır (http://talimterbiye.mebnet.net). "Okuldaki Toplam Kalite Uygulamasının önemli bir ayağı öğrenme ortamını geliştirmeye, öğrenmeyi zenginleştirmeye dönük programlardır. Bu programların başında "Branş Derslik Sistemi" (BDS) gelir" (Karınca Ekibi TKY Çalışma Raporu,2010). Branş derslik sistemi, okul binasında her ders veya her öğretmen için dersin gereklerine göre düzenlenmiş ayrı bir dersliğin olduğu, öğrencilerin ders çizelgelerine göre farklı dersliklere giderek öğretim gördüğü bir sistemdir. Eğitim anlayışında, özellikle ortaokul ve lise kademelerinde her sınıf için ayrılmış dersliklerin yerini, her ders veya öğretmen için ayrılacak sınıf-laboratuvar yahut özel olarak donatılmış öğretim istasyonları almıştır (Çilenti, 1984:32).

EARGED tarafından geliştirilen " Öğrenci Merkezli Uygulama Modeli" ne göre eğitimin merkezinde öğrenci olmalıdır. Öğrenci merkezli eğitimin (ÖME) amacı öğrenmeyi öğrenmiş, üretken, bilgiye ulaşabilen bireyler yetiştirmektir ve eğitim süreci birey katılımını sağlayacak şekilde yapılandırılmalıdır. ÖME, eğitimi yaşama hazırlık olarak değil, yaşamın kendisi olarak kabul eder ve bu nedenle uygulamaya ağırlık verilmesini savunur (www.earged.meb.gov.tr). Fakat ilköğretim kurumlarımızda yaygın olarak kullanılan geleneksel sistemde, öğrenciler sınıf ve şubelere ayrılmakta, her dersin öğretmeni ders çizelgesine göre farklı farklı sınıflara giderek derslerini işlemektedir. Bu sistemde genellikle sınıfta sınırlı düzeyde materyal kullanımıyla, daha çok klasik ders anlatma yöntemi kullanılmaktadır. Öğrenci bu yöntemde bilgiye ulaşan değil, sürekli aynı ortamda bulunarak bilginin kendisine sunulmasını bekleyendir. Bu durum hem hayatın gerçekleriyle hem de ÖME prensipleriyle çelişmektedir. Sadece kulağa hitap eden ya da teorik bilgi düzeyinde kalan bir eğitim faaliyetinin yeterli ölçüde başarılı olması mümkün değildir (Kıncal, 2009:192).

Branş Derslik Sistemi, Amerika'da "Rotating Class System" adıyla yaygın bir biçimde uygulanmaktadır (www.sosyal-bilgiler.com). Branş derslik sisteminin Türkiye'deki kullanımı çok az sayıdadır (Bknz:Ek 2-3). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 17.08.2006 tarih ve 8738 sayılı genelgesinde, okullarda imkanlar ölçüsünde "Branş Derslik Sistemi" uygulamasına yer verilmesi teşvik edilmektedir (www.ankara.meb.gov.tr). BDS, genellikle özel eğitim kurumlarında uygulamaları olup, nadiren devlet okullarında kullanılmaktadır. "Kabinet Sistemi", "Ofis Sistemi", "Mobil Sınıf" adıyla da bilinen bu sistemde, her öğretmene ait bir derslik mevcuttur. Bu dersliğin kapısına dersin adı, öğretmenin adı ya da özel bir derslik adı yazılabilir. Örneğin bir matematik dersliğinin adı "pisagor dersliği" olabilirken, bir fen dersliğinin adı "fotosentez dersliği" olabilir. Bu sistemde öğrenciler, ders çizelgesine göre, öğretmenin dersliğine giderler. Her öğretmen kendi dersliğini etkili öğrenme ortamı oluşturacak biçimde düzenleyebilir, kendi dersiyle ilgili afişler, posterler, resimler, karikatürler, haritalar, öğrenci projeleri ile dersliğin duvarlarını süsleyebilir. Hatta sınıfın taban ve tavanı bile bu amaçla kullanılabilir. Örneğin, bir fen dersliğinde tavana hareketli bir güneş sistemi modeli yerleştirilebilir, ya da bir matematik dersliğinde sınıf zeminine silinmeyecek biçimde formüller yazılabilir. Bir sosyal bilgiler dersliğinde duyuşsal hedeflerin gerçekleşme oranını artırmak için duvarlar tarihi bir resim ya da

harita şeklinde boyanabilir. “Fiziksel mekanlar ve eğitim ortamları insanlar tarafından şekillendirilir ve bu ortamlar daha sonrada insanları şekillendirir” (Küçükahmet, 1996).

Geleneksel sınıf sisteminde öğretmenler, harita, poster gibi görsel materyalleri sınıftan sınıfa taşımak zorunda kalmakta, bir video ya da ses kaydı dinletmek için öğrencileri multimedya sınıfına götürmeleri gerekmektedir. Fakat uygulamalara bakıldığında bunlar zaman kaybı ve yoruculuğu nedeniyle tercih edilmemektedir. “Çağımızın gerektirdiği modern eğitim araçlarını kilitli odalarda saklamak yerine, öğretmenlerin her an kullanacağı şekilde hizmete sunmak, eğitimin iyileştirilmesi ve geliştirilmesinde atılacak her adım için zorunlu hale gelmiştir” (Şimşek, 1997:22). Branş derslik sisteminde, öğretmenin dersliği adeta mini bir multimedya odasıdır, öğretmen gerekli her türlü görseli anında öğrenciye sunabilmektedir. Branş derslik sistemi ile kendi özel sınıflarına sahip olan öğretmenler, öğrencilerin derslerde daha aktif olduklarını, öğrenciler tarafından sergilenen çalışma sayısının arttığını ve uygulamadan memnun olduklarını ifade etmişlerdir (Karınca Ekibi TKY Çalışma Raporu, 2010). Ayrıca öğretmen okulda ofis gibi kullanabileceği, kendine ait bir mekânı olduğu için okula karşı daha fazla aidiyet hissedebilir ve daha olumlu motive olabilir.

Branş Derslik Sisteminde öğrencilerde görsel öğrenme artabilir, her dersteki ortam değişikliği monotonluğu azaltabilir. Derslerde daha zengin araç-gereç kullanımı mümkün olabilmektedir. “Öğrenme ve öğretimde araç kullanımı, öğretimdeki kalite artışını hemen gösterir” (Baytekin, 2004:41). BDS’de öğrenciler eğitsel materyallere daha kolay ulaşabilir ve bunları bizzat kendileri kullanabilme imkanı da bulabilir. Çünkü BDS’de materyaller kilitli odalarda tutulmayarak, dersin işlendiği sınıfta o derse ait materyaller olmalıdır. “Öğrenciler, materyalleri kullanan başkalarını pasif bir şekilde izlemektense, materyalleri kendileri kullanarak daha iyi öğrenirler” (Hung, 2011). “Öğrencilerin dikkatle dinlemesi için birden fazla duyu organına hitap eden araç-gereçler kullanılmalı, düz anlatımdan kaçınılmalıdır” (Demirel ve Yağcı, 2011). İlaveten, okulların yapı itibariyle fiziksel durumlarının öğrenci başarısı üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir, “sınıftaki ısı, ışık gibi faktörler bile öğrencilerin öğrenme düzeyini etkileyebilmektedir” (Lei, 2010). Bu çerçeveden bakıldığında, BDS öğrencilere güneş enerjisinden faydalanmada eşitlik sağlar. Çünkü BDS’de öğrenci bazı derslere kuzey cephedeki sınıflarda, bazı derslere güney cephedeki sınıflarda girebilir.

Klasik sınıf sisteminde okulun alt kat ve kuzey cephesindeki sınıflarda öğrenim gören öğrenciler kışın sıkıntı yaşayabilmektedir.

Branş derslik sistemi etkin bir okul ortamı oluşturabilir. Okul malzemelerinin taşınmadan kaynaklanan yıpranmasını engelleyebilir. Ayrıca her öğretmen kendi sınıfını sahiplenmesi ile sınıf yıpranmaları azalabilir (www.sosyal-bilgiler.com).

Okullarımızda branş derslik sistemi uygulamalarının artmasının, eğitim sistemine yeni bir motivasyon olacağı, eğitim niteliğinin artacağı, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin artacağı ve öğrencilerin derslere karşı daha olumlu tutum geliştireceği düşünülmektedir. Ancak, literatürde BDS ile ilgili sayıca çok az araştırma mevcuttur. BDS'nin daha verimli bir şekilde uygulanabilmesi, uygulamada yaşanan aksaklıklara çözümler sunulabilmesi adına, akademik çalışmaların katkısı olacağı umulmaktadır. Buradan hareketle ilköğretim okulları ikinci kademede branş derslik sistemi uygulamaları hakkındaki idareci, öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirleyerek, anılan uygulamanın genel bir değerlendirmesini yapma gereksinimi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

İlköğretim okulları ikinci kademesinde (6,7 ve 8. Sınıflar) branş derslik sistemi uygulamasına dair idareci, öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim bilimlerinin öncelikli konularından biri de eğitim ortamlarının düzenlenmesidir. Ülkemizde "Okul Gelişim Modeli"ne geçiş çalışmaları, eğitim ortamlarının niteliğini artırmayı hedeflemektedir. Bununla birlikte son yıllarda çok az sayıda okulda uygulanan "Branş Derslik Sistemi" eğitim ortamları düzenlemesine yeni bir bakış açısı, yeni bir heyecan getirmiştir.

Ancak, Branş Derslik Sisteminin değerlendirilmesi ve uygulanmasına dair ülkemizde akademik çalışmalar sayıca çok yetersizdir. Sisteme daha profesyonel bir

işleyiş kazandırılması, bu sistemin geliştirilmesi ve sistemin uygulayıcıları olan öğretmenlerin bilinçlendirilmesi noktasında, akademik araştırmaların katkısı olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte eğitim programının ana öğelerinden biri olan öğrenme-öğretme süreci içerisinde, eğitim ortamı düzenlemeleri önemli bir yer tutar. Bu bağlamda eğitim ortamlarının fiziksel boyutlarıyla ilgili araştırmaların program geliştirmeye katkısı sağlayacağı umulmaktadır. Bu araştırmada, eğitim ortamı düzenlemesi anlamında önem arzeden Branş Derslik Sisteminin yapısı ve işleyişi açıklanmış, bu sisteme dair idareci, öğretmen ve öğrenci görüşleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

1.4. Problem Cümlesi

İlköğretim okulları ikinci kademesinde (6-7-8. Sınıflar) branş derslik sistemi uygulamasına dair idareci, öğretmen ve öğrenci görüşleri nedir?

1.5. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin branş derslik sistemine dair görüşlerinin dağılımı nasıldır?
2. Cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Mesleki kıdemlerine göre, öğretmenlerin branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Hizmet içi eğitim alıp almamalarına göre, öğretmenlerin branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Görev yaptıkları okul türüne (devlet okulu-özel okul) göre, öğretmenlerin branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun tam gün ya da ikili eğitim (sabahçı-öğlenci) yapmasına göre, branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinin dağılımı nasıldır?
8. Cinsiyetlerine göre, öğrencilerin branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
9. Öğrenim gördükleri sınıf düzeyine (6, 7 ve 8.sınıf) göre, öğrencilerin branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

10. Öğrencilerin eğitim gördükleri kuruma (özel okul – devlet okulu) göre, branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
11. Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin tam gün ya da ikili (sabahçı-öğlenci) eğitim almalarına göre, branş derslik sistemine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
12. İdarecilerin branş derslik sistemine dair görüşleri nelerdir?

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmenlerin, nicel veri toplama araçlarındaki, idarecilerin de nitel veri toplama aracındaki sorulara, araştırılan konuyla ilgili gerçek durumu yansıtan samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma,

a) Malatya il merkezi belediye sınırlarında branş derslik sistemini uygulayan altı devlet ilköğretim okulu ve bir özel ilköğretim okulu;
b) Elazığ il merkezi belediye sınırlarında branş derslik sistemini uygulayan bir devlet ilköğretim okulu ve iki özel ilköğretim okulu;
c) İlköğretim ikinci kademe (6, 7 ve 8. sınıflar) öğretmenleri ve ikinci kademe öğrencileri;
d) Çalışmanın yapıldığı on okuldaki 12 idareci ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Branş Derslik Sistemi: Okul binasında her ders veya her öğretmen için dersin gereklerine göre düzenlenmiş ayrı bir dersliğin olduğu, öğrencilerin ders çizelgelerine göre farklı dersliklere giderek öğretim gördüğü, zengin materyal kullanımıyla daha etkin bir öğrenme ortamının oluşturulmasının hedeflendiği bir sistemdir (TTKB, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge).

Eğitim: "Genel anlamda toplumdaki bireylerin kendi yaşantılarına ve bu yaşantılar esnasında aktarılan değerler ve bilgilere dayalı olarak bir değişim ve dönüşüm içinde olmalarıdır" (Cevizci, 2010: 165).

Öğretim: "Bireyin yaşam boyu süren eğitiminin, okulda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı öğretimi oluşturur" (Varış,1998:10)

Eğitim Programı: "Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir" (Demirel, 2010:4)

Program Geliştirme: "Gerek okul içinde, gerekse okul dışında Milli eğitimin ve okulun amaçlarını etkinlikle geliştirmek üzere düzenlenen muhteva ve faaliyetlerin, uygun yöntem-teknik, araç ve gereçlerle geliştirilmesine yönelmiş koordineli çabaların tümüdür" (Varış, 1994:20)

Eğitim Teknolojisi: "Ortam boyutunu içeren bir yapı içinde ilgili bilginin işe koşulması, araç-gereci, yöntem, teknik organizasyon, yönetim, süreç gibi unsurların yer aldığı, eğitimin hedeflerine erişmek için izlenmesi gereken yol ve yöntemlerle ilgilenen bir disiplindir" (Alkan, 1997:15).

Öğretim Teknolojisi: "Öğrenmenin gerçekleştirilmesi için gerekli ortamların oluşturulması ve organizasyonunu içeren, çıkacak sorunların çözümü için eğitimcilere yol gösteren, uygun araç ve gerecin seçiminin tasarlanmasını ve hazırlanmasını sağlayan bir süreçtir" (Demirel, 2011:13)

Eğitim Ortamı: "Eğitim ortamı, eğitsel etkinliklerin meydana geldiği; öğretme ve öğrenme süreçlerindeki iletişim ve etkileşimin oluştuğu, personel, araç-gereç, tesis ve organizasyon gibi öğelerin oluşturduğu çevredir" (Alkan, 1979:21)

Öğrenci Merkezli Eğitim: "Bireysel özellikleri dikkate alınarak, bilimsel düşünme becerisine sahip, öğrenmeyi öğrenmiş, üretken, bilgiye ulaşıp kullanabilen, iletişim kurma becerisine sahip, evrensel değerleri benimsemiş, teknolojiyi etkin kullanan ve kendini gerçekleştirmiş bireyler için eğitim sürecinin; her aşamada öğrenci katılımını sağlayacak biçimde yeniden yapılandırılmasıdır" (www.earged.meb.gov.tr)

1.9. Kısaltmalar

BDS: Branş Derslik Sistemi

ÖME: Öğrenci Merkezli Eğitim

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

EARGED: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

TKY: Toplam Kalite Yönetimi

OGYE: Okul Gelişim Yönetim Ekibi

OGEM: Okul Gelişim Modeli

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan bilgilere ve araştırma konusu ile ilgili ulaşılabilen yurt içi ve yurt dışında yapılmış çalışmaların sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL BİLGİLER

2.1.1. Eğitim Teknolojisi ve Eğitim Ortamları Bağlamında Branş Derslik Sistemi

Eğitim programlarının dört öğesi olan hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme arasında, eğitim teknolojisinin en çok ilgi alanına giren öğrenme-öğretme sürecidir. Eğitim teknolojisi, eğitimin yürütülmesine ilişkin süreçlerle ilgili olup, davranışları saptama, eğitim durumlarını belirleme ve yaşantıları kazandırma etkinlikleriyle ilgili olarak ortamı düzenleme ya da çevreyi ayarlama etkinliklerini kapsamaktadır (Alkan, 1997:22). Eğitimin hedeflerine ulaşmak için izlenmesi gereken yol ve uygulanması gereken yöntemlerle ilgili bir disiplindir. Eğitim teknolojisi terimi, ortam boyutunu içeren kapsamlı bir yapıyı temsil etmektedir.

Reiser'e göre (1987) öğretim teknolojisi ise, daha etkili bir öğretim sağlamak amacıyla, öğrenme ve iletişim ile ilgili araştırmalara dayalı, insan ve maddi kaynakları birlikte kullanarak, öğrenme-öğretme süreci bütününün belirli özel hedefler açısından sistematik olarak tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesidir (Akt. Yalın, 2009). Eğitim teknolojisi ve öğretim teknolojileri, eğitimin niteliğinin artmasına hizmet etmektedir. Eğitim teknolojisi, eğitim hedeflerine ulaşmayı sağlayacak olan çevre

ayarlamasıyla sıkı sıkıya ilişkilidir (Çilenti, 1984:27). Eğitim teknolojisinin öncelikli alanlarından biri de eğitim ortamlarının düzenlenmesidir. Ortam; içinde bazı objelerin bulunduğu veya bir mesajın iletildiği kanal ve bireylerin yaşamlarını etkileyen etkinliklerin meydana geldiği mekândır (Akpınar, 2010:305). Eğitim ortamı ise, eğitsel etkinliklerin meydana geldiği; öğretme ve öğrenme süreçlerindeki iletişim ve etkileşimin oluştuğu, personel, araç-gereç, tesis ve organizasyon gibi öğelerin oluşturduğu çevredir (Alkan, 1979:21). Eğitimin yapılacağı yer ve o yerin donanımı eğitim programlarının etkili bir şekilde uygulanmasının vazgeçilmez şartlarındandır (Çilenti, 1984:32). Aşağıda, eğitim teknolojisinin kapsamını temel öğeleri açısından gösteren Tablo-1'e bakıldığında, ortam öğesinin değişkenleri olarak; mekan, donanım, araç ve gereç gösterilmiştir.

Tablo-1. Temel Öğeleri Açısından Eğitim Teknolojisinin Kapsamı

EĞİTİM TEKNOLOJİSİNİN KAPSAMI

HEDEF	ÖĞRENCİ	KURAM	YÖNTEM TEKNİK	ORTAM*	ÖĞRENME DURUMU	DEĞERLENDİRME	İNSAN GÜCÜ
Bilişsel	Özgeçmiş	Felsefe	Bireysel	Mekan*	Öğelerin birlikte öğrenme yaşantılarına dönüştürülmesi	Hedef	Öğretmen
Duyuşsal	Yetenek	Iletişim	Grupsal	Donanım*		Etkinlik	Teknisyen
Devinsel	İhtiyaç	Öğrenci	Kitlesel	Araç*		Objektiflik	Pratisyen
		Öğretme		Gereç*		Süreklilik	uzman
		Sistem				Çok boyutluluk	
		Araştırma					

(Alkan, 1997:24) (Adı geçen kaynaktan biçim olarak uyarlanmıştır.)

Karaküçük'e göre (2010), eğitim ortamı, fiziksel boyut ve öğretim boyutu olmak üzere iki boyuttan oluşur. Çevre, mekân ya da alandaki insan gücü dışındaki öğelerin işe koşulması fiziksel boyutu; Ortamın sağladığı yaşantılar, ortamın duyu organlarını etkileme biçimleri, yapı niteliği ve kullanılma süreleri ise öğretim boyutudur.

Öğrenme-öğretme sürecinin gerçekleşmesi belirlenen zaman ve mekânlarda olur. Bunun için fiziki, sosyal ve psikolojik bir çevrenin varlığı zorunludur. Çeşitli bina, donatım, model, düzenlemeler, sıcaklık, renk ve çeşitli objelerden oluşan çevre önce insanlar tarafından şekillendirilmekte, aynı çevre daha sonra da insanları

şekillendirmektedir (Alkan, 1979:21). Çünkü eğitim ortamlarının düzenleniş şekilleri, öğrenme oranını artırabileceği gibi öğrenmeyi engelleyici de olabilir. Bu bağlamda ses, ışık, renk, sınıf şekli, güneşten faydalanma düzeyi, teknik donanımlar önem arz etmektedir (Lei, 2010).

Öğrenme sürecinin geçtiği ortamlar farklı başlıklar altında değerlendirilebilir. Alkan'a göre (1979:21) öğrenme; fiziksel, sosyal ve psikolojik yönlerden uygun ve hoş bir çevrede oluşabilir. Eğitim ortamlarını fiziksel, sosyal ve psikolojik boyutlarıyla incelemek gerekir.

Fiziksel ortam; eğitim-öğretim işleminin gerçekleştiği çevrenin, mekânın ya da alandaki öğretim materyallerinin istenilen hedefler doğrultusunda en verimli ve sağlıklı biçimde kullanılmak üzere düzenlenmesidir. Fiziksel ortam, eğitim etkinlikleri için ayrılan mekânın özelliklerini belirtir (Uludağ ve Otacı, 2002). Fiziksel ortamın değişkenleri olarak; sınıfın büyüklüğü ve öğrenci sayısı, ısı, ışık, renk ve görünüm, gürültü, temizlik, yerleşim düzeni sayılabilir.

Eğitim ortamının sosyal boyutu dendiğinde, öğrencinin sınıf ve okul ortamında sosyalleşebilme imkân ve düzeyleri, öğrencilerin kendi aralarında takım çalışması ya da işbirlikli öğrenme yapabilmeleri, çevre ve toplumla iletişimlerinin kolaylaşabilmesi anlaşılabilir. Yapılandırmacı eğitim anlayışında, eğitim ortamlarının sosyal boyutu önemlidir. Eğitim teknolojisi araştırmacıları, 1980'lerden beri, bilişsel paradigmaların yapılandırmacılığa, geleneksel bilgi transferi metaforlarının bilginin yapılandırılmasına kaydığını tecrübe etmektedirler (Zhang ve Maesako, 2009). Bilginin yapılandırılamsı ise, büyük oranda öğrenenin çevresiyle çok yönlü iletişim ve etkileşiminden kaynaklanabilir. Yapılandırmacı yeni paradigmada araştırmacılar, öğrenen ve çevre arasındaki durağan bir ilişki yerine, dinamik ve kültürel etkileşim yaklaşımına odaklanmaya başlamışlardır (Sugai,1999, Akt: Zhang ve Maesako,2009). Sosyo-kültürel yapılandırmacılık ekolünün temsilcisi Vygotsky, öğrenme-öğretme süreçlerinde yetenekli ve daha az yetenekli çocukların grup yapılarak birbirlerinin öğrenmesine yardım ettiği sosyal bir ortamın yaratılmasını önermektedir (Jaramillo, 1996). Yurdakul'a göre (2007), "bireylerin içsel süreçleri diğer bireylerle etkileşimin etkisi altındadır, yapılandırmacı anlayışın uygulandığı eğitim ortamları, bireylerin öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk almalarını ve etkin olmalarını gerektirmektedir. Çünkü,

öğrenilecek öğelerle ilgili zihinsel yapılandırmalar, bireyin bizzat kendisi tarafından gerçekleştirilmektedir."

Eğitim ortamlarının psikolojik boyutu ise; insanın nitelikleri, yaş grubuna göre bilişsel ve zihinsel kapasitesi, iletişim ve öğrenme alanlarına ilişkin yapılan araştırma sonuçlarına dayanarak, eğitim ortamlarının düzenlenmesinde öğrenenlerin psikolojik özelliklerinin göz önünde tutulmasıdır. Psikolojik eğitim ortamlarından kasıt, bireyin kendini tanımasına, duyuşsal ve bilişsel boyutunu anlamasına yardımcı olan, ilgi ve yeteneklerini ortaya koyan etkinliklerdir (www.ankara.meb.gov.tr). Bu bağlamda, çocuğun okula severek gelmesi, sınıf ortamında kendisini mutlu ve güvende hissetmesi, istediğinde eğitim materyallerine kolayca ulaşabileceğini bilmesi, olumlu bir psikolojik eğitim ortamına örnek olabilir.

Derslik, diğer adıyla sınıf, okul içerisinde eğitim öğretim etkinliklerinin yapıldığı ortamdır. Eğitimin amaçlarına ulaşabilmesi için, sınıf ortamının eğitim öğretim etkinliklerine uygun düzenlenmesi gerekmektedir. İyi yapılandırılmış bir sınıf ortamında, öğrenciler daha kolay güdülenir. Sınıfın düzeni, yapılacak etkinliklerin belirleyicisi olabilir, birlikte çalışma isteği oluşmasına katkıda bulunabilir. Dersliğin fiziksel ortamı, öğrenmenin çerçevesidir, öğrenmeyi destekler ya da engelleyebilir. Eğitimde geleneksel ortamı sınıf temsil etmektedir, eğitim mimarisinden, düzenlemelere ve ortamın kapsamından içinde yer alan araç gereçlere kadar uzanan gelişmeler eğitimde yepyeni bir ortam anlayışını gündeme getirmektedir (Alkan,1997:26). Bunun için, öğretmen ya da eğitimcinin öğrencilerine önceden belirlenmiş yaşantıları kazandırması, bunu sağlamak içinde eğitimin yapıldığı çevreyi, bu yaşantıları kazandıracak şekilde düzenleyip ayarlaması gereklidir (Çilenti, 1979:85). Öğrenmenin sınıf ortamında etkin olarak sağlanabilmesi için, öğrenme yaşantılarını en iyi biçimde iletebilecek öğrenme-öğretme ortamları seçilmelidir (Alkan,1979:19).

Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi (TKY) uygulamalarıyla, öğrencilerde yüksek başarıya duyulan istek, sevgi ve saygı artmakta, eğitim konuları sevilmekte, konular hakkında ayrıntılı bilgiler öğrenmeye karşı oluşan talep artmaktadır (www.ogretmen.info). Okuldaki Toplam Kalite Uygulamasının önemli bir ayağı da öğrenme ortamını geliştirmeye, öğrenmeyi zenginleştirmeye dönük programlardır. Gelişen teknoloji karşısında öğrenciler okulu dış dünyadan daha az çekici

bulabilmektedir, öğrencinin ilgisini artırabilmek için sınıf ortamlarının donanımı önemlidir (Şimşek,1997:12). Öğrencilere zengin bir öğrenme ortamı sunmayı hedefleyen Branş Derslik Sistemi, okul binasında her ders veya her öğretmen için dersin gereklerine göre düzenlenmiş ayrı bir dersliğin olduğu, öğrencilerin ders çizelgelerine göre farklı dersliklere giderek öğretim gördüğü bir sistemdir. Branş derslik sisteminde her öğretmen kendi dersliğinde, mümkün olduğunca çok araç-gereç ve yöntem-teknik kullanarak, en zengin öğrenme ortamlarını sunmaya çalışabilir. Öğretmenin derste araç kullanması kuşkusuz hem öğretmene etkin bir öğretme, hem de öğrenciye etkin bir öğrenme süreci yaşatacaktır (Şimşek,1997:13). Bir Çin atasözü; "Duyarsam unuturum, görürsem hatırlarım, yaparsam öğrenirim" demektedir. Yani öğrenen bireylere, tüm duyularını kullanabilecekleri, rahatlıkla teorileri pratiğe dönüştürebilecekleri eğitim ortamları sağlamak, eğitimcilere tam öğrenmeye giden yolu açacaktır. Görsel-işitsel yöntemlerle öğrenme-öğretme sürecinin sınıflarımızda yaşatılması, öğrencilerimizin, ezberci öğretimden kurtulup, pratik öğretime kavuşmasını sağlayacak ve bu sayede de başarıları otomatik olarak artacaktır (Şimşek,1997:13).

Aşağıdaki şekilde verilen Dale'nin yaşantı konisi, eğitim teknolojisinin öğrenmede üzerindeki etkisini özetlemektedir.*

Şekil-1 Dale'nin yaşantı konisi

*Eğitim teknolojisi kitaplarında görsel anlamda pek çok farklı versiyonu olan Dale'nin yaşantı konisinin bu görsel versiyonuna ait şekil, (http://egitimhoca.blogspot.com/) sitesinden alınmıştır.

Dale'nin yaşantı konisine göre, piramidin en alt kısmı en iyi öğrenmeyi sembolize etmektedir. Piramit yukarıya doğru daraldıkça, bireyin öğrenme ve yaşantısına aktarma oranı da azalmaktadır. Çilenti (1984:57) yaşantı konisinin dayandığı ilkeleri şöyle açıklamaktadır:

1.Öğrenme işlemlerine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz.

2.En iyi öğrendiğimiz şeyler kendi kendimize yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.

3.Öğrendiğimiz şeylerin çoğunu gözlerimizin yardımıyla öğrenebiliriz.

4.En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğretimdir.

Eğitim ortamları, öğrenme amaçları bakımından irdelendiğinde; bütün görsel-işitsel ortamlar bilişsel amaçlara; işitsel ortamlar, filmler, dil laboratuvarı duyuşsal amaçlara; büyütülmüş modeller, laboratuvarlar, ziyaret ve alan gezileri ise psikomotor amaçlara hizmet etmektedir (Alkan,1979:53).

Öğrenme işlemlerine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenilip, o kadar geç unutulduğu ve öğrenilen şeylerin çoğunun gözlerin yardımıyla öğrenilebildiği düşünüldüğünde, her branş için ayrı ayrı zengin öğrenme ortamları oluşturulabilen branş derslik sisteminde daha verimli bir öğrenme-öğretme süreci gerçekleşeceği açıktır. 18. Milli Eğitim Şurası kararlarında da derslik sistemine geçilmesini ve bu sisteme uygun düzenlemeler yapılmasını tavsiye eden maddeler mevcuttur. Bu maddeler;

a) Her dersin öğretmenine; kendi dersliğini düzenleme, sürekli kullanılacak araç-gereci bulundurma, koruma, daha fazla araç-gereç kullanma görev ve sorumluluğu verilerek sınıfların etkin kullanımına katkı sağlanmalı; branş derslikleri uygulaması yaygınlaştırılmalıdır (madde 9).

b) Sınıflarda klasik sıra düzeninden esnek ve modüler bir yerleşim düzenine geçilmelidir (madde 17).

c) Etkili öğrenmenin sağlanması için formal öğrenme alanları informal öğrenmeyi destekleyecek şekilde düzenlenmelidir (madde 3).

d) Eğitim ortamları derslik sistemine uygun hâle getirilmeli, okul koridor veya alanlarında öğrencilerin eşyalarını koyacakları bölümler oluşturulmalıdır (madde 11) (www.meb.gov.tr/duyurular).

2.1.2. Branş Derslik Sisteminin Yapısı

Branş Derslik Sistemi, okul binasında her ders veya her öğretmen için dersin gereklerine göre düzenlenmiş ayrı bir dersliğin olduğu, öğrencilerin ders çizelgelerine göre farklı dersliklere giderek öğretim gördüğü, zengin materyal kullanımıyla daha etkin bir öğrenme ortamının oluşturulmasının hedeflendiği bir sistemdir. Niemeyer'e (2003) göre; hem öğrencilerin, hem öğretmenlerin verimini artırmak için, sınıfların hem görsel, hem donanımsal ortam düzenlemeleri dikkatlice düşünülmelidir. Çünkü eğitim ortamlarının düzenleniş şekilleri, öğrenme oranını artırabileceği gibi öğrenmeyi engelleyici de olabilir. Zengin öğrenme ortamlarını, bireylerin öğrenmesi için gerekli araç ve gereçlerin yer aldığı ve bireyin daha aktif olarak öğrenmeye katıldığı ortamlar olarak tanımlanabilir. Uyarıcıların yoğun olduğu çoklu ortamlarda, öğrenme daha iyi gerçekleşebilmektedir. Bu tanımın dışında kalan sınıf çevreleri geleneksel sınıflar olarak adlandırılmaktadır (Keser ve Akdeniz, 2002).

İlköğretim kurumlarımızda geleneksel olan ortam düzenlemesinde, öğrenciler 6-A ya da 7-B gibi sınıf ve şubelere ayrılmakta ve her dersin öğretmeni bu sınıf ve şubelerde ders dağıtım çizelgesine uygun bir şekilde eğitim ve öğretimi sürdürmektedir. Yani her dersin öğretmeni ders sırası kendine geldiğinde sınıfta yerini almaktadır. Bu durumda sınıflarda (yönetmeliklere göre) masa, sıra, dolap, askı, harita, tahta vb. araç gereç standart olarak bulunmakta, bunların dışında derslerin işlenişinde kullanılacak ders araç gereçleri, donatım malzemeleri sınıflarda yer almamaktadır. Aynı sınıfta bir saat önce Fen Bilgisi dersi işlenirken, bir saat sonra Türkçe ya da Müzik dersi işlenebilmektedir. Ayrıca geleneksel sınıf sisteminde, ilköğretim ikinci kademede farklı oturma düzenleri kullanmak neredeyse imkânsızdır. Çünkü bir öğretmenin oluşturduğu oturma düzenini başka bir öğretmen istemeyebilmektedir. Bu yüzden eğitim ortamları, çoğu zaman öğrencilerin arka arkaya dizi şeklinde oturduğu, yüz yüze ve etkili bir iletişime olanak sağlamayan bir düzenlemeyi içerir (Aykaç ve Başar, 2005).

ABD'deki sınıfların büyük bir kısmında ise, daha farklı bir yaklaşım izlenmektedir (www.sosyal-bilgiler.com). Sınıf öğretmenin ofisi olarak düzenlenmiştir, örneğin her bir matematik öğretmeninin ya da müzik dersi öğretmeninin bir sınıfı vardır, öğretmen bu sınıfı kendi dersinin ihtiyaçlarına göre donatır ve dersi için adeta bir laboratuvar haline getirir, öğretmen sınıftaki tüm malzemeleri bildiğinden, eksiklerini ve ders için gerekli hazırlıkları önceden görme ve giderme şansına sahiptir. "Rotating Class System" adıyla bilinen bu sistem, hareketli bir okul atmosferi yaratır, öğrenciler tüm gün aynı sınıfın, aynı sırasında yapışmış gibi oturmak zorunda kalmazlar (www.lyndonacademy.org).

Türkçe karşılığı olarak "Branş Derslik Sistemi" (BDS) kavramını kullandığımız bu sistemde, öğrenciler ders çizelgelerine göre branşa özel dersliklere giderek derslerini işlerler. Aynı zamanda sınıfların her bir ders için gerekli özel malzemelerle donatılması ve görsel öğrenmenin artması sağlanmaktadır. Branşa özel bu dersliklerin isimleri derslik girişine yazılabilir. Branş Derslik Sistemini uygulayan bazı okullarda derslik isimleri sadece branşın adı olabilirken, bazı okullarda ise derslik isimleri branşla ilgili, dikkat çekici bir özel isim olabilmektedir. Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda derslik isimleriyle ilgili örnekler görülmektedir.

Resim-1. Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu Derslik Adı Örneği

Resim-2. Türkiyem İlköğretim Okulu Derslik Adı Örneği

Resim-3. Cengiz Topel İlköğretim Okulu Fen Bilgisi Dersliği Kapısı

Branş Derslik sisteminde öğrencilerin araç ve gereç kullanma yoluyla sistemli düşünmesi, çalışma alışkanlığının kazandırılması, hayal ve yaratıcılık gücünün artırılması sağlanabilir. Dersliklerde o branşa ait, kitap, doküman, araç-gereç, televizyon, VCD, projeksiyon bulunması sayesinde öğrencilerde çok yönlü gelişme elde edilebilir (TTKB, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge). BDS'de İngilizce sınıflarında, İngilizce kelimeler her zaman sınıf duvarlarında asılı olduğundan her ders aynı işlemi tekrarlamayarak zaman kazanıldığı görülmüştür (TTKB, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge). Aşağıda araştırma kapsamında okullardan birinde bir İngilizce sınıfı düzenlemesiyle ilgili çekilen fotoğraf incelendiğinde; derslikte projeksiyon bulunduğu, derslik duvarlarının İngilizce tablolarla süslendiği, kaynak kitapları koymak için bir dolap yapıldığı görülmektedir.

Resim-4. Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu İngilizce Dersliği

Branş Derslik Sisteminde istenirse dersliklerin duvarları bile eğitim materyallerine dönüştürülebilir. Bu duruma örnek olarak aşağıdaki fotoğraflar gösterilebilir.

Resim-5. Özel Bilgem İlköğretim Okulu Matematik Dersliği

Resim-6. Özel Bilgem İlköğretim Okulu İngilizce Dersliği

Öğrencinin bilgiyle iletişimi çok yönlü olarak arttıkça, görsel olarak uyarıldıkça, öğrenme oranı da artar ve bilgi daha kalıcı olur. İnsanlar öğrendiklerinin %83'ünü görme, %11'ini işitme, %3,5'ini koklama, %1,5'ini dokunma, %1'ini tatma duyularıyla edindikleri yaşantılar yoluyla öğrenmektedir (Yalın, 2009:21).

> Zaman sabit tutulmak üzere insanlar;
> Okuduklarının %10'unu,
> İşittiklerinin %20'sini,
> Gördüklerinin %30'unu,
> Hem görüp hem işittiklerinin %50'sini,
> Söylediklerinin %70'ini,
> Yapıp söyledikleri bir şeyin ise %90'ını hatırlamaktadır.
> (Phillips, akt. Çilenti,1984:36)

Öğretmenin derste araç kullanması kuşkusuz hem öğretmene etkin bir öğretme, hem de öğrenciye etkin bir öğrenme süreci yaşatacaktır (Şimşek,1997:13). Kavramları öğretirken, örnekleyenleri birbiri ardınca vermek ve önce verilenleri kaldırmayıp, sonrakilerle birlikte göz önünde bırakmak öğrenmeyi kolaylaştırır (Çilenti,1984:39). Konfüçyüs'e göre "Bir resim bin kelime demektir". Çağımızın gerektirdiği modern eğitim araçlarını kilitli odalarda saklamak yerine, öğretmenlerin her an kullanacağı şekilde hizmete sunmak eğitimin iyileştirilmesi ve geliştirilmesinde atılacak her adım için zorunlu hale gelmiştir (Şimşek,1997:22). Eğitim kurumlarında ki fiziksel ortam düzenlemesi bağlamında, BDS her türlü eğitim materyalinin etkili şekilde ve rahatlıkla kullanılabileceği, ideal bir düzenlemedir. Geleneksel sınıf sisteminde, öğretmenlerin üç boyutlu öğrenci ödev ya da projelerini saklayabilecekleri, uzun süreli sergileyebilecekleri bir ortamları yoktur. Ancak, branş derslik sisteminde öğrenci çalışmaları kolaylıkla sergilenebilir ve muhafaza edilebilir. Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda, öğrenci projelerinin derslikte sergilenmesiyle ilgili bir örnek görülmektedir.

Resim-7. Cengiz Topel İlköğretim Okulu Fen Bilgisi Dersliği Öğrenci Projeleri

Geleneksel sınıf sisteminde, materyal taşıma zorluğu ve farklı sınıf yerleşim düzenlerinin rahatça kullanılamamasından dolayı genellikle düz anlatım yöntemi tercih edilebilir. Ancak, Branş Derslik Sisteminde öğretmen farklı öğretim yöntem ve metotlarını kullanabilir. Örneğin, öğrenci merkezli eğitime en iyi yaklaşım sağlayan yöntem olan "Gösteri Yöntemi"dir ve bu yöntemde öğretmen eğitim teknolojisi araçlarını yeterli düzeyde kullanabilmelidir (Şimşek, 1997:20). Branş derslik sisteminde rahatlıkla uygulanabilecek yöntemlerden biri de "İşbirliğine Dayalı Öğrenme" dir. İşbirlikli öğrenme, yapılandırmacı öğrenmenin en önemli uygulamalarından birini oluşturmaktadır (Yaşar, 1998). Vygotsky'e göre akran işbirliği; yapıldığı ortamın yapısına, kullanılan iletişim becerilerine göre farklılıklar gösterse de okul ortamında akran işbirliği, en iyi işbirliğine dayalı öğrenme uygulamalarıyla sağlanabilmektedir (Forman,1993, akt: Yurdakul, 2007). "Öğrenme İstasyonları" tekniği de, son yıllarda eğitim ortamlarında uygulamaları görülebilen bir yöntemdir. Bu yöntem öğrencilerin bağımsız bir şekilde çalışmalarına olanak vererek, bol miktarda araç-gereç kullanma şansı veren, oturarak ders dinleme monotonluğundan kurtararak aktif öğrenme sürecine katan, görselliği sayesinde öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasına hizmet eden modern bir ders işleme şeklidir (Demirörs, 2007). Öğretmen bu tekniği kullanırken, kendi dersliğinde, işleyeceği konuya ve sınıf düzeyine göre farklı çalışma istasyonları oluşturur. Oluşturulan istasyonların belirlenen sınıf düzeyinin tüm şubelerinde uygulanabilmesi için, öğretmenin kendine ait bir dersliği olması zorunludur. Aksi halde oluşturulan istasyonlar, bir sınıftan diğerine taşınamayacağı için kullanılması imkânsızdır.

Eğitim ortamlarında, sınıf yerleşim düzenini etkileyen öğrenci sayısı, sınıfın şekli, masa ve sıraların sabit ya da yerlerinin değiştirilebilir olup olmadığı gibi birçok faktör vardır. Etkili eğitim ortamlarında sınıfta ki araç gereçlerin hareketli olması, gerektiğinde istenilen biçimde düzenlenebilmesi faydalıdır. Öğrencilerin sınıf içinde oturma biçimleri; dersin özelliklerine, kullanılacak yöntem-teknik ve materyallere göre düzenlenebilmelidir. Oturma düzenleri ile kullanılacak yöntem arasında sıkı bir ilişki vardır (Baytekin, 2004:171). Geleneksel sınıf sisteminde oturma düzeni, çoğu zaman öğrencilerin arka arkaya dizi şeklinde oturduğu, yüz yüze ve etkili bir iletişime olanak sağlamayan "Sıralı Oturma Düzeni" dir (Aykaç ve Başar, 2005). Bu düzen, kalabalık sınıflar için uygundur. Öğretmen merkezli yerleşim düzenidir, öğrenci etkileşimi ve katılımı azdır. Daha çok düz anlatımın kullanıldığı, öğrencilerin dinleme ve not alma etkinliklerine uygun bir düzendir (Sönmez, 2009:169).

Diğer bir oturma düzeni olan "Bireysel Oturma Düzeni", öğrencilerin bağımsız olarak kullanabildikleri tek kişilik sıra ve masalarla oluşturulabilen yerleşim düzenidir. Bu yerleşim düzeninde öğretmen ve öğrenciler değişik biçimlerde bir araya gelebilirler. Branş derslik sisteminde öğretmen, bu yerleşim düzenini kullanarak, münazara, tartışma, işbirlikli öğrenme gibi farklı yöntemleri uygulayabilir. Bahsi geçen yöntemlerde, "Çok Gruplu Oturma Düzeni" nide kullanılabilir. Öğrencilerin yuvarlak ya da dikdörtgen bir masa etrafında, öğretmeni ve araç gereçleri görmeyi engellemeyecek şekilde, 4-6 kişilik küçük gruplar haline oturtulması, katılımı ve öğrenci- öğretmen etkileşimini artıran bir düzenlemedir. Branş derslik sisteminde öğretmen isterse "U-şekli düzenleme" kullanabilir. Bu düzenleme, öğrencilerin gizlenmesini zorlaştırarak istenmeyen davranışların kolaylıkla belirlenebilmesini sağlayabilir, iletişim ve katılımı artırabilir. Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda, dersliklerde ki farklı oturma düzenleriyle ilgili örnekler görülmektedir.

Resim-8. Türkiyem İlköğretim Okulu Müzik Dersliği Bireysel Oturma Düzeni

Resim-9. Türkiyem İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersliği U-Şekli Oturma Düzeni

Branş derslik sistemi öğrenme ortamını her açıdan geliştirmeyi, öğrenmeyi zenginleştirmeyi, öğrenciyi pasif halden aktif hale geçirmeyi amaçlamaktadır (Ttkb, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge). EARGED tarafından alanda denenerek geliştirilen Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modelinde Öğrenci Merkezli Eğitim (ÖME); "bireysel özellikler dikkate alınarak, bilimsel düşünme ve iletişim kurma becerisine sahip, öğrenmeyi öğrenmiş, üretken, bilgiye ulaşıp kullanabilen, evrensel değerleri benimsemiş, teknolojiyi etkin kullanan ve kendini gerçekleştirmiş bireyler için, eğitim sürecinin, her aşamada birey katılımını sağlayacak biçimde yapılandırılması" olarak belirtilmiştir. Bu modelin uygulanması sürecinde; pilot okul olarak belirlenen Ankara Yenimahalle Emin Sağlamer İlköğretim Okulunda gerekli incelemeler yapılarak ÖME Uygulama Modelini destekleyecek fiziksel altyapıya ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerin en önemlisi okulda branş derslik sistemi uygulamasına geçilmesidir (www.earged.meb.gov.tr). EARGED Öğrenci Merkezli Eğitim Modeli pilot okulu olan Ankara Yenimahalle Emin Sağlamer İlköğretim Okulu'nu ziyaret eden Talim ve Terbiye Kurul Başkanı Erdoğan, "yeni sistemin öğrencinin motivasyonunu, buna paralel olarak da başarıyı artıracağını belirterek, geleneksel sistemde öğrenciler sabahtan

akşama aynı sınıfta, aynı mekandalar, bu durum da sıkılmalarına neden oluyor, birkaç derste bir sınıf değiştirmeleri eğitimi de dinamik hale getirecektir. Batı ülkelerinde bu sistem çok uygulanıyor" şeklinde demeç vermiştir (http://www.efgan.net).

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 17.08.2006 tarih ve 8738 sayılı genelgesinde, okullarda imkânlar ölçüsünde "Branş Derslik Sistemi" uygulamasına yer verilmesi teşvik edilmektedir (www.ankara.meb.gov.tr). 2006 yılında, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından illere gönderilen bu genelgede, öğretmen dersliği uygulamasına ilk defa geçecek okullarda uygulamanın bir veya iki derslik ile sınırlı tutulması, ulaşılan sonuçların başarılı bulunması halinde uygulamanın yaygınlaştırılması gerektiği belirtilmiştir.

2.1.3. Branş Derslik Sisteminin Avantajları

Branş derslik sisteminin avantajlarını; öğretmen, öğrenci ve okul açısından üç başlık altında değerlendirmek mümkündür.

2.1.3.1. Branş Derslik Sisteminin Öğretmenlere Sağlayacağı Avantajlar

Branş derslik sisteminin asıl uygulayacak olan kesim öğretmenler olduğu için, öğretmenlerin bu sistem hakkında kapsamlı bir şekilde bilgilendirilmeleri faydalı olabilir. Öğretmenler bu sistemin faydalarına inandıkları ve sahiplendikleri ölçüde, BDS uygulamalarının başarısı artabilir.

Branş Derslik Sistemi öğretmene okul içinde özel bir odaya sahip olma imkânı vererek öğretmenin kendi dersliğinde, kişisel ve mesleki gelişimi adına planlama yapmasına fırsat oluşturabilir. Baytekin'e göre (2004:48), öğretmenliklerinde kendini geliştiren öğretmenler %15 ile %20 arasında değişmektedir. BDS daha zengin materyal kullanımıyla öğretimi hedeflediği için öğretmenlerin kendini yenileme ve geliştirme ihtiyacı artabilir. Ayrıca öğretmen, kendi dersliğinde dersine daha kolay hazırlanabilir, gerektiğinde veli toplantıları ve veli görüşmeleri için kendi dersliğini kullanabilir. Öğretmen haftalık ders çizelgesini dersliğinin kapısına asabilir, böylece öğrenciler öğretmenlerine ne zaman ulaşabileceklerini bilebilirler. Aşağıda araştırma kapsamında

fotoğraflar çekilen okullarda, derslik kapısına haftalık ders çizelgesini asma ilgili bir örnek görülmektedir.

Resim-10. Cengiz Topel İlköğretim Okulu Bilişim Teknolojileri Dersliği Derslik Kullanma Planı

Branş derslik sisteminde öğretmen sınıfındaki yerleşme düzeninden, dersin araç ve gereçlerinin önceden hazırlamasına kadar dersliğinden sorumludur. BDS sayesinde öğretmenler doküman taşıma zahmetinden kurtulabilir, örneğin derslikte projeksiyon varsa multi-medya odasına gitme ihtiyacı kalmaz; harita, konu ile ilgili kitap-dergi, dokümanların her ders saatinde bir sınıftan diğerine alınıp taşınması söz konusu olmaz. BDS'de öğretmen dersle ilgili kaynaklarını sınıf dolabında hazır bulundurarak, istediği kaynağa ders anında bile çok çabuk ulaşabilir. Öğretmen kendi dersliğinde; ilk dersinden önce dersliğine girip dersin teknik ve görsel malzemelerini (test, harita, pano, video vb.) hazırlayabilir. Eğer ders çizelgesi de aynı sınıf düzeyinde ki diğer şubelerin de arka arkaya (örneğin 8-A, 8-B, 8-C şubeleri) o dersliğe gideceği şekilde ayarlanabilirse, gün boyunca aynı malzeme kullanılabilir, vakit kaybı azaltılabilir.

İdeal anlamda kullanıldığında BDS öğretmene yeni gelişen eğitim tekniklerini kullanabilme imkânı sağlayabilir. Bilgisayarı derste kullanma, sunum yapabilme, ders yazılımlarını kullanabilme, ders panolarını verimli kullanma, her türlü eğitim materyaline anında ulaşabilme, klasik ders anlatma sisteminin dışına çıkarak gösteri yöntemi, işbirlikli öğrenme, öğrenme istasyonları gibi yöntemleri uygulayabilme olanağını verir. Özellikle gösteri yönteminde kullanılan araç gereç ve materyallerin öğretimde etkin bir yeri bulunmaktadır (Baytekin,2004:190). Öğretmen uygulayacağı

tekniğe uygun oturma düzenlerini rahatça kullanabilir. Eğitim ortamlarında tartışma, panel, açık oturum gibi tekniklerin kullanılmasında sınıfta ki oturma düzenleri değiştirilmelidir (Sönmez, 2009:168).

2.1.3.2. Branş Derslik Sisteminin Öğrencilere Sağlayacağı Avantajlar

BDS uygulaması öğrenciyi pasif halden aktif hale geçirmeyi amaçlamaktadır. Uygulama sayesinde öğrenci bilgiyi bekleyen değil talep eden konuma geçmiştir (Ttkb, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge). Geleneksel sınıf sisteminde, öğrencilerin sabit bir oturma planı vardır, hatta bu plan çerçeveleterek genelde sınıfın duvarına asılır. Öğrencinin bütün bir yıl boyunca aynı sınıfta aynı sırada ders dinlemesi beklenir. Oysa, bir yıl boyunca, öğretmene ve tahtaya sürekli aynı açıyla bakmak bir monotonluğa sebebiyet verebilir. BDS'de ise öğrenci her ders için yeni bir dersliğe, o dersle ilgili yeni bir atmosfere girer, her derste farklı oturma düzenleri, farklı yöntemlerle zengin bir öğrenme ortamını yaşayarak derse karşı ilgi ve motivasyonu artabilir (İbret, Bayraktar ve Kocaman, 2011). Okul Branş Derslik Sistemini iyi uyguluyorsa, öğrenci için belki de hayatının en eğlenceli öğrenme süreci bu okulda geçecektir (Karınca Ekibi TKY Çalışma Raporu). Ayrıca sistemin temel mantığı olan her ders sınıf değişikliği sayesinde, öğrenciler güneş enerjisinden eşit faydalanabilir. Genellikle okul mimarisinde sınıfların yarısının kuzeyde, yarısının güneyde olduğu düşünüldüğünde, Branş Derslik Sisteminde öğrenci bir gün içinde her iki bölümde de ders görebilir.

Branş derslik sistemi görsel ve yaşantı yoluyla öğrenmeyi ön planda tutar. Mesela, coğrafya öğretmeni bölgeleri anlatırken haritadan faydalanıp, ilgili fotoğraflar ve görüntülü filmleri kolaylıkla gösterebilir, panolar yapılıp, sınıfın değişik bölümlerine öğrencinin aklında kalması gereken bilgiler büyük puntolu ve renkli yazılarla yazılabilir, öğrenci teneffüs aralarında dersliklerdeki istediği araç-gereci inceleme imkânı bulabilir (İbret ve diğerleri, 2011).

Branş derslik sisteminde, öğrenci çalışmaları dersliklerde sergilenebilir. Bu durum öğrencilerin, ortaya bir ürün koyabildiklerini görmeleri açısından olumlu bir etkiye sahiptir ve bütün çalışmalar derslikte durduğu için yan öğrenmeler meydana gelebilir. Her sınıfa ait etkinliklerin aynı ortamda bulunması öğrencilerin yaratıcılık ve rekabet duygularını geliştirerek, üst sınıfların çalışmalarının alt sınıflara örnek olması,

alt sınıfların başarılarınında üst sınıfları harekete geçirmesiyle sonuçlanır (TTKB, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge). Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda, öğrenci çalışmalarının dersliklerde sergilenmeleriyle ilgili bir örnek görülmektedir.

Resim-11 Cengiz Topel İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Dersliği Öğrenci Çalışmaları

Resim-12 Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersliği Öğrenci Çalışmaları

Ayrıca, branş derslik sisteminde sınıf öğretmene ait olduğu için, öğrenciler dersliklere bir nevi misafir olarak gelirler ve bu da onların kendilerini özel

hissetmelerine katkı sağlayabilir. Branş derslik sistemi ile ilgili bir haberde; öğretmenlerin uygulamadan memnun oldukları, "Öğrencileri sınıfımıza geldikleri zaman 'Hoş geldiniz' diyerek karşılıyoruz. Bu sıcak bir diyalog oluşturuyor. Yeni sistemle motivasyonun daha da arttığını görüyoruz." şeklinde yorum yaptıkları görülmüştür (http://haberler.canim.net).

Branş derslik sisteminde öğrenciler sınıf değiştirirken, çantalarını ve kış aylarında montlarını sürekli taşımamaları için, okul koridorlarında öğrencilere ait bireysel dolapları olmalıdır. Bu dolapların kullanımı öğrenciye ayrı bir sorumluluk kazandırabilir. Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda, okul koridorlarındaki kişisel öğrenci dolaplarıyla ilgili örnekler görülmektedir.

Resim-13 TED Koleji Malatya Özel İlköğretim Okulu Koridorlarındaki Öğrenci Dolapları

Resim-14 Özel Bilgem İlköğretim Okulu Koridorlarındaki Öğrenci Dolapları

Branş derslik sistemi öğrenci başarısı üzerinde olumlu bir etki yapabilir. Görsel-işitsel yöntemlerle öğrenme-öğretme sürecinin sınıflarımızda yaşatılması, öğrencilerimizin, ezberci öğretimden kurtulup, pratik öğretime kavuşmasını sağlayacak ve bu sayede de başarıları otomatik olarak artacaktır (Şimşek,1997:13). Branş derslik sistemini uygulayan Kayseri Talas Yazyurdu İlköğretim Okulu, uygulamanın üzerinden bir yıl geçtikten sonra bir çalışma raporu hazırlamış ve sistemin öğrenci başarısı üzerinde ki etkilerinden bahsetmiştir (Karınca ekibi TKY Çalışma Raporu). Bu raporda özetle şu ifadeler yer almaktadır;

> Yapılan çalışmaların sonucunda öğrencilerin, okula ve derslere karşı ilgilerinin arttığı gibi, seviye belirleme sınavındaki (SBS) başvuru ve başarıda gözle görülür bir iyileşme sağlanmıştır. Çalışmalarımızın diğer amaçlarından birisi olan orta öğrenime devam konusunda 2008-2009 eğitim-öğretim yılında %52 olan okullaşma oranını 2009-2010 eğitim-öğretim yılında %58'e çıkarma başarısını elde ettik.

Ayrıca basına yansıyan diğer bir haberde, Talim Terbiye Kurulu'nun derslik sayısı uygun okullara tavsiye ettiği sistemi uygulayan Tekirdağ Milli Piyango Fen Lisesinin uygulamadan olumlu sonuçlar aldığı, öğrenciyi aktif hale getiren uygulama ile öğrencilerin başarısının arttığı ifade edilmiştir (http://efgan.net).

2.1.3.3. Branş Derslik Sisteminin Okula Sağlayacağı Avantajlar

Branş derslik sistemi okulda dinamik bir ortam sağlayabilir, bu da etkin okulun özelliklerindendir (Baştepe, 2009). Branş derslik sistemi öğretmenlerin yetiştirilmesine katkı sağlar. BDS sayesinde öğretmenler tahta, öğrenci ve öğretmen üçlemesinden çıkarak, öğrenme ortamını zenginleştirmek gerektiğini farkedebilirler. 26.03.2012 tarihinde, Milli Eğitim Bakanı ve Yüksek Öğretim Kurumu başkanının da katılımıyla, Eğitim Fakülteleri Dekanları Toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda, Milli Eğitim Bakanımızın beyanları şu şekildedir. (www.meb.gov.tr/haberler);

> Ülke çapında, bütün ihtiyaç duyulan derslikleri tamamlamış olsanız bile, yine ulusal düzeyde bütçede, mali kaynaklarınızı en fazla eğitim sistemine aktarmış olsanız bile, teknolojik altyapınızı donatsanız ve ülkenin bir ucundan öbür ucuna kadar her türlü donanımı çocuklarınıza sağlamış olsanız

> bile, eğitimin başarısını çok sınırlı derecede etkileyecek faktörleri tamamlamış olursunuz. Çünkü eğitimin başarısını belirleyen öğretmendir benim kanaatim.
> Kurumun kapısından girip yaklaşık 30 yıl boyunca aynı minval üzerinde mesleği öğretmek kadar sıkıcı, motivasyonu düşürücü bir çalışma temposu, çalışma sistemi olabilir mi sizce? Öyleyse bizim o kapıdan girdikten sonra sürekli yükselebileceği, kendini geliştirebileceği, her an tazeleyip, yineleyip çocukların önüne farklı ruhla çıkabileceği bir öğretme sistemini ve mekanizmasını kurmak zorundayız öğretmenlerimize...

BDS'de materyallerin taşınmasından kaynaklanan kırılma ve bozulmalar en aza indirilerek daha etkin kullanımı söz konusu olabilir, ayrıca öğretmenin kendi branş dersliğinde kendine ait dolabı ve ders materyallerinin olması uygulamaya karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine yol açabilir (İbret ve diğerleri, 2011).

Branş derslik sisteminin etkili kullanılması ile okullarda ki derslik sıkıntısı hafifleyebilir, daha çok sayıda öğrenci okulda eğitim görebilir (TTKB, 15.02.2008 ve 1514 sayılı genelge). Örneğin okulların bodrum katlarında ki sınıflarda, klasik sistemde tüm gün ders işlemek imkânsızdır, bunu ne öğrenciler, ne de veliler kabul etmek istemezler. Ancak, bodrum katlarında ki sınıfların görsel sanatlar, teknoloji-tasarım ya da müzik dersliği olarak düzenlenmesi mümkündür. Öğrenciler haftada sadece birkaç saatini o sınıflarda geçireceği için bir veli itirazı söz konusu olmayabilir. Ayrıca, tez araştırması kapsamında okullarda ölçme araçlarının uygulanması esnasında, genellikle okulların bodrum katlarında Görsel Sanatlar, Müzik dersliklerinin olduğu görülmüştür. İlaveten, okul kütüphanesi de Türkçe dersliği olarak dizayn edilebilir ya da spor salonu Beden Eğitimi dersliği olarak düşünülürse, okul birkaç şube daha kazanabilir. Şimşek (1995)'e göre,

> Ülkemizde eğitsel fizik mekan yetersizliği sorununun çözüme kavuşturulabilmesi için, yeni bina yapımı yanında, mevcut binaların etkili kullanımı boyutu göz ardı edilmemelidir. Her şubeye bir derslik tahsis etmek yerine, yükseköğretimde olduğu gibi, her ders için bir derslik ayrılması yoluna gidilerek, dersliklerin zamansal kullanım oranları artırılmaya çalışılmalıdır.

Eğitim sistemimizin, 12 yıl zorunlu eğitim olarak revize edilmesiyle derslik ihtiyacının artacağı düşünülürse, branş derslik sistemi çok daha fazla önem kazanacağı söylenebilir.

2.1.4. Branş Derslik Sistemine Geçiş Sürecinin Aşamaları

Klasik sınıf sistemini uygulayan bir okulda, branş derslik sistemine geçilmesine karar verilmişse, öğretmen, öğrenci ve veliler bilgilendirilmelidir (Dropsey,2004). Örneğin, İstanbul Beyoğlu Şehit Öğretmen Neşe Alten İlköğretim Okulu web sitesinde, okulda bir süre sonra branş derslik sistemi uygulaması başlayacağı bildirilerek, veliler ve öğrenciler haberdar edilmiştir (www.sehitogretmennesealten.k12.tr). Ayrıca, Zonguldak Karadeniz Ereğli Orman İlköğretim Okulu, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında branş derslik sistemine geçeceğini, bir yıl öncesinden web sitesinde ilan etmiştir (www.kdzeregliormanliio.k12.tr).

Branş derslik sisteminin verimli işlemesi için, dersliklerin düzenlenmesi aşaması önemlidir. Öncelikle okul binasının derslik olarak kullanılabilecek tüm alanları tespit edilmelidir (www.egitimportalı.com). Fen bilgisi laboratuvarı Fen Bilgisi dersliği olarak, kütüphane Türkçe dersliği olarak kullanılabilir. Alanların tespitinden sonra, öğretmen sayısı derslik sayısından fazla ise, bazı derslikler ortak kullanılabilir. Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda, dersliklerin iki öğretmen tarafından ortak kullanılması ile ilgili bir örnek görülmektedir.

Resim-15 Mehmet Emin Bitlis İlköğretim Okulu Matematik Dersliğinin Ortak Kullanımı

Branş derslik sisteminde haftalık ders çizelgeleri hazırlanırken, öğrencinin okul içinde dolaşmasının en aza indirilmesi gerekir (Dropsey,2004). Öğrencinin bir gün içinde çok sayıda dersliğe gitmesi, teneffüslerde sıkışıklığa yol açıp, öğrenciyi gereksiz yere yorabilir. Görsel-işitsel anlamda sınıf ortamının zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi, yeni yöntem ve tekniklerin daha iyi uygulanabilmesi için dersliklerde olması gereken malzeme ve materyallerin belirlenmesi gerekir, örneğin bilgisayar ve projeksiyon aletinin, görsel ve 3-boyutlu materyallerin her derslikte bulunması önemlidir (Kaya,2012). Dersliklerde, öğretmenin dersine ait kaynak kitap, ders notları, planları, yazılılar gibi malzemeleri koyabileceği özel bir öğretmen dolabı olmalıdır (www.egitimportali.com). Aşağıda araştırma kapsamında fotoğraflar çekilen okullarda, derslikte bulunan kilitli öğretmen dolabıyla ilgili örnekler görülmektedir.

Resim-16 Özel Bilgem İlköğretim Okulu Fen Bilgisi Dersliğindeki Öğretmen Dolabı

Resim-17 Türkiyem İlköğretim Okulu Müzik Dersliğindeki Öğretmen Dolabı

Branş derslik sistemine geçişte, bahsedilen düzenlemeler başlangıçta kurum için maliyetli görülebilir. Okulun teknolojik donanım, sınıfların dizaynı, yeni ders araç ve gereçleri, öğretmenlerin yetiştirilmesi mali açıdan oldukça yük getirici olabilir. Ancak "Toplam kalitede, kalite arttıkça maliyet azalır" ifadesi unutulmamalı ve harcamaların uzun vadede kâra dönüşeceği akıldan çıkarılmamalıdır (Karınca Ekibi TKY Çalışma Raporu,2010). Ancak dersliklerin donatımında veliler ve okul-aile birliği devreye sokulduğunda bu maliyet en aza indirgenebilir. İlköğretim kurumları yönetmeliği Madde 99'a göre;

> İlköğretim okullarında; paylaşımcı ve iş birliğine dayalı yönetim anlayışıyla eğitim-öğretimin niteliğini ve öğrenci başarısını artırmak, ***okulun fizikî ve insan kaynaklarını geliştirmek***, öğrenci merkezli eğitim yapmak, eğitimde planlı ve sürekli gelişim sağlamak amacıyla "Okul Gelişim Yönetim Ekibi" kurulur. Ekip, çalışmalarını ilgili Yönerge hükümlerine göre yerine getirir. (http://mevzuat.meb.gov.tr)

Ayrıca, Karınca Ekibi TKY Çalışma Raporunda (2010), "maddi açıdan okulumuz bütçesini sarsacak olan proje, kamu ve özel sektörden elde edilen maddi ve manevi desteklerle bütçemizi fazla sarsmadan hayata geçirilmiş olup kırsal bölgelerdeki okullarda da uygulanabilir bir proje olma niteliğini taşımaktadır" denilmiştir. Manisa Mecidiye İlköğretim Okulu Müdürü Akkoyun'un basına yansıyan ifadeleri, dersliklerin donatılmasında veli ve hayırsever desteğinin güzel bir örneğidir;

> Biz de bu öğretim yılında derslik sistemine geçerek, eksiklikleri öğretim yılı sonuna kadar tamamlamayı planladık. Ancak, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerimiz, hayırsever vatandaşlarımız ve Okul Aile Birliği' nin katkılarıyla yarıyıl tatiline kadar planladığımızın da üstünde dersliklerimizi tamamlayarak öğretmen ve öğrencilerimizin hizmetine sunduk. Dersliklerimizin fiziki durumlarının iyileştirilmesinin yanında çoğu dersliklerin sıraları dolapları yenilendi. Dersliklere bilgisayar, projeksiyonlar, tepegöz, öğretmen kürsüsü ve sandalyesi, panolar, haritalar, sağlandı. Okulumuza Fen ve Teknoloji Dersliği yaptıran Sayın Arat' a, İngilizce ve Matematik Dersliklerinin yanında okulumuza fotokopi makinesi, dolaplar, koltuklar, sağlayan Vardar ailesine, Türkçe Kütüphane yaptıran Sayın Aksezgin' e teşekkürlerimizi arz ediyoruz (www.akhisarhaber.com).

Ayrıca, tez araştırması kapsamında ziyaret edilen Elazığ Mehmet Mihri Akıncı İlköğretim Okulu'nda, branş derslik sistemine geçerken kendilerine yardım eden şahıs, kurum ve kuruluşların isimlerinin yazılı olduğu bir şeref köşesine rastlanılmıştır.

Resim-18 Mehmet Mihri Akıncı İlköğretim Okulu Şeref Köşesi

2.1.5. Branş Derslik Sisteminin Dezavantajları

Branş derslik sisteminin etkili ve verimli uygulanmasının pek çok avantajı olmakla birlikte, sistemin birtakım dezavantajları ve uygulamada karşılaşılabilecek bazı problemler olabilir. İbret ve diğerleri tarafından 2011 yılında yapılan Sosyal Bilgiler dersliği uygulaması üzerine yapılan araştırmada, BDS'nin olumsuz yönlerine ilişkin aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır;

1. Derslerin araç-gereçlerle işlenmesiyle süre sıkıntısı doğabilir, içeriği yetiştirme korkusu dersliğin etkin kullanımının önüne geçebilir.
2. Okullardaki altyapı yetersizliği (dolap vb) bu sistemde teneffüslerin işkenceye dönmesini neden olmaktadır. Öğrencilere ait dolapların olmaması öğrencinin teneffüslerde sırtında çanta ile dolaşmasına yol açmakta diğer derse kadar öğrenci araç-gereç ve çantaları ile dinlenme saatini geçirmek zorunda kalmaktadır.
3. Öğrenciler klasik sınıflarda oluğu gibi defter, kitap çanta vb eşyalarını sınıflara güvenerek bırakamamaktatır. Yine bu husus kilitli öğrenci dolapları çözülmesi gerekmektedir.
4. Öğrenci derslik sisteminde sınıfı sahiplenmemekte, araç-gerece zarar vermektedir. Öğretmenlerimizin asıl sorunu öğrencinin sıraya ismini

> yazması ve karalamasıdır. Bu durum her branş dersliğinde öğrenci oturma planı ile çözülebilecektir.

Şanlıurfa Mehmet Güneş Anadolu Öğretmen Lisesi, 2007-2008 eğitim-öğretim yılında branş dersliği sistemine başlamış, ancak öğrenciler uygulamadan pek memnun kalmamışlardır. Okul idaresinin uygulamaya koyduğu branş dersliği uygulamasına öğrencilerin çoğunluğu şu şekilde tepki göstermiştir;

> Okulumuzda her öğretmenin bir sınıfı var. Geçen yıl bizim sınıfımız vardı, bu yıl yok. Eskiden öğretmen sınıflarımızı dolaşıyordu. Şimdi 30 öğrenci sınıf sınıf dolaşıyor. Ders bitiminde öğretmen kapıyı kilitliyor. Avrupa'da yaygın olan bu yeni sistemden memnun değiliz. Burada da faydalı olacağı söyleniyor ama Avrupa sisteminde olanaklar fazla, öğrencilerin kendi kişisel dolapları var. Bizde olanaklar az. Ders bittiğinde ve teneffüslerde çantalarımızı yanımıza alıyoruz. Tuvalete gittiğimizde bile çantalarımızı yanımızda götürüyoruz. Boş zamanlarımızda ders çalışacak yerimiz yok (http://efgan.net).

2.1.6. Yurtdışında Farklı Eğitim Ortamı Düzenlemeleri

Branş Derslik Sisteminin yanısıra, yurt dışında farklı eğitim ortamları düzenlemeleri de tespit edilmiştir. Bunlardan bir tanesi olan "Subject-Based Classroom", Türkçeye "Konu Temelli Sınıf" olarak çevrilebilir. Kamboçya'da 2007 yılında Dünya Bankasının maddi desteğiyle, Gençlik Spor ve Eğitim Bakanlığı, "Çocuk Dostu Okul Politikası" kapsamında okullarda "Konu Temelli Sınıf" uygulamasına geçmiştir. Bu uygulama temaları birbirine yakın birkaç farklı dersin tek derslikte toplanması ve okuldaki eğitim ortamının bu dersliklerden meydana gelmesidir. Örneğin; matematik, fizik ve kimya bir derslikte, tarih ve coğrafya başka bir ortak derslikte işlenebilmektedir. Dünya Bankası resmi web sitesinde anılan uygulama sonrası eğitimde başarının ve öğrenci memnuniyetinin arttığına dair röportajlar bulunmaktadır. (http://web.worldbank.org).

Yurt dışındaki diğer bir farklı uygulama ise "Self-Contained Class" olarak kaynaklarda geçmektedir. Bu terimle kast edilen uygulama ise ilköğretimin ikinci kademesi olan ortaokula karşılık gelen süreçte (Elementary School) her bir şubenin tek bir öğretmeninin olması ve o öğretmen ile tüm gün aynı derslikte öğretim görülmesidir

(Dawson ve Lindstrom, 1974). Bir nevi Türkiye'deki sınıf öğretmenliği işleyişine benzediği düşünülebilir. Bu sistemin Amerika'da genellikle "Özel Eğitime" ihtiyaç duyan otizm gibi rahatsızlıkları olan bireylere uygulandığı, bunula beraber bazı devlet okullarında da uygulaması devam etmektedir (www.publicschoolreview.com).

Yukarıda ana hatlarıyla açıklanmaya çalışılan iki farklı eğitim ortamı düzenlemesi, bu araştırma kapsamında olmadığı için ayrıntılı ele alınmamış; ancak okuyuculara genel bir bilgi vermek amacıyla kısaca tanıtılmıştır.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Kaya (2012), "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sosyal Bilgiler Dersliği Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri" isimli çalışmasında 24 Sosyal Bilgiler öğretmeni ve 20 sınıf öğretmeninin yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile görüşlerini almıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin çoğu Sosyal Bilgiler dersinin Sosyal Bilgiler dersliğinde işlenmesi gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca, sosyal Bilgiler dersliğinin yeni öğretim metotlarını uygulamaya uygun olarak oluşturulması gerektiğini, derslikte CD-DVD kullanımının çok gerekli olduğunu, 3-boyutlu modellerin, görsel dokümanların ve haritaların bulunması gerektiğini belirtmişlerdir.

Übret, Bayraktar ve Kocaman (2011), "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Branş Dersliği Uygulamasına İlişkin Görüşleri" isimli çalışmalarında, Kastamonu'da, okullarında branş dersliği uygulaması olan 30 Sosyal Bilgiler Öğretmeni ile görüşme yapmış, öğretmenlerin branş dersliği uygulamasına ilişkin tanımlamaları ve branş dersliklerinin öğretim sürecine etkisi ile ilgili görüşleri alınmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; Sosyal Bilgiler öğretmenlerin büyük çoğunluğu branş dersliği sisteminin MEB'e bağlı okullarda uygulanabileceğini düşünmektedir. Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı branş dersliği uygulaması olan bir okulda çalışmak istediğini belirtmiştir. Öğretmenler branş dersliklerinin amacına uygun olarak düzenlenmediğini ve bir takım eksikliklerinin olduğunu, dersliklerinde bulunan araç-gereç ve materyal açısından eksik olduğu belirtmişlerdir. Araştırmaya göre, branş dersliklerinin hedefine ulaşması ve klasik derslik sisteminden farklılaşması araç-gereç ve materyal açısından zengin olmasına bağlıdır, bu durum okul aile birliği ve öğretmenlerin katkıları ile

çözülmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin %90'lık bir bölümü branş dersliği sisteminin uygun şekilde yürütüldüğünü belirtmişlerdir. Öneriler kısmında ise, uygulamadan yeterli ölçüde sonuç elde edilebilmesi için gerekli alt yapının oluşturulması gerektiği, teneffüs sürelerinin yetersiz olmasının öğrencilerin yeteri kadar dinlenememesine neden olduğundan branş dersliği uygulamasının yapıldığı okullarda teneffüs süreleri öğrencinin dinlenmesine olanak sağlayacak şekilde belirlenmesi gerektiğini, branş dersliği sisteminden en fazla etkilenecek olan öğrenciler olduğu için sistem hakkında öğrencilerin ayrıntılı şekilde bilgilendirilmesi gerektiği, son olarakta dersliklerin araç-gereç ve donanım olarak zenginleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Tuncel, Argon, Kartallıoğlu ve Kaya (2011), "İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Derslerinde Araç-Gereçleri Kullanma Sıklığı ve Bu Sıklığı Etkileyen Faktörler" isimli çalışmalarında 46 Matematik Öğretmeni ile görüşme yaparak, öğretmenlerin araç-gereç kullanma sıklığını etkileyen faktörlerin, okul olanakları, araç-gereç özellikleri, öğretmen özellikleri olduğunu bulmuşlardır. Araç-gereç kullanma sıklığını etkileyen başlıca faktörlerin; araç-gerecin okulda mevcut olması ve yeterli sayıda olması, öğretmen inancı, araç-gereç kullanma bilgisi ve becerisi, zaman, kullanım kolaylılığı, temin edilebilir olması, işlevsel olması, yararlı olması gibi araç-gereç özellikleri, içeriğe uygunluk, konuyu anlaşılır hale getirme, somutlaştırma, zaman kazanma ve derse ilgiyi artırma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bulgulara dayalı olarak, öğretmenlerin derslerinde araç-gereç kullanım sıklığını artırmak için okullarda mevcut olmadığı belirtilen araç-gereçlerin temini, Matematik dersi kapsamında kullanılması tavsiye edilen araç-gereçlerin kullanımı hakkında öğretmenlere teorik ve uygulamalı hizmet-içi eğitim, seminer, konferans vb. etkinlikler düzenlenmesi önerilmiştir.

Hung (2011), "İngilizce Öğrenimini Desteklemek Amacıyla Multi-medya Ortamı Tasarımı" isimli çalışmasında, Tayvan'da 89 İngiliz dili öğrencisi üzerinde, dizayna dayalı bir araştırma metodu uygulayarak, multimedya ortamında dil öğrenimini desteklemek için, dijital video teknolojisine odaklanan bir çalışma yapmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin, materyalleri kullanan başkalarını pasif bir şekilde izlemektense, materyalleri kendileri kullanarak daha iyi öğrendikleri sonucuna varmıştır.

Karınca Ekibi TKY çalışma raporunda (2010), 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Kayseri ili Talas ilçesi Yazyurdu ilköğretim okulunda Branş Derslik Sistemi

uygulamasına geçilmesi sonrası ayrıntılı bir değerlendirme çalışması yapılarak raporlaştırılmıştır. Yapılan çalısmalar neticesinde okula ve eğitime ilgisiz olan öğrencilerin iyileştirme sonucunda okula karşı olan ilgilerinin arttığı, velilerin sistemden memnun oldukları, dersliklerde sergilenen çalışma sayılarının arttığı, yeni sistem ile birlikte öğrencilerin ve öğretmenlerin derslerde daha aktif oldukları, Seviye Belirleme Sınavında başvuru ve başarıda gözle görülür bir iyileşme sağlandığı, orta öğrenime devam konusunda 2008-2009 eğitim-öğretim yılında %52 olan okullasma oranının 2009-2010 eğitim-öğretim yılında %58 'e yükseldiği belirtilmiştir.

Keser ve Akdeniz (2002), "Geleneksel Öğrenme Ortamlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi" isimli çalışmalarında, ülkemizdeki mevcut üniversiteye giriş sistematiğinin, eğitim ortamları üzerinde negatif etkisi olduğu, öğretmenlerin daha çok test başarısına odaklanmak zorunda kaldığı sonucuna varmışlardır.

Lei (2010), "Öğretmenlerin Değerlendirmelerini ve Öğrencilerin Öğrenmelerini Etkileyen Fiziki Sınıf Dizaynları: Bir Literatüre Taraması" isimli çalışmasında; sınıflardaki her türlü (ısı, ışık, sınıf şekli, sınıf büyüklüğü, renk, gürültü seviyesi vs.) fiziksel ortam düzenlemesinin, hem öğrenciler hem de öğretmenler üzerinde olumlu etkileri olabileceği gibi, olumsuz da etkileyebileceğini savunmuştur.

Zhang ve Maesako (2009), "Eğitim Ortamları Tasarlanması" konulu çalışmalarında, Vygotsky'nin Sosyal Yapılandırmacılık, Bronfenbrenner'in İnsan Gelişiminin Ekolojisi ve Nonaka'nın Bilgi Spirali Teorisine dayanarak, öğrenme kavramı ile öğrenenin etkileşimde bulunduğu ortamın birbirleriyle çok bağlantılı olduğunu savunmuşlardır.

Demirörs (2007), "Lise I. Sınıf Öğrencileri İçin OHM Yasası Konusunda Öğrenme İstasyonlarının Geliştirilmesi ve Uygulanması" isimli tezinde, "Ohm Yasası" konusuna yönelik hazırlanan öğrenme istasyonlarında, lise I öğrencilerinin öğretmen rehberliğinde çalışması sonucunda, fen bilgisi laboratuvarında "Öğrenme İstasyonları" nda çalışan öğrencilerin başarılarında olumlu yönde anlamlı bir fark olduğu ve öğrencilerin istasyonlarda çalışmaya yönelik olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmiştir. Öğrenme istasyonlarının kullanılabilmesi için fen bilgisi dersine ait özel bir ortam kullanılmıştır.

Aykaç ve Başar (2005), "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Derslik Sistemine Dayalı Eğitim Ortamı Düzenlemesi Uygulamasının Etkilerine Yönelik Görüşleri" isimli çalışmalarında, branş derslik sistemi uygulamasına dayalı fiziksel eğitim ortamı düzenlemelerindeki farklılıkların öğrenciler üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Bu araştırmada, derslik sistemi sayesinde esnek şekilde kullanılabilen, değiştirilebilen oturma düzenleriyle ilgili öğrencilere birtakım sorular yöneltilmiş ve sonuç olarak; bu uygulamaların, öğrencilerin güdülenme düzeylerini, derse hazır hale gelmelerini, kendini ifade etmelerini, teknoloji kullanımının etkililiğini, öğrenme düzeylerini ve iletişim düzeylerini artırdığını saptamışlardır.

Uludağ ve Odacı (2002), "Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân" isimli çalışmasında, mekan olarak okul veya fiziksel ortam düzeninin insanların; sağlıklarını, duygusal dünyalarını ve performanslarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebildiğini belirtmişlerdir. Bu durum, okul mekanlarında özellikle öğrencileri ve öğretmenleri çok fazla ilgilendirdiği için, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapıldığı okullarda bu konu üzerinde önemle durulması ve gerekli düzenlemelerin yapılması eğitimin kalitesini arttırmada oldukça etkili olacağı ifade edilmiştir. Bu yüzden eğitim kurumlarında; yerleşim düzeninden, öğrenci sayısına, renk uyumuna, uygun ışık ve ısı düzeyine, temizliğe, gürültünün olmamasına, estetiğe varıncaya kadar birçok fiziksel ortam öğesinin göz önünde bulundurularak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir sonucuna varmışlardır.

Şimşek (1995), "Eğitsel fizik mekan kullanımında verim ve etkililiğin sağlanması" isimli çalışmasında, eğitsel fiziki mekan yetersizliği sorununu, bu sorunun çözümü konusunda ki girişimleri eğitim teknolojisi açısından irdelemiş, okul binalarının kullanımı evrensel ve ulusal düzeyde incelemiş ve okul binalarının etkili kullanılması noktasında bazı önerilerde bulunmuştur. Bu önerilerden biri de derslik sisteminin kullanılmasıdır.

Gullotta (1983), "Erken Ergenlikteki Yalnızlaşma ve Eğitim" üzerine yazdığı makalesinde, eğitimin ikinci kademesinde branş derslik sistemine (rotating classrooms) geçen öğrencilerin öğretmenlerle ilişkisinin önemsizleştiğini vurgulamış, eğitimdeki "rotating class" yani branş derslik sisteminin, "contained class" yani Amerika'da ikinci

kademede tek bir sınıf öğretmeninin ofisinde eğitim görme sistemine göre öğrencileri yalnızlaştırdığını savunmuştur.

Dawson ve Lindstrom (1974), Amerika'da ki sınıf ortamları konulu araştırmalarında, 1973 yılında Amerika'da ikinci kademe eğitiminde öğrencilerin bir kısmının hala tek bir sınıfta tek bir öğretmenle öğretim gördüğü sistem olan "self-contained classroom" sisteminin devrinin kapandığını, öğrenciler için okulun sadece bir sınıftan ibaret olmaması gerektiğini savunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, veri toplama aracı ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin analizi ile tablolarda kullanılan sembollerin anlamları yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim ikinci kademede (6-7-8. sınıflar) Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin idareci, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırmada nicel ve nitel araştırma desenlerinin birlikte ele alındığı karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntemin kullanıldığı araştırmalar, nicel ve nitel veri toplama ve analizlerinin, teorik ve teknik bir şekilde birbirlerini tamamlar şekilde kullanıldığı çalışmalardır (Rocco, Bliss, Gallagher & Pérez-Prado, 2003). Bu araştırmada baskın olarak nicel veriler kullanılmakla birlikte onikinci alt probleme cevap aranırken nitel verilerden faydalanılmıştır. Araştırmanın nicel ve nitel boyutlarında kullanılan modeller ise aşağıda açıklanmıştır.

3.1.1 Araştırmanın Nicel Boyutunun Modeli

Araştırmanın nicel boyutunda ilköğretim ikinci kademede "Branş Derslik Sistemi" uygulamasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri'nin belirlenmesi amaçlandığından, araştırma betimsel tarama modeli (Survey) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Karasar (2008:77) tarama modelini şu şekilde açıklamıştır; "Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi

koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez." Ayrıca, öğretmen ve öğrencilerin Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinin belirli değişkenlere göre (sınıf, cinsiyet, okul türü, öğretmenin mesleki kıdemi gibi) farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koyma amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutunun Modeli

Araştırmada veri çeşitliliğini sağlamak ve nicel bulguları daha anlaşılır kılmak amacıyla **"Görüşme"** tekniği kullanılarak idarecilerin Branş Derslik Sistemine dair görüşleri irdelenmiştir. "Görüşme, insanların bakış açılarını, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan oldukça güçlü bir yöntemdir" (Bogdan ve Biklen, 1992, Akt. Yıldırım ve Şimsek, 2008). Karasar (2011:166), görüşme tekniğinin yazılı tekniklere göre belli başlı avantajları olduğunu belirtmektedir. Bunların başında kağıt kalemle yapılan araştırmalardan daha derin bilgiler elde edilmesi, anlaşılmayan, karanlık noktaların anında aydınlatılması, elde edilen verilerin samimi bir şekilde verilip verilmediğinin karşı tarafın yüz ve mimiklerinden anlaşılması olarak sıralanabilir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmada Branş Derslik Sistemi uygulamasının yapıldığı Malatya ve Elazığ ili belediye sınırları içinde bulunan yedi resmi (devlet); üç özel ilköğretim okulundaki idareci, öğretmen ve öğrencilerin tamamına ulaşmak amaçlandığı için ayrıca örneklem alma yoluna gidilmemiş, anılan okullar bu araştırmanın çalışma evrenini oluşturmuştur.

Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgide Malatya ili sınırlarında sadece iki ilköğretim okulunda derslik sistemi uygulandığı belirtilmiştir (Ek-2). Ancak, küçük çaplı bir çevre araştırmasında Malatya il merkezi belediye sınırlarında altı adet resmi ilköğretim okulunda ve bir özel ilköğretim okulunda bu sistemin uygulandığı görülmüştür. Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gönderilen bilgi edinme elektronik mesajında, Elazığ'da Branş Derslik Sistemi uygulanmadığı belirtilmiştir (Ek-3). Ancak, araştırmacı tarafından Elazığ'daki tüm ilköğretim okulları telefonla aranarak, bir devlet okulu ile iki özel okulda bu sistemin uygulandığı tespit edilmiştir. Malatya ve Elazığ'da

ki, yedi devlet okulu ile üç özel okulun tamamına, yani toplamda on okula ulaşılmış ve ilgili araştırma gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında 12 idareci ile görüşme yapılmış, 113 öğretmen ve 2221 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bahsi geçen okullardan birinde (Malatya-Mehmet Emin Bitlis İ.Ö.O.) öğretmenler anket doldurmak istemediği için, öğretmen anketleri geri kalan dokuz okulda uygulanmıştır. Öğrenci anketleri ise okulların tamamında uygulanmıştır. İdareci görüşmeleri on okuldan sekizinde yapılabilmiş, diğer iki okulun idarecileri görüşme yapmak istememiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama araçlarını geliştirmek amacıyla, karma yöntemin ölçme aracı geliştirmeye dayalı ve nicel baskın keşifleyici deseni (Exploratory Design) kullanılmıştır. Keşifleyici desen, ölçme aracının hazırda olmadığı, değişkenlerin bilinmediği, yol gösteren bir teori ve çerçevenin olmadığı durumlarda; nitel metotların nicel metotları geliştirmeye yardımcı olması ve araştırmanın sonunda nitel ve nicel verilerin birlikte kullanılmasıdır (Creswell ve Clark, 2007:75-76). Nitekim bu araştırma için öncelikle branş derslik sistemini uygulayan okullara gidilerek gözlemler yapılmış, fotoğraflar çekilmiş, öğretmen ve öğrencilere sistem hakkındaki görüşleri genel bir çerçevede sorulmuştur. Daha sonra, iki nicel, bir nitel ölçme aracı geliştirilmiştir. Araştırmada nitel verilerin toplanması amacıyla, idarecilerin branş derslik sistemine ilişkin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir (Ek-4). Nicel verilerin toplanması için, öğretmen ve öğrencilerin Branş Derslik Sistemine ilişkin görüşlerini almak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen anketler uygulanmıştır (Ek-5 ve Ek-6).

3.3.1. Branş Derslik Sistemi Anketlerinin Geliştirilmesi

Veri toplama aracı olarak geliştirilen anketin hazırlanması sürecinde, öncelikle eğitim ortamları ile ilgili kaynaklar (Alkan, 1979, Çilenti, 1979) incelenmiştir. Daha sonra Branş Derslik Sistemini uygulayan okullar ziyaret edilerek incelemeler yapılmış, uygulamalara dair fotoğraflar çekilmiştir. Bu incelemeleri de dikkate alarak öğretmen ve öğrenci anketlerinin taslağı hazırlanmıştır. Oluşturulan anketin kapsam geçerliliği için uzman (yedi öğretim üyesi) görüşüne başvurulmuştur. Daha sonra anketler, 50

öğretmen ve 212 öğrenci üzerinde pilot uygulama yapılarak sınanmış ve bazı maddeler değiştirilmiştir.

Anketler iki bölümden oluşturulmuştur. Öğretmen anketinin birinci bölümünde öğretmenlerin kişisel bilgilerine yönelik 3 madde (cinsiyet, branş, mesleki kıdem) ile Branş Derslik sistemine dair "evet-hayır" şeklinde cevaplanacak 4 madde (sistemle ilgili hizmet içi eğitim alma durumu, hizmet içi eğitim alma isteği, derslik adı ve derslik kullanma planı olup olmaması) vardır. Öğretmen anketinin ikinci bölümünde ise; branş derslik sistemi uygulamasına yönelik görüşlerin alınması amacıyla 23 madde vardır.

Öğrenci anketinin birinci bölümünde ise öğrencilerin kişisel bilgilerine yönelik 4 madde (cinsiyet, okul türü, sınıf, okulda kişisel dolaba sahip olma durumu); ikinci bölümde ise, branş derslik sistemi uygulanmasına yönelik görüşlerin alınması amacıyla 19 madde vardır.

Sistemin uygulanmasıyla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik kapalı uçlu 23 soru için ve öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik kapalı uçlu 19 soru için "katılmam(1), kısmen katılırım(2), katılırım(3)" şeklinde 3'lü seçenekler yer almaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0,66 olarak bulunmuştur.

(Puan aralığı=En yüksek değer – En düşük değer / 3) = 2/3 = 0,66.

Bu durumda aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı;

1,00 – 1,66 katılmam
1,67 – 2,33 kısmen katılırım
2,34 – 3,00 katılırım olarak belirlenmiştir.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu araştırmanın nitel boyutu için veri toplamak amacıyla görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme esnasında araştırmacı tarafından oluşturulmuş yarı

yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış bir form ne yapılandırılmış bir form kadar katı ne de yapılandırılmamış bir görüşme kadar esnektir. Yarı yapılandırılmış formda, görüşme sırasında nelerin sorulacağı ana hatlarıyla bellidir. Ancak görüşme sırasında aydınlanmamış noktalar varsa araştırmacıya bunun aydınlatılması ve derinlemesine bilgi alınmasının rahatlığını sağlar (Yıldırım ve Şimsek, 2011:127).

Taslak formlar hazırlanmadan önce kaynak taraması ve okullarda gözlem yapılarak soruların temel çatısı oluşturulmuştur. Taslak formlar hazırlandıktan sonra dört öğretim görevlisi tarafından kapsam geçerliği açısından incelenmiştir. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra çalışmada kullanılacak olan yarı yapılandırılmış görüşme formu son halini almıştır. Görüşme formu açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Ayrıca yeri geldikçe görüşmeler sırasında ek sorular kullanılarak verilen bilgilerin netleştirilmesine ve ayrıntılı bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Olabildiğince kapalı uçlu sorulardan uzak durulmuştur. Görüşme formlarında Branş Derslik Sisteminin olumlu-faydalı ve olumsuz-sınırlı yönleri, sistemde yaşanan aksaklıkların giderilmesi için yapılması gerekenlerin incelenmesi amacıyla sorulabilecek analiz sorularına yer verilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Bu başlık altında veri toplama araçları, nicel veri toplama araçlarının uygulanması ve nitel veri toplama araçlarının uygulanması şeklinde iki kısımda incelenmiştir.

3.4.1. Nicel Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü kanalıyla Milli Eğitim Bakanlığından gerekli araştırma izni (Ek-1) alındıktan sonra veri toplama araçları 2011-2012 eğitim öğretim yılı ikinci yarıyılında, bizzat araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Bu amaçla öncelikle ziyaret edilen okulların idarecileriyle görüşülmüş, onların da onayı alındıktan sonra sınıflar dolaşılarak öğretmen ve öğrencilere anketleri nasıl doldurmaları gerektiği örneklerle açıklanmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin anketleri 10 ila 15 dakika arası bir sürede doldurdukları gözlenmiştir.

3.4.2. Nitel Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Evrenin tamamına ulaşılarak uygulama yapılan okullarda ki gönüllülük esasına göre belirlenen idarecilerle görüşmeler yapılmıştır. Daha zengin ve derinlemesine analiz yapabilmek amacıyla, görüşme yapılan kişilerin izni alınarak görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. 12 idareciden 7 tanesi ses kayıt cihazına izin verirken, 5 tanesi izin vermemiştir, izin vermeyen 5 idareci ile görüşme yapılırken kısa notlar alınmış, görüşmeden hemen sonra söyledikleri unutulmadan kağıda dökülmeye çalışılmıştır. İdarecilerle yapılan görüşmeler yaklaşık 10-20 dakika arasında sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu başlık altında verilerin analizi ve yorumlanması, nicel verilerin analizi ve yorumlanması ve nitel verilerin analizi ve yorumlanması şeklinde iki kısımda incelenmiştir.

3.5.1. Nicel Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında toplanan veriler bilgisayar paket programıyla değerlendirilmiştir. Araştırmada bağımlı değişkenlere ait puanların dağılımı normallik sayıltısı açısından incelenmiş, **öğretmenlere ait veri setinde** bağımlı değişken puanlarının Çarpıklık (Skewness) değerlerinin -1,565 ile 1,543 arasında değiştiği, Basıklık (Kurtosis) değerlerinin ise -1,635 ile 1,817 arasında değiştiği görülmüştür. **Öğrencilere ait veri setinde ise**, bağımlı değişken puanlarının Çarpıklık (Skewness) değerlerinin -1,018 ile 0,341 arasında değiştiği, Basıklık (Kurtosis) değerlerinin ise -1,698 ile -0,124 arasında değiştiği görülmüştür. Buna göre normallik varsayımı için değişkenlerin çarpıklık değerinin 2'den, basıklık değerinin ise 7'den büyük olmaması gerektiğine dair kabul (Şencan, 2005) dikkate alınarak verilerin normal dağıldığı kabul edilmiş ve analizlerde parametrik istatistiksel yöntemler tercih edilmiştir.

Verilerin analizinde, her bir madde ile ilgili olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapmaları tablo halinde verilmiştir. **Öğretmenler için**; cinsiyet, mesleki kıdem, okul türü, devlet okulu öğretmenleri için eğitim türü (normal-ikili), branş derslik sistemi ile ilgili bir hizmet içi

eğitime katılma durumlarına göre, BDS ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı yoklanmıştır. **Öğrenciler için**; cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, devlet okulu ise eğitim türüne (normal-ikili) göre, BDS ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı yoklanmıştır.

Cinsiyet ve okul türü gibi iki gruplu değişkenlere göre BDS ile ilgili görüşlerde anlamlı bir fark olup olmadığı t-testi ile yoklanmıştır. Bağımsız değişkenler için ortalamalar arasındaki farkların karşılaştırılmasından önce puanların dağılımına ilişkin grup varyansların eşitliği Levene Testi (*Levene's Test for Equality of Variances*) ile test edilmiştir. Grup varyanslarının eşit dağıldığı durumlarda t-testinin *varyansların eşit olduğunun varsayıldığı* (*equal variances assumed*) durumlar için hesaplanan t değeri kullanılmış, varyansların eşit olmadığı durumlarda ise t-testinin *varyansların eşit olduğunun varsayılmadığı* (*equal variances not assumed*) durumlar için hesaplanan t değeri kullanılmıştır.

Öğrencilerin sınıf seviyesi ve öğretmenlerin mesleki kıdemi gibi üç gruplu değişkenlere göre BDS ile ilgili görüşlerde anlamlı bir fark olup olmadığı, grup varyanslarının eşit dağıldığı durumlarda tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) testinden elde edilen F değeri kullanılmış, varyansların eşit olmadığı durumlarda ise Brown-Forsythe testi sonuçları kullanılmıştır. Üç gruplu değişkenlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkların bulunması halinde, farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla da post-hoc testleri kullanılmıştır. Bu amaçla grup varyanslarının eşit olduğu durumlarda tek yönlü ANOVA testini müteakip Scheffe testi, grup varyanslarının eşit olmadığı durumlarda ise Brown-Forsythe testini müteakip Dunnett's C testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2007). Çalışmada anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

3.5.2. Nitel Verilerin Analizi ve Yorumlanması

İdarecilerle görüşme yapılırken ses kayıt cihazına kaydedilen görüşmeler, yazıya dökülmüştür. Görüşme yapılan idareciler (İ1,İ2,İ3…) şeklinde kodlanarak kimliklerinin gizli kalması sağlanmıştır. Elde edilen yazılı görüşmeler okunduktan sonra elde edilen görüşmeler kullanılarak kodlar oluşturulmuştur. Kodlara uygun kategoriler belirlenmiş ve elde edilen kodlar benzerliklerine göre bir araya getirilerek kategoriler altında

birleştirilmiştir. Verilerin analizinde idarecilerin branş derslik sistemi ile ilgili görüşlerini yansıtmak için betimsel, oluşturulan kategoriler için içerik analizi yapılmıştır. Betimsel analiz yapılırken idarecilerin ifade ettikleri görüşlerden doğrudan alıntılar yapılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle elde edilen veriler derinlemesine analiz edilir. "İçerik analizindeki temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Betimsel analizle, idarecilerin söylediklerinden bire bir alıntılar yapılırken, içerik analizi sayesinde önceden belirgin olmayan kategoriler ve kavramlar daha belirgin olarak açığa çıkartılmıştır.

Ayrıca araştırmanın nitel bölümünden elde edilen bulguların daha anlamlı hale gelebilmesi için sıkça doğrudan alıntılara yer verilmiş, böylelikle bir dış geçerlilik ölçütü olan aktarılabilirlik özelliği arttırılmaya çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 270). Nitel veriler sayısallaştırılarak tablolar halinde özetlenmiş, böylelikle bulguların güvenirliğinin arttırılması amaçlanmıştır.

3.6. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları

f: Frekans

%: Yüzde

$\bar{x}$: Ortalama

SS: Standart Sapma

t: t değeri

F: Anova değeri

Sd: Serbestlik derecesi

p: Anlamlılık derecesi

A.F.: Anlamlı fark

N: Kişi sayısı

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiş ve yorumları yapılmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle kişisel bilgiler kısmına yönelik bulgular; daha sonra da alt problemler çerçevesinde elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular

Bu bölümde çalışma evrenini oluşturan ikinci kademe öğretmenlerinin cinsiyet, branş, mesleki kıdem, okul türü dağılımları, öğretmenlerin branş derslik sistemi ile ilgili hizmet içi bir eğitime katılıp katılmadıkları, katılmadı iseler branş derslik sistemi hakkında bir seminer ya da eğitim düzenlenmesi halinde katılma istekleri, dersliklerinin branşları ile ilgili bir adının olup olmadığı durumları konusundaki bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo-2 Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Tipinin Dağılımı

Okul Türü	f	%
Devlet Okulu	85	75,2
Özel Okul	28	24,8
Toplam	113	100,0

Tablo-2'ye bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%75), devlet okulunda görev yaptıkları görülmektedir. Yaklaşık dörtte birinin ise, özel okullarda görev yaptıkları anlaşılmıştır.

Tablo-3 Normal ya da İkili (sabahçı-öğlenci) Eğitim Yapan Devlet Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Dağılımı

Devlet Okulunun Eğitim Türü	f	%
Normal Eğitim	22	25,9
İkili Eğitim	63	74,1
Toplam	85	100,0

Tablo-3'e bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%74,1), ikili eğitim veren devlet okulunda görev yaptıkları, yaklaşık dörtte birinin ise tamgün eğitim yapan devlet okullarda görev yaptıkları görülmektedir.

Tablo-4 Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Dağılımı

Okul Adı	f	%
Cengiz Topel İÖO	17	15,0
Türkiyem İÖO	22	19,5
91000 Dev öğrenci İÖO	7	6,2
Mehmet Mihri Akıncı İÖO	7	6,2
Özel Bilgem Koleji İÖO	10	8,8
İnönü İ.Ö.O.	12	10,6
Atatürk İÖO	20	17,7
TED Koleji İÖO	7	6,2
Özel Güzide Hanım İ.Ö.O.	11	9,7
Toplam	113	100,0

Tablo-4'te görüldüğü gibi, araştırmaya dokuz okuldan öğretmenler katılmıştır. Araştırma kapsamında ziyaret edilen onuncu okul Mehmet Emin Bitlis İ.Ö.O'nda öğretmenler çok sık anket için gelindiğini ve bundan bıktıklarını söyleyerek anket doldurmak istememiş, araştırmacı da öğretmenlerin bu düşüncesine saygı göstererek ısrar etmemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden, Türkiyem İ.Ö.O'nda görev yapanlar (%19,5) en büyük yüzdeye sahiptir.

Tablo-5 Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı

Branş Adı	f	%
İngilizce	22	19,5
Bilgisayar	3	2,7
Matematik	13	11,5
Fen ve Teknoloji	14	12,4
Din Kültürü	8	7,1
Sosyal Bilgiler	11	9,7
Müzik	6	5,3
Beden Eğitimi	2	1,8
Görsel Sanatlar	7	6,2
Türkçe	15	13,3
Rehberlik	5	4,4
Teknoloji ve Tasarım	7	6,2
Toplam	113	100,0

Tablo-5'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerden ingilizce öğretmenleri en büyük yüzdeye (% 19,5) sahiptir.

Tablo-6 Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Dağılımı

Mesleki kıdem	f	%
1-5 Yıl	17	15,0
6-15 Yıl	63	55,8
15 Yıl Üstü	29	25,7
Yanıtsız	4	3,5
Toplam	113	100,0

Tablo-6'da görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerden 6-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler en büyük yüzdeye(% 55,8) sahiptir. Öğretmenlerin %3,5'i bu maddeyi yanıtlamamıştır.

Tablo-7 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Bay	49	43,4
Bayan	63	55,8
Yanıtsız	1	,9
Toplam	113	100,0

Tablo-7'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerden çoğu (%55,8) bayandır.

Tablo-8 Branş Derslik Sistemine Dair Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	26	23,0
Hayır	87	77,0
Toplam	113	100,0

Tablo-8'de görüldüğü üzere, öğretmenlerin %23'ü branş derslik sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim aldığını, %77'si ise almadığını beyan etmiştir. Öğretmenler tarafından doldurulan anketler incelendiğinde, genelde özel okul öğretmenlerinin bu maddeye "evet" dedikleri görülmüştür.

Tablo-9 Branş Derslik Sistemine Dair Hizmet İçi Eğitim Alma İsteklerine Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	67	59,3
Hayır	21	18,6
Yanıtsız	25	22,1
Toplam	113	100,0

Tablo-9'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin %59,3'ü, branş derslik sistemiyle ilgili hizmet içi eğitim almak istediğini, % 18,6'sı almaya gerek görmediğini belirtmiş,

%22,1'i ise bu soruyu boş bırakmıştır. Frekans dağılımı olarak bakıldığında, bir önceki maddede 26 öğretmen BDS ile ilgili hizmet-içi eğitim aldığını belirtmiştir. Öğretmen anketinde belirtildiği üzere, hizmet-içi eğitim alan öğretmenlerin bu maddeyi boş bırakmaları istenmiştir. 25 öğretmenin bu maddeyi boş bırakması, öğretmenlerin anketleri dikkatli ve tutarlı bir şekilde yanıtladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo-10 Dersliklerinin Branşlarına Uygun Bir Adı Olmasına Göre Öğretmenlerin Dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	34	30,1
Hayır	79	69,9
Toplam	113	100,0

Tablo-10'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin %30,1'i dersliklerinin branşlarına uygun bir adı olduğunu, %69,9'u ise olmadığını belirtmiştir.

4.2. Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular

Bu bölümde çalışma evrenini oluşturan ikinci kademe öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü dağılımları, okullarında kişisel bir dolaplarının olmaları konusunda bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo-11 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türünün Dağılımı

Okul Tipi	f	%
Devlet Okulu	1911	86,0
Özel Okul	309	13,9
Toplam	2221	100,0

Tablo-11'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerden çoğu (% 86) devlet okulu öğrencisidir**.**

Tablo-12 Normal ya da İkili (sabahçı-öğlenci) Eğitim Yapan Devlet Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Dağılımı

Eğitim türü	f	%
Normal Eğitim	412	21,6
İkili Eğitim	1499	78,4
Toplam	1911	100,0

Tablo-12'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerden çoğu (%78,4) devlet okulunda ikili öğrenim öğrencisidir.

Tablo-13 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullara Göre Dağılımı

Okul Adı	f	%
Cengiz Topel İÖO	400	18,0
Türkiyem İÖO	351	15,8
91000 Dev Öğrenci İÖO	231	10,4
Mehmet Mihri Akıncı İÖO	61	2,7
Özel Bilgem Koleji İÖO	89	4,0
İnönü İÖO	342	15,4
Atatürk İÖO	373	16,8
TED Koleji İÖO	81	3,6
Özel Güzide Hanım İÖO	140	6,3
Mehmet Emin Bitlis İÖO	153	6,9
Toplam	**2221**	**100,0**

Tablo-13'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerden çoğu (%18) Cengiz Topel İ.Ö.O'nda öğrenim görmektedir.

Tablo-14 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	f	%
6. Sınıf	856	38,5
7. Sınıf	785	35,3
8. Sınıf	580	26,1
Toplam	**2221**	**100,0**

Tablo-14'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerden çoğu (%38,5) 6.sınıf öğrencisidir.

Tablo-15 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	1067	48,0
Erkek	1143	51,5
Yanıtsız	11	,5
Toplam	**2221**	**100,0**

Tablo-15'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerden yarıdan çoğu (%51,5) erkektir.

Tablo-16 Okullarında Kişisel Bir Dolaplarının Olma Durumuna Göre Öğrencilerin Dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	293	13,2
Hayır	1880	84,6
Yanıtsız	48	2,2
Toplam	**2221**	**100,0**

Tablo 16'da görüldüğü gibi, öğrencilerin %13,2'si dolaplarının olduğunu, %84'ü ise olmadığını belirtmiştir. Araştırma kapsamında sadece özel okullarda (üç okul)

öğrencilerin koridorlara yerleştirilmiş kilitli bireysel dolapları olduğu görülmüştür. Ancak devlet okullarının hiçbirinde (yedi okul) öğrenci dolabına rastlanamamıştır.

Dolap konusu üzerinde bu kadar çok durulmasının sebebi şudur; branş derslik sistemini uygulayan bir okulda eğer öğrencinin dolabı yoksa, bu sistem öğrenci için bir eziyete dönüşebilmektedir. Çünkü öğrenci derslik değişimi esnasında çantasını ve eşyalarını koyacak bir yer bulamayarak, tuvalete dahi çantasıyla gitmek zorunda kalabilir.

4.3. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "İlköğretim ikinci kademede Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin dağılımı nasıldır? "şeklinde ifade edilen birinci alt probleme cevap bulmak amacıyla, dağılımlar incelenmiş ve tablolaştırılmıştır. İlköğretim İkinci Kademede Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmenlerin görüşlerinin dağılımı Tablo-17'de verilmiştir.

Tablo-17 Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşlerinin Dağılımı

MADDELER	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	$\overline{x}$
Kendime ait bir dersliğin olması motivasyonumu artırır.	**4**	**3,5**	**18**	**15,9**	**91**	**80,5**	**2,77**
Branş derslik sistemiyle, araç ve gereçlerin taşınmadan kaynaklanan yıpranması azalır	6	5,3	14	12,4	93	82,3	2,77
Öğrenci çalışmalarını, projelerini dersliğimde sergilerim.	**4**	**3,6**	**26**	**23,2**	**82**	**73,2**	**2,70**
Branş derslik sisteminde derslerim daha verimli geçer.	7	6,2	22	19,5	84	74,3	2,68
Branş derslik sistemi monotonluğun önüne geçer.	**7**	**6,2**	**25**	**22,1**	**81**	**71,7**	**2,65**
Branş derslik sistemi sayesinde, gerektiğinde her türlü görseli öğrencilerime kolaylıkla gösterebilirim	10	8,8	19	16,8	84	74,3	2,65
Branş derslik sistemi öğrencinin derse ilgisini artırır.	**4**	**3,5**	**35**	**31**	**74**	**65,5**	**2,62**
Branş derslik sistemini faydalı buluyorum	7	6,2	30	26,5	76	67,3	2,61
Dersliğimi daha iyi dizayn etmek için araştırmalar yaparım.	**4**	**3,6**	**37**	**33**	**71**	**63,4**	**2,60**
Dersliğimde farklı oturma düzenleri kullanabilirim (u tipi, yarım daire gibi...)	12	10,7	27	24,1	73	65,2	2,54
Branş derslik sistemi, kendimi mesleki olarak geliştirme konusunda beni teşvik eder.	**12**	**10,6**	**35**	**31**	**66**	**58,4**	**2,48**
Kendime ait bir dersliğimin olması okula bağlılığımı artırır.	15	13,3	34	30,1	64	56,6	2,43
Branş derslik sistemi sayesinde öğrencilerle etkileşimim artar.	**19**	**16,8**	**32**	**28,3**	**62**	**54,9**	**2,38**
Branş derslik sistemi öğrenci başarısını artırır.	16	14,3	40	35,7	56	50	2,36
Velilerin okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduğunu düşünüyorum	**15**	**13,4**	**51**	**45,5**	**46**	**41,1**	**2,28**

Tablo-17 Devamı: Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşlerinin Dağılımı

MADDELER	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	$\bar{x}$
Veli görüşmelerimi kendi dersliğimde yaparım	35	31,5	25	22,5	51	45,9	2,14
Branş derslik sistemi sayesinde disiplin problemleri azalır.	**24**	**21,2**	**54**	**47,8**	**35**	**31**	**2,10**
Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir	30	27	43	38,7	38	34,2	2,07
Dersliğimde görsel dokümanlar yeterlidir (poster, resim, tablo vs.).	**30**	**26,8**	**45**	**40,2**	**37**	**33**	**2,06**
Dersliğimin kapısına haftalık derslik kullanma planımı asarım.	53	49,1	26	24,1	29	26,9	1,78
Branş Derslik sisteminin kendi branşım için uygun olduğunu düşünmüyorum	**60**	**53,6**	**24**	**21,4**	**28**	**25**	**1,71**
Branş derslik sistemi öğretmenler arası iletişimi azaltır.	**69**	**61,6**	**31**	**27,7**	**12**	**10,7**	**1,49**
Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.	83	73,5	17	15	13	11,5	1,38

"Kendime ait bir dersliğin olması motivasyonumu artırır." ifadesi öğretmen anketinin ikinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %3,5'tir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 15,9'dur. Öğretmenlerin %80,5'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,77 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır.

Bu bulgu öğretmenlerin kendilerine ait, üzerlerinde isimlerinin olduğu bir derslikte daha şevkli bir şekilde eğitim verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

"Branş derslik sistemiyle, araç ve gereçlerin taşınmadan kaynaklanan yıpranması azalır." ifadesi öğretmen anketinin onbirinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %5,3'tür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %12,4'dür. Öğretmenlerin %82,3'ü ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,77 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğu branş derslik sisteminde eğitim materyalleri sınıftan sınıfa taşınmadığı için yıpranmadığını düşünmektedir.

"Öğrenci çalışmalarını, projelerini dersliğimde sergilerim." ifadesi öğretmen anketinin onüçüncü maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %3,5'tir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %23'tür. Öğretmenlerin %72,6'sı ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,70 olduğu için "katılıyorum" seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya gore öğretmenlerin çoğu, öğrenci çalışmalarını ve projelerini dersliğinde sergilemektedir. Bu olumlu bir durumdur. Çünkü klasik sınıf sisteminin dezavantajlarından birisi, öğretmenlerin öğrenci çalışmalarını sergileyecek ve saklayacak bir mekân bulmakta zorlanmasıdır.

"Branş derslik sisteminde derslerim daha verimli geçer." ifadesi öğretmen anketinin ondokuzuncu maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %6,2'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %19,5'tur. Öğretmenlerin %74,3'ü ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,68 olduğu için **"katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin çoğu brans derslik sisteminde derslerinin daha verimli geçtiğini düşünmektedir. Zengin materyal kullanımı ve farklı öğretim yöntemlerine olanak tanıyan brans derslik sisteminde derslerin daha verimli geçeceği düşünülmektedir.

“Branş derslik sistemi monotonluğun önüne geçer.” ifadesi öğretmen anketinin üçüncü maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %6,2’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı % 22,1’dir. Öğretmenlerin %71,7’si ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,65 olduğu için **“katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu branş derslik sisteminde öğrencilerin her ders için farklı bir dersliğe, farklı bir ortama gitmelerinin hareketli ve dinamik bir eğitim ortamı oluşturduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Branş derslik sistemi sayesinde, gerektiğinde her türlü görseli öğrencilerime kolaylıkla gösterebilirim” ifadesi öğretmen anketinin altıncı maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %8,8’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %16,8’dir. Öğretmenlerin %74,3’ü ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,65 olduğu için **“katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu branş derslik sisteminde öğretmenlerin dersliklerinde bulunan materyalleri, taşıma zahmetine girmeksizin rahatlıkla derslerinde kullanarak, zengin bir öğrenme ortamı sağlayabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

“Branş derslik sistemi öğrencinin derse ilgisini artırır” ifadesi öğretmen anketinin dördüncü maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %3,5’tir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %31’dir. Öğretmenlerin %65,5’i ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,62 olduğu için **“katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu branş derslik sisteminde öğrencilerin, görsel anlamda öğrenmeyi artıracak şekilde dizayn edilen dersliklerde daha ilgili ders dinledikleri şeklinde yorumlanabilir.

“Branş derslik sistemini faydalı buluyorum” ifadesi öğretmen anketinin birinci maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %6,2’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %26,5’tur. Öğretmenlerin %67,3’ü ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,61 olduğu için **“katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu

bulgu öğretmenlerin branş derslik sisteminin faydasına inandığı şeklinde yorumlanabilir.

"Dersliğimi daha iyi dizayn etmek için araştırmalar yaparım." ifadesi öğretmen anketinin dokuzuncu maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %3,5'tir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %32,7'dir. Öğretmenlerin %62,8'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,60 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğu dersliklerinin dizaynı noktasında araştırmalar yaptıklarını belirtmiştir.

"Dersliğimde farklı oturma düzenleri kullanabilirim (u tipi, yarım daire gibi...)" ifadesi öğretmen anketinin onaltıncı maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %10,6'dır. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %23,9'dur. Öğretmenlerin %64,6'sı ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,54 olduğu için **"katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin çoğu dersliklerinde farklı oturma düzenleri kullanmaktadır. Bu durum farklı oturma düzenleri gerektiren farklı öğretim ilke ve yöntemlerini kulanabilmeyi kolaylaştırır, bu da daha verimli bir eğitim ortamı oluşmasına yardım edebilir.

"Branş derslik sistemi, kendimi mesleki olarak geliştirme konusunda beni teşvik eder" ifadesi öğretmen anketinin beşinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %10,6'dır. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 31'dir. Öğretmenlerin %58,4'ü ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,48 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu branş derslik sisteminde öğretmenlerin dersliklerini daha verimli kullanmak adına mesleki gelişimlerine daha önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

"Kendime ait bir dersliğimin olması okula bağlılığımı artırır" ifadesi öğretmen anketinin yedinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %13,3'tür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %30,1'dir.

Öğretmenlerin %56,6'sı ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,43 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu öğretmenlerin branş derslik sisteminde kendilerine özel bir mekanları olduğu için okula daha bağlı oldukları şeklinde yorumlanabilir.

"Branş derslik sistemi sayesinde öğrencilerle etkileşimim artar." ifadesi öğretmen anketinin onsekizinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %16,8'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %28,3'tür. Öğretmenlerin %54,9'u ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,38 olduğu için **"katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin yarısından çoğu branş derslik sisteminin öğrencilerle etkileşimlerini artırdığını belirtmiştir. Derslik sisteminde öğretmenin bir nevi ev sahibi, öğrencilerin ise misafir gibi olduğu düşünülebilir. Öğretmen eğer öğrencileri "hoşgeldiniz" diye karşılıyorsa, öğrenciler ders bitiminde çıkıp başka bir dersliğe giderken "iyi dersler" diyerek uğurluyorsa, bu durum öğretmen-öğrenci diyaloğunu olumlu etkileyebilir.

"Branş derslik sistemi öğrenci başarısını artırır." ifadesi öğretmen anketinin yirminci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %14,2'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %35,4'dür. Öğretmenlerin %49,6'sı ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,36 olduğu için **"katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin yarıya yakını derslik sisteminin öğrenci başarısını artırdığını düşünmektedir. Bu bulgu, TKY Karınca Ekibi Çalışma Raporu (2010) sonuçlarıyla da uyumludur.

"Velilerin okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduğunu düşünüyorum." ifadesi öğretmen anketinin yirmiüçüncü maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %13,3'dür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %45,1'dir. Öğretmenlerin %40,7'si ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,28 olduğu için **"kısmen katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya

göre, öğretmenlere yansıyan veli görüşlerinin yarıya yakını olumluyken, daha fazlası olumsuzdur denilebilir.

"Veli görüşmelerimi kendi dersliğimde yaparım." ifadesi öğretmen anketinin ondördüncü maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %31'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %22,1'dir. Öğretmenlerin %45,1'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,14 olduğu için **"kısmen katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya gore öğretmenlerin bir kısmı dersliğini veli görüşmeleri için kullanmaktadır. Çocuğun eğitiminde öğretmen-veli arasında olumlu bir iletişimin eğitime de olumlu yansıyabileceği düşünülürse, derslikler daha rahat ve verimli veli görüşmeleri için kullanılabilir.

"Branş derslik sistemi sayesinde disiplin problemleri azalır." ifadesi öğretmen anketinin onuncu maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %21,2'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %47,8'dir. Öğretmenlerin %31'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,10 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğu brans derslik sisteminde disiplin problemlerinde net bir azalma olmadığını düşünmektedir.

"Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir." ifadesi öğretmen anketinin yirmibirinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %26,5'tir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %38,1'dir. Öğretmenlerin %33,6'sı ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,07 olduğu için **"kısmen katılıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenler dersliklerinde ki materyallerin tam olarak yeterli olduğunu düşünmemektedir. Bu bulgu anketin sekizinci maddesi olan ve yirmibirinci maddenin tersi bir şekilde sorulan **"dersliğimde görsel dökumanlar yeterlidir"** ifadesi ile örtüşen bir sonuç vermiştir.

"Dersliğimde görsel dokümanlar yeterlidir (poster, resim, tablo vs.)" ifadesi öğretmen anketinin sekizinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye

“katılmıyorum” diyenlerin oranı %26,5’tir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %39,8’dir. Öğretmenlerin %32,7’si ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 2,06 olduğu için **“kısmen katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre öğretmenlerin yarıya yakını dersliğinde ki materyallerin kısmen yeterli olduğunu düşünmektedir.

“Dersliğimin kapısına haftalık derslik kullanma planımı asarım” ifadesi öğretmen anketinin onbeşinci maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %46,9’dur. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %23’tür. Öğretmenlerin %25,7’si ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 1,78 olduğu için **“kısmen katılıyorum”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin yarısı dersliklerinin kapısına haftalık derslik kullanma planı asmadıklarını belirtmiştir. Oysa, branş derslik sisteminin avantajlarından birisi olan öğrencilerin öğretmenlerine daha kolay ulaşması durumu, derslik kapısına asılan kullanma planı sayesinde pratiğe dökülebilir.

“Branş Derslik sisteminin kendi branşım için uygun olduğunu düşünmüyorum.” ifadesi öğretmen anketinin yirmiikinci maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %53,1’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %21,2’dir. Öğretmenlerin %24,8’i ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 1,71 olduğu için **“katılmıyorum”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin yarıdan fazlası brans derslik sisteminin kendi branşlarına uygun olduğunu düşünmektedir. Araştırmacı tarafından da branş derslik sisteminin tüm branşlarda uygulanabileceği düşünülmektedir. Sadece “beden eğitimi” için ayrı bir dersliğe gerek olmadığı, bu dersin spor salonunda işlenebileceği düşünülmektedir.

“Branş derslik sistemi öğretmenler arası iletişimi azaltır” ifadesi öğretmen anketinin onyedinci maddesidir. Tablo-17’ye göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %61,1’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %27,4’dür. Öğretmenlerin %10,6’sı ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 1,49 olduğu için **“katılmıyorum”**

seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin çoğu branş derslik sisteminin öğretmenler arası iletişimi olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

"Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum ." ifadesi öğretmen anketinin onikinci maddesidir. Tablo-17'ye göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %73,5'tir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %15'tir. Öğretmenlerin %11,5'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\overline{x}$) 1,38 olduğu için **"katılmıyorum"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu madde öğretmenlerin düşüncelerini daha netleştirmek ve anketi dikkatle doldurmalarını sağlamak için tersten sorulmuş, olumsuz bir cümle kalıbı kullanılmıştır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçü sistemin devamından yanadır.

4.4. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada "Cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde, anlamlı bir fark var mıdır?" şeklindeki ikinci alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi sonucunda 6.madde hariç, diğer maddelerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradan, anlamlı farklılığın olmadığı maddelere ilişkin öğretmen görüşlerinin birbirine benzer olduğu yorumu yapılabilir. Anlamlı fark bulunan 6.maddeye ilişkin t-testi sonuçları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo-18 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları

Maddeler	**Değişken**							
	Cinsiyet	**N**	$\overline{x}$	**SS**	**Levene**	**sd**	**t**	**p**
6	**Bay**	49	2,84	0,43	0,00	102,251	2,82	0,01*
	Bayan	63	2,52	0,74				

*p <0,05

Tablo-18'de görüldüğü gibi, 6. maddede belirtilen "**Branş derslik sistemi sayesinde, gerektiğinde her türlü görseli öğrencilerime kolaylıkla gösterebilirim"** ifadesine ilişkin görüşlerde, cinsiyetlerine göre "erkek" öğretmenler lehine anlamlı bir

fark bulunmuştur (p<0.05). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, erkek öğretmenler ($\bar{x}$=2,84) bayan öğretmenlere göre ($\bar{x}$=2,52) branş derslik sisteminde görsel materyalleri öğrencilere daha kolay gösterebildiklerini düşünmektedirler.

4.5. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Mesleki kıdemlerine göre, öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilen üçüncü alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda 8.madde ve 21. madde hariç, diğer maddelerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradan, anlamlı farklılığın olmadığı maddelere ilişkin öğretmen görüşlerinin birbirine benzer olduğu yorumu yapılabilir. Anlamlı fark bulunan 8.madde ve 21. maddeye ilişkin sonuçlar Tablo-19'da verilmiştir. Anlamlı fark çıkan maddelerde, farkın hangi gruplar arasında olduğunu yoklamak için Scheffe testi yapılmıştır.

Tablo-19 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Mesleki Kıdeme Göre Farklılaşmasıyla İlgili ANOVA Testi Sonuçları

	Değişken										
Maddeler	**Görev Süresi**	**N**	$\bar{x}$	**SS**	**Varyans Kaynağı**	**Kareler Toplamı**	**Sd**	**Kareler Ortalaması**	**F**	**p**	**A.F. (Scheffe)**
8	1-5 Yıl	17	2,17	0,64	Gruplar Arası	4,40	2	2,20	3,90	0,02*	2>3
	6-15 Yıl	63	2,17	0,75	Gruplar İçi	59,26	105	0,56			
	15Yıl Üstü	28	1,71	0,81	Toplam	63,67	107				
21	1-5 Yıl	16	1,75	0,68	Gruplar Arası	3,84	2	1,92	3,30	0,04*	1<3
	6-15 Yıl	62	2,05	0,80	Gruplar İçi	60,41	104	0,58			
	15Yıl Üstü	29	2,34	0,72	Toplam	64,24	106				

Not: Soru 8 için, Levene: 1,826 p: 0,16 *p < 0,05

Soru 21 için, Levene: 0,25 p: 0,78

Tablo-19'daki veriler incelendiğinde, 8. maddede belirtilen "**Dersliğimde görsel dokümanlar yeterlidir (poster, resim, tablo vs.)"** ve 21. maddede belirtilen "**Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir."** ifadelerine ilişkin

öğretmenlerin branş derslik sistemine dair görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda, 8. madde için; mesleki kıdemi 15 yıl üstü olan öğretmenlerin ($\overline{X}$=1,71) mesleki kıdemi 6-15 yıl ($\overline{X}$=2,17) olan öğretmenlerle görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre, mesleki kıdemi 15 yıl üstü olan öğretmenler, dersliklerinde görsel dokümanların daha yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu bulgu, 15 yıl üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin eğitim teknolojisi ve materyal geliştirme anlayışlarının verimli olmadığı yorumlanabilir. Nitekim, Baytekin (2004:48), yapılan bir araştırmada, "15 ve yukarı senede öğretmenlik yapanların eğitim teknolojisine yönelmeleri kısırlaşmakta, emeklilik hayallerine başlamaktadırlar" sonucuna ulaşmıştır.

21.madde için yapılan Scheffe testi sonucunda, mesleki kıdemi 15 yıl üstü olan öğretmenlerin ($\overline{X}$=2,34), mesleki kıdemi 1-5 yıl öğretmenlerle ($\overline{X}$=1,75) görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Esasen, 21. madde ile 8. madde ters yönde çalışarak aynı olguyu ölçmektedir. Bu bulguya göre, 21. maddenin varyans analizi sonuçları ile 8. maddenin varyans analizi sonuçları örtüşmektedir.

4.6. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almamalarına göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde ifade edilen dördüncü alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi sonucunda 7., 8., 9. ve 21. maddeler hariç, diğer maddelerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradan, anlamlı farklılığın olmadığı maddelere ilişkin öğretmen görüşlerinin birbirine benzer olduğu yorumu yapılabilir. Anlamlı fark bulunan maddelere ilişkin t-testi sonuçları Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo-20 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Hizmet-içi Eğitim Almalarına Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları

Maddeler	Değişken							
	HİE	**N**	$\bar{x}$	**SS**	**Levene**	**sd**	**t**	**p**
7	**Evet**	26	2,73	0,53	0,00	56,951	2,93	0,01*
	Hayır	87	2,34	0,74				
8	**Evet**	26	2,38	0,75	0,43	110	2,48	0,02*
	Hayır	86	1,97	0,76				
9	**Evet**	26	2,85	0,37	0,00	66,880	3,36	0,00*
	Hayır	86	2,52	0,59				
21	**Evet**	26	1,62	0,70	0,68	109	-3,58	0,00*
	Hayır	85	2,21	0,76				

***p < 0,05**

Tablo-20'de görüldüğü gibi, 7.maddede belirtilen **"Kendime ait bir dersliğimin olması okula bağlılığımı artırır."** ifadesine ilişkin görüşlerde, branş derslik sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre "evet" diyen öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler ($\bar{x}$=2,73), almayan öğretmenlere göre ($\bar{x}$=2,34) derslik sisteminin okula bağlılıklarını daha fazla artırdığını düşünmektedirler.

8. maddede belirtilen **"Dersliğimde görsel dokümanlar yeterlidir (poster, resim, tablo vs.)."** ifadesine ilişkin görüşlerde, branş derslik sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre "evet" diyen öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler ($\bar{x}$=2,38), almayan öğretmenlere göre ($\bar{x}$=1,97) dersliklerinde ki görsel dökümanların daha yeterli olduğunu düşünmektedirler. Bu bulgu, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin dersliklerini görsel anlamda daha iyi dizayn etme konusunda yeterliliklerinin arttığı şeklinde yorumlanabilir.

9. maddede belirtilen **"Dersliğimi daha iyi dizayn etmek için araştırmalar yaparım"** ifadesine ilişkin görüşlerde, branş derslik sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre "evet" diyen öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur

(p<0.05). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler ($\bar{x}$ =2,85), almayan öğretmenlere göre ($\bar{x}$ =2,52) dersliklerini daha iyi dizayn etmek için daha fazla gayret içindedir. Bu bulgu, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin dersliklerin görsel dizaynının, sistemin başarılı olabilmesi için öneminin farkında oldukları şeklinde yorumlanabilir.

21. maddede belirtilen **"Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir"** ifadesine ilişkin görüşlerde, branş derslik sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre "hayır" diyen öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler ($\bar{x}$ =1,62), almayan öğretmenlere göre ($\bar{x}$ =2,21) dersliklerinde ki araç-gereçlerin yetersiz olduğuna katılmamaktadır. Bu bulgu, BDS ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin dersliklerinin araç-gereç noktasında daha zengin olduğu şeklinde yorumlanabilir.

7., 8., 9. ve 21. maddelerin bulguları dikkate alınırsa, branş derslik sisteminin daha etkili ve görsel anlamda daha verimli kullanılabilmesi için, öğretmenlerin bu hususta hizmet içi eğitim almaları önemlidir. Nitekim Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK tarafından ortak yapılan bir toplantıda, YÖK Başkanı Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya, eğitimde kaliteyi belirleyen en önemli unsurun, öğretmen niteliği olduğuna işaret ederek, "Öğretmen niteliği ise hem hizmet öncesi eğitim hem de hizmet içi eğitim ile oldukça ilişkilidir" demiştir (www.meb.gov.tr/haberler/haberayrinti.asp?ID=9375).

4.7. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Öğretmenlerin çalıştıkları kuruma (özel okul – devlet okulu) göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilen beşinci alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre anlamlı fark çıkan maddeler Tablo-21'de verilmiştir.

Tablo-21 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Görev Yaptıkları Kuruma Göre (Devlet-Özel) Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları

Maddeler	Değişken							
	Okul	**N**	$\bar{x}$	**SS**	**Levene**	**Sd**	**t**	**p**
4	**Devlet**	85	2,56	0,59	0,00	64,66	-2,18	0,03*
	Özel	28	2,79	0,42				
8	**Devlet**	84	1,98	0,78	0,79	110	-2,07	0,04*
	Özel	28	2,32	0,72				
9	**Devlet**	84	2,52	0,59	0,00	70,63	-3,04	0,00*
	Özel	28	2,82	0,39				
12	**Devlet**	85	1,46	0,72	0,00	62,76	2,51	0,01*
	Özel	28	1,14	0,52				
16	**Devlet**	84	2,46	0,70	0,00	56,69	-2,44	0,02*
	Özel	28	2,79	0,57				
19	**Devlet**	85	2,62	0,62	0,00	63,25	-2,16	0,03*
	Özel	28	2,86	0,45				
21	**Devlet**	83	2,23	0,75	0,58	109	3,86	0,00*
	Özel	28	1,61	0,69				
22	**Devlet**	84	1,81	0,84	0,20	110	2,10	0,04*
	Özel	28	1,43	0,79				
23	**Devlet**	84	2,20	0,71	0,49	56,22	-2,23	0,05*
	Özel	28	2,50	0,58				

***p ≤ 0,05**

Tablo-21'de görüldüğü gibi, 4.maddede belirtilen **"Branş derslik sistemi öğrencinin derse ilgisini artırır."**, 8. maddede belirtilen **"Dersliğimde görsel dokümanlar yeterlidir (poster, resim, tablo vs.)."**, 9.maddede belirtilen **"Dersliğimi daha iyi dizayn etmek için araştırmalar yaparım"**, 16. maddede belirtilen **"Dersliğimde farklı oturma düzenleri kullanabilirim (u tipi, yarım daire gibi...)"**, 19. maddede belirtilen **"Branş derslik sisteminde derslerim daha verimli geçer."** ve 23. maddede belirtilen **"Velilerin okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduğunu düşünüyorum"** ifadelerine ilişkin görüşlerde, özel okullarda görev yapan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p \leq 0.05$). İlgili maddelere bakıldığında, bu maddelerin derslik sistemini daha verimli kullanmaya ve memnuniyete ilişkin olduğu görülecektir. Buradan, özel okullarda branş derslik sisteminin daha olumlu uygulandığı sonucu çıkarılabilir.

12. maddede belirtilen **"Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.",** 21. maddede belirtilen **"Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir",** 22. maddede belirtilen **"Branş Derslik sisteminin kendi branşım**

için uygun olduğunu düşünmüyorum." ifadelerine ilişkin görüşlerde, devlet okullarında görev yapan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). İlgili maddelere bakıldığında, bu maddelerin derslik sistemiyle ilgili olumsuzluk ve memnuniyetsizlik içerdiği görülür. Buradan, devlet okullarında branş derslik sistemi uygulamalarının daha olumsuz olduğu düşünülebilir.

4.8. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun tam gün ya da ikili eğitim (sabahçı-öğlenci) yapmasına göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilen altıncı alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi sonucunda 17. ve 21. maddeler hariç, diğer maddelerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradan, anlamlı farklılığın olmadığı maddelere ilişkin öğretmen görüşlerinin birbirine benzer olduğu yorumu yapılabilir. Anlamlı fark bulunan maddelere ilişkin t-testi sonuçları Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo-22 Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Görev Yaptıkları Devlet Okulunda Tam Gün ya da İkili Eğitim Yapmalarına Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları

Maddeler	**Değişken**							
	Eğitim Türü	**N**	$\bar{x}$	**SS**	**Levene**	**sd**	**t**	**P**
17	**Tamgün**	22	1,23	0,43	0,00	53,532	-1,99	0,046*
	İkili	62	1,47	0,62				
21	**Tamgün**	21	2,52	0,68	0,78	81	2,12	0,041*
	İkili	62	2,13	0,76				

*p < 0,05

Tablo-22'de görüldüğü gibi, 17. maddede belirtilen **"Branş derslik sistemi öğretmenler arası iletişimi azaltır."** ifadesine ilişkin görüşlerde, görev yaptıkları devlet okulunda mesai durumuna göre (tamgün ya da ikili eğitim), "ikili" yani sabahçı ya da öğlenci şeklinde çalışan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, devlet okullarında tam gün çalışan öğretmenler ($\bar{x}$ =1,23), sabahçı ya da öğlenci şeklinde çalışan öğretmenlere göre

($\bar{X}$ =1,47) derslik sisteminin öğretmenler arası iletişimi azaltmadığını düşünmektedirler. Bu beklenen bir bulgudur, çünkü ikili eğitim (sabahçı-öğlenci) yapan okullarda teneffüs süreleri daha azdır. Bu bulgu sonucunun, branş derslik sisteminden çok teneffüs süreleriyle ilgili olduğu düşünülmektedir.

21.maddede belirtilen **"Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir"** ifadesine ilişkin görüşlerde, görev yaptıkları devlet okulunda mesai durumuna göre (tamgün ya da ikili eğitim), "tamgün" çalışan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, devlet okullarında tam gün çalışan öğretmenler ($\bar{X}$ =2,52), sabahçı ya da öğlenci şeklinde çalışan öğretmenlere göre ($\bar{X}$ =2,13) dersliklerinde branşlarıyla ilgili araç-gereçlerin daha yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

4.9. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "İlköğretim ikinci kademede Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin öğrencilerin görüşlerinin dağılımı nasıldır? "şeklinde ifade edilen yedinci alt probleme cevap bulmak amacıyla, dağılımlar incelenmiş ve tablolaştırılmıştır. İlköğretim İkinci Kademede Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğrencilerin görüşlerinin dağılımı Tablo-23'te verilmiştir.

Tablo-23 Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğrencilerin Görüşlerinin Dağılımı

MADDELER	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	$\bar{x}$
Koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olmalıdır**.**	137	6,2	153	6,9	1914	86,2	2,81
Dersliklerin kilitli olduğu boş zamanlarımızda (öğle arası vs.) gidebileceğimiz çalışma odası gibi belirli yerler olmalıdır.	**144**	**6,5**	**277**	**12,5**	**1791**	**80,6**	**2,74**
Derslik sistemi sayesinde öğretmenlerimiz dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla bize gösterebilir.	198	8,9	674	30,3	1341	60,4	2,51
Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor.	**300**	**13,5**	**587**	**26,4**	**1325**	**59,7**	**2,48**
Farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçları ilgimi çeker.	298	13,4	578	26	1326	59,7	2,47
Dersle ilgili çalışmalarımız ve projelerimiz dersliklerde sergilenir.	**268**	**12,1**	**691**	**31,1**	**1232**	**55,5**	**2,44**
Her öğretmenin kendi dersliği belli olduğu için, ihtiyaç duyduğumda öğretmenlere daha kolay ulaşıyorum.	335	15,1	592	26,7	1276	57,5	2,42
Her derste farklı sınıflara gitmek beni yoruyor.	**439**	**19,8**	**526**	**23,7**	**1250**	**56,3**	**2,36**
Sınıflardaki panolar ve görsel materyaller, içimde araştırma isteği uyandırır.	399	18	822	37	979	44,1	2,36
Teneffüse çıktığımızda, gideceğimiz derslik kilitli olduğu için elimde eşyalarımla bekliyorum.	**442**	**19,9**	**627**	**28,2**	**1136**	**51,1**	**2,31**
Öğretmenlerimiz bize bazen farklı oturma düzenleri uygular (küme sistemi, u tipi, yarım daire gibi...).	496	22,3	535	24,1	1177	53	2,30
Teneffüste sınıf değiştirmekten, ihtiyaçlarımı giderecek vakit kalmıyor.	511	23	588	26,5	1110	50	2,27
Ailem, okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnundur.	**470**	**21,2**	**703**	**31,7**	**1024**	**46,1**	**2,25**
Her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemek verimli oluyor.	563	25,3	565	25,4	1077	48,5	2,23

Tablo-23 Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğrencilerin Görüşlerinin Dağılımı

	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	$\bar{X}$
Branş derslik sistemi ders başarımı artırır.	**507**	**22,8**	**796**	**35,8**	**901**	**40,6**	**2,17**
Bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istiyorum.	769	34,6	460	20,7	981	44,2	2,09
Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.	**881**	**39,7**	**508**	**22,9**	**817**	**36,8**	**1,97**
Bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarım kaybolur.	868	39,1	852	38,4	493	22,2	1,83
Her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlanıyorum	**1044**	**47**	**507**	**22,8**	**660**	**29,7**	**1,82**

"Koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olmalıdır" ifadesi öğrenci anketinin onikinci maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %6,2'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 6,9'dur. Öğrencilerin %86,2'si ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 2,81 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğu koridorlarda bireysel öğrenci dolabı istediklerini belirtmiştir. Brans derslik sisteminin verimli uygulanabilmesi ve öğrencilerin bu sistemden memnuniyetinin artması için bireysel öğrenci dolaplarının gerekli olduğu söylenebilir.

"Dersliklerin kilitli olduğu boş zamanlarımızda gidebileceğimiz çalışma odası gibi belirli yerler olmalıdır." ifadesi öğrenci anketinin onbeşinci maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %6,5'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 12,5'dür. Öğrencilerin %80,6'sı ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 2,74 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu bu ifadeye katıldığını açıklamıştır.

"Derslik sistemi sayesinde öğretmenlerimiz dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla bize gösterebilir" ifadesi öğrenci anketinin onaltıncı maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %8,9'dur. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 30,3'dür. Öğrencilerin %60,4'ü ise "katılıyorum"

şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,51 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya gore, öğrencilerin yarıdan çoğu bu ifadeye katıldığını açıklamıştır.

"Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor." ifadesi öğrenci anketinin ondördüncü maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %13,5'dür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 26,4'dür. Öğrencilerin %59,7'si ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,48 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğrencilerin yarıdan çoğu bu ifadeye katıldığını açıklamıştır. Bu durum öğrencilerin çoğunun sınıf değişikliğini bir karmaşa olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

"Farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçları ilgimi çeker." ifadesi öğrenci anketinin dördüncü maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %13,4'tür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 26'dır. Öğrencilerin %59,7'si ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,47 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre öğrencilerin yarısından fazlası farklı dersliklerde farklı eğitim materyallerinin ilgilerini çektiğini belirtmiştir.

"**Dersle ilgili çalışmalarımız ve projelerimiz dersliklerde sergilenir.**" ifadesi öğrenci anketinin onbirinci maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %12,1'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 31,1'dir. Öğrencilerin %55,5'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,44 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan öğrencilerin yarıdan çoğunun dersliklerde dersle ilgili proje ya da çalışmalarının sergilendiğini belirttiği görülebilir.

"Her öğretmenin kendi dersliği belli olduğu için, ihtiyaç duyduğumda öğretmenlere daha kolay ulaşıyorum." ifadesi öğrenci anketinin yedinci maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %15,1'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 26,7'dir. Öğrencilerin %57,5'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda

($\bar{X}$) 2,42 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan öğrencilerin teneffüs ya da öğle arası gibi boş zamanlarda öğretmenlerini dersliklerinde bulabildikleri anlaşılabilir.

"Her derste farklı sınıflara gitmek beni yoruyor." ifadesi öğrenci anketinin ikinci maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %19,8'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 23,7'dir. Öğrencilerin %56,3'ü ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{X}$) 2,36 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu öğrencilerin yarıdan çoğunun branş derslik sisteminde sınıf değişikliğinden yorulduğu, bir kısmının yorulmadığı şeklinde yorumlanabilir.

"Sınıflardaki panolar ve görsel materyaller, içimde araştırma isteği uyandırır." ifadesi öğrenci anketinin beşinci maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %18'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 37'dir. Öğrencilerin %44,1'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 2,36 olduğu için **"katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre dersliklerdeki panolar ve görsel materyaller, öğrencileri olumlu motive etmektedir. Bu bulgu da brans derslik sisteminin amaçlarıyla örtüşmektedir.

"Teneffüse çıktığımızda, gideceğim derslik kilitli olduğu için elimde eşyalarımla bekliyorum." ifadesi öğrenci anketinin dokuzuncu maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %19,9'dur. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 28,2'dir. Öğrencilerin %51,1'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması ($\bar{X}$) 2,31 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan öğrencilerin yarıdan çoğunun teneffüste bir derslikten çıkıp diğer dersliğe gittiğinde, dersliğin kilitli olabildiği şeklinde yorumlanabilir.

"Öğretmenlerimiz bize bazen farklı oturma düzenleri uygular." ifadesi öğrenci anketinin onüçüncü maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %22,3'dür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı %24,1'dir.

Öğrencilerin %53'ü ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,30 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre, öğrencilerin yarıdan fazlası dersliklerde farklı oturma düzenleri kullanabildiklerini ifade etmişlerdir.

"Teneffüste sınıf değiştirmekten, ihtiyaçlarımı giderecek vakit kalmıyor." ifadesi öğrenci anketinin altıncı maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %23'dür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 26,5'tir. Öğrencilerin %50'si ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,27 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. İkili eğitim (sabahçı-öğlenci) yapan devlet okullarında brans derslik sistemi uygulandığında, kısa olan teneffüs süreleri sebebiyle öğrenciler sınıf değişikliğinde sorun yaşayabilmektedirler. Ancak tüm gün eğitim yapan devlet okulları ve özel okullarda nispeten daha uzun olan teneffüs süresinin yetmemesi gibi bir problem olmayabilir.

"Ailem, okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnundur." ifadesi öğrenci anketinin ondokuzuncu maddesidir. Tablo-23'e göre, bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %21,2'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 31,7'dir. Öğrencilerin %46,1'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,25 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya göre öğrencilerin yaklaşık yarısı, ailelerinin brans derslik sistemi uygulamasından memnun olduklarını belirtmiştir.

"Her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemek verimli oluyor" ifadesi öğrenci anketinin onyedinci maddesidir. Tablo-23'e göre, Bu maddeye "katılmıyorum" diyenlerin oranı %25,3'dür. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 25,4'dür. Öğrencilerin %48,5'i ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{x}$) 2,23 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya gore öğrencilerin yaklaşık yarısı, her dersin kendine ait bir derslikte işlenmesinin daha verimli olduğunu düşünmektedir.

“Branş derslik sistemi ders başarımı artırır.” ifadesi öğrenci anketinin onsekizinci maddesidir. Tablo-23’e göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %22,8’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı % 35,8’dir. Öğrencilerin %40,6’sı ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 2,17 olduğu için **“kısmen katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulguya gore öğrencilerin yaklaşık yarısı, brans derslik sisteminin ders başarılarını artırdığını düşünmektedir.

“Bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istiyorum.” ifadesi öğrenci anketinin sekizinci maddesidir. Tablo-23’e göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %34,6’dır. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı % 20,7’dir. Öğrencilerin %44,2’si ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 2,09 olduğu için **“kısmen katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan öğrencilerin bir kısmının derslik değiştirmek istemediği, bir kısmının ise derslik değişimlerinde memnun olduğu yorumlanabilir.

“Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.” ifadesi öğrenci anketinin onuncu maddesidir. Tablo-23’e göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %39,7’tür. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı % 22,9’dur. Öğrencilerin %36,8’i ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 1,97 olduğu için **“kısmen katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgudan öğrencilerin bir kısmının branş derslik sistemi uygulamasına son verilmesini istediği şeklinde yorumlanabilir.

“Bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarım kaybolur.” ifadesi öğrenci anketinin üçüncü maddesidir. Tablo-23’e göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin oranı %39,1’dir. “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı % 38,4’tür. Öğrencilerin %22,2’i ise “katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalamasıda ($\bar{X}$) 1,83 olduğu için **“kısmen katılırım”** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu öğrencilerin bir kısmının branş derslik sisteminde sınıf değişiklikleri esnasında eşyalarını kaybettiği şeklinde yorumlanabilir.

“Her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlanıyorum.” ifadesi öğrenci anketinin birinci maddesidir. Tablo-23’e göre, bu maddeye “katılmıyorum” diyenlerin

oranı %47'dir. "Kısmen katılıyorum" diyenlerin oranı % 22,8'dir. Öğrencilerin %29,7'si ise "katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir. Adı geçen ifadeye ilişkin görüşlerin aritmetik ortalaması da ($\bar{x}$) 1,82 olduğu için **"kısmen katılırım"** seçeneğini doğrulamaktadır. Bu bulgu öğrencilerin yaklaşık yarısının branş derslik sisteminde sınıf değişikliğinden memnun olmadığı, bir kısmının ise memnun olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.10. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Öğrencilerin cinsiyetlerine göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilen sekizinci alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi analizi sonuçlarına göre anlamlı fark olan maddeler Tablo-24'te verilmiştir.

Tablo-24 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları

Maddeler	Değişken							
	Cinsiyet	**N**	**x**	**SS**	**Levene**	**sd**	**t**	**p**
1	**Kız**	1064	1,918	0,871	0,572	2199	4,815	0,000*
	Erkek	1137	1,742	0,843				
2	**Kız**	1064	2,287	0,807	0,010	2175	-4,554	0,000*
	Erkek	1141	2,440	0,772				
3	**Kız**	1064	1,762	0,764	0,008	2190	-4,044	0,000*
	Erkek	1139	1,894	0,762				
4	**Kız**	1058	2,506	0,706	0,014	2188	2,421	0,016*
	Erkek	1134	2,431	0,734				
6	**Kız**	1063	2,216	0,824	0,293	2197	-3,108	0,002*
	Erkek	1136	2,324	0,799				
7	**Kız**	1060	2,504	0,703	0,000	2190	4,743	0,000*
	Erkek	1133	2,355	0,768				
8	**Kız**	1063	1,967	0,887	0,952	2199	-6,567	0,000*
	Erkek	1138	2,213	0,867				
10	**Kız**	1062	1,874	0,876	0,100	2194	-4,998	0,000*
	Erkek	1134	2,060	0,868				
12	**Kız**	1063	2,862	0,779	0,000	1951	3,084	0,002*
	Erkek	1131	2,771	0,577				
14	**Kız**	1064	2,457	1,159	0,315	2200	-2,181	0,029*
	Erkek	1138	2,496	0,718				
15	**Kız**	1063	2,817	0,470	0,000	2091	5,958	0,000*
	Erkek	1139	2,676	0,637				
17	**Kız**	1061	2,311	0,802	0,007	2193	4,241	0,000*
	Erkek	1134	2,161	0,851				
18	**Kız**	1060	2,225	0,758	0,236	2192	2,673	0,008*
	Erkek	1134	2,137	0,795				

*p <0,05

Tablo-24'te görüldüğü gibi, 1.maddede belirtilen "**Her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlanıyorum"**, 4.maddede belirtilen **"Farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçları ilgimi çeker"**, 7.maddede belirtilen "**Her öğretmenin kendi dersliği belli olduğu için, ihtiyaç duyduğumda öğretmenlere daha kolay ulaşıyorum."**, 12.maddede belirtilen "**Koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olmalıdır."**,

15.maddede belirtilen **“Dersliklerin kilitli olduğu boş zamanlarımızda (öğle arası vs.) gidebileceğimiz çalışma odası gibi belirli yerler olmalıdır.”**, 17.maddede belirtilen **“Her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemek verimli oluyor.”** ve 18.maddede belirtilen **“Branş derslik sistemi ders başarımı artırır”** ifadelerine ilişkin görüşlerde, cinsiyetlerine göre “kız” öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

İkinci maddede belirtilen “**Her derste farklı sınıflara gitmek beni yoruyor**”, 3.maddede belirtilen **“Bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarım kaybolur.”** , 6.maddede belirtilen **“Teneffüste sınıf değiştirmekten, ihtiyaçlarımı giderecek vakit kalmıyor.”**, 8.maddede belirtilen **“Bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istiyorum”**, 10.maddede belirtilen **“Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.”** Ve 14.maddede belirtilen “**Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor.”** ifadelerine ilişkin görüşlerde, cinsiyetlerine göre “erkek” öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Kız öğrenciler lehine anlamlı fark olan maddelere baktığımızda, kız öğrencilerin branş derslik sistemine karşı daha olumlu bir tutum içinde oldukları görülebilir. Ayrıca sistemin daha verimli olabilmesi için kız öğrenciler beklentilerini daha belirgin ifade etmişlerdir. Erkek öğrenciler lehine anlamlı fark olan maddelere baktığımızda ise, erkek öğrencilerin branş derslik sistemine ilişkin daha olumsuz bir yaklaşımları mevcuttur, daha çok sistemde yaşanan sıkıntıları ifade etmişlerdir.

4.11. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, “Öğrencilerin sınıf seviyesine (6, 7 ve 8. sınıf) göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?” şeklinde ifade edilen dokuzuncu alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre anlamlı fark çıkan maddeler Tablo-25’de verilmiştir. Anlamlı fark çıkan maddelerde, farkın hangi gruplar arasında olduğunu yoklamak için Scheffe testi yapılmıştır.

Tablo-25 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasıyla İlgili ANOVA ve Scheffe Analiz Sonuçları

	Değişkenler										
Maddeler	**Sınıf düzeyi**	**N**	**$\bar{X}$**	**SS**	**Varyans Kaynağı**	**Kareler Toplamı**	**Sd**	**Kareler Ortalaması**	**F**	**p**	**A.F. (Scheffe)**
5	6. Sınıf	851	2,361	0,723	Gruplar Arası	17,81	2	8,908	16,210	0,000*	6>7
	7. Sınıf	773	2,251	0,735	Gruplar İçi	1207,27	2197	0,550			6>8
	8. Sınıf	576	2,135	0,775	Toplam	1225,09	2199				7>8
13	6. Sınıf	847	2,363	0,813	Gruplar Arası	6,57	2	3,285	4,974	0,007*	6>8
	7. Sınıf	784	2,309	0,802	Gruplar İçi	1456,39	2205	0,660			
	8. Sınıf	577	2,225	0,825	Toplam	1462,96	2207				
18	6. Sınıf	847	2,246	0,765	Gruplar Arası	6,365	2	3,182	5,262	0,005*	6>7
	7. Sınıf	782	2,138	0,776	Gruplar İçi	1331,202	2201	0,605			6>8
	8. Sınıf	575	2,133	0,797	Toplam	1337,566	2203				

Not: 5.soru için Levene: 0,198 p: 0,82 *p<0,05

13.soru için Levene: 0,482 p: 0,617

18.soru için Levene: 0,790 p: 0,454

Tablo-25'deki veriler incelendiğinde, 5. maddede belirtilen **"Sınıflardaki panolar ve görsel materyaller, içimde araştırma isteği uyandırır"**, 13.maddede belirtilen **"Öğretmenlerimiz bize bazen farklı oturma düzenleri uygular (küme sistemi, u tipi, yarım daire gibi...)** ve 18.maddede belirtilen "**Branş derslik sistemi ders başarımı artırır"** ifadelerine ilişkin öğrencilerin branş derslik sistemine dair görüşlerinin sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda, **5. madde için**; 6. sınıf öğrencilerinin ($\bar{x}$=2,36) hem 7.sınıf ($\bar{x}$=2,25) hem

de 8. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,13), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Ayrıca, 7. sınıf öğrencileriyle, 8. sınıf öğrencilerininde kendi aralarında görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bu bulguya göre sınıflardaki görsel materyaller en fazla 6. sınıf öğrencilerini, en az 8. sınıf öğrencilerini etkilemektedir.

13. madde için; 6. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$=2,36), 8. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,22), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre derslik sisteminde, en çok 6.sınıf öğrencilerinin derslerinde farklı oturma düzenleri uygulanmaktadır.

18. madde için; 6. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$=2,24) hem 7.sınıf ($\bar{X}$=2,14) hem de 8. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,13), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre en çok 6. sınıf öğrencilerinin branş derslik sistemi sayesinde ders başarılarının arttığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo-26 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasıyla İlgili Brown-Forsythe ve Dunnett's C Analiz Sonuçları

Maddeler	Değişkenler										
	Sınıf düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	A.F. (Dunnett's C)
11	6. Sınıf	844	2,501	0,694	Gruplar Arası	8,97	2	4,488	9,205	0,000*	6>8
	7. Sınıf	773	2,447	0,678	Gruplar İçi	1066,88	2188	0,488			7>8
	8. Sınıf	574	2,339	0,729	Toplam	1075,85					
14	6. Sınıf	850	2,423	0,746	Gruplar Arası	6,23	2	3,119	6,024	0,002*	6<7
	7. Sınıf	783	2,535	0,675	Gruplar İçi	1143,79	2209	0,518			7>8
	8. Sınıf	579	2,424	0,736	Toplam	1150,03					
16	6. Sınıf	851	2,557	0,656	Gruplar Arası	4,77	2	2,390	5,595	0,004*	6>8
	7. Sınıf	784	2,528	0,634	Gruplar İçi	943,86	2210	0,427			7>8
	8. Sınıf	578	2,441	0,674	Toplam	948,64					
19	6. Sınıf	850	2,309	0,792	Gruplar Arası	4,90	2	2,451	3,985	0,019*	6>8
	7. Sınıf	769	2,230	0,763	Gruplar İçi	1349,4	2194	0,615			
	8. Sınıf	578	2,197	0,798	Toplam	1354,3					

Not: 11.soru için Levene: 3,031 p: 0,048 *p<0,05

14.soru için Levene: 12,174 p: 0,000

16.soru için Levene: 3,264 p: 0,038

18.soru için Levene: 3,422 p: 0,033

Tablo-26'daki veriler incelendiğinde, 11.maddede belirtilen **"Dersle ilgili çalışmalarımız ve projelerimiz dersliklerde sergilenir."**, 14. maddede belirtilen "**Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor."**, 16. maddede belirtilen "**Derslik sistemi sayesinde öğretmenlerimiz dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla bize gösterebilir."** ve 19. maddede belirtilen **"Ailem, okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnundur"** ifadelerine ilişkin öğrencilerin branş

derslik sistemine dair görüşlerinin sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Dunnett's C testi sonucunda, **11. madde için**; 6. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$=2,50), 8.sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,33), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Ayrıca, 7. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,44), 8. sınıf öğrencilerinin de kendi aralarında görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bu bulguya göre en çok 6. sınıf öğrencilerinin çalışmaları dersliklerde sergilenmektedir.

14. madde için; 7. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$=2,53) hem 6. sınıf ($\bar{X}$=2,42) hem de 8. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,42), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre en çok 7. sınıf öğrencilerinin bir derslikten diğerine giderken karmaşa yaşandığını düşündükleri söylenebilir.

16. madde için; 8. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$=2,44) hem 6. sınıf ($\bar{X}$=2,55) hem de 7. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,52), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre en çok 6. sınıf öğrencilerinin derslik sistemi sayesinde öğretmenlerin dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla gösterebildiğini düşündükleri söylenebilir.

19. madde için; 6. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$ =2,30), 8. sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}$=2,19), görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre en çok 6. sınıf öğrencilerinin ailelerinin okuldaki branş derslik sistemi uygulamasından memnun olduğu söylenebilir.

4.12. Araştırmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Öğrencilerin eğitim gördükleri kuruma (özel okul – devlet okulu) göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilen onuncu alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi analizi sonuçlarına göre anlamlı fark olan maddeler Tablo-27'de verilmiştir.

Tablo-27 Öğrencilerin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Öğrenim Gördükleri Kuruma (Devlet-Özel) Göre Farklılaşmasıyla İlgili t-testi Sonuçları

Maddeler	Değişken							
	Okul türü	**N**	**x**	**SS**	**Levene**	**sd**	**t**	**p**
1	**Devlet**	1903	1,784	0,857	0,017	415,7	-5,935	0,000*
	Özel	307	2,091	0,839				
2	**Devlet**	1906	2,408	0,783	0,390	2212	6,223	0,000*
	Özel	308	2,107	0,806				
3	**Devlet**	1904	1,849	0,763	0,061	2210	2,945	0,003*
	Özel	308	1,711	0,773				
5	**Devlet**	1892	2,279	0,737	0,032	394,7	2,175	0,030*
	Özel	307	2,173	0,800				
6	**Devlet**	1899	2,296	0,805	0,513	2206	3,685	0,000*
	Özel	309	2,113	0,843				
8	**Devlet**	1903	2,130	0,881	0,888	2208	4,570	0,000*
	Özel	307	1,883	0,882				
9	**Devlet**	1897	2,305	0,823	0,012	440,9	-2,223	0,027*
	Özel	307	2,407	0,732				
10	**Devlet**	1896	2,002	0,875	0,289	2203	4,135	0,000*
	Özel	309	1,780	0,866				
12	**Devlet**	1900	2,798	0,722	0,000	908,5	-5,257	0,000*
	Özel	303	2,927	0,317				
13	**Devlet**	1900	2,347	0,795	0,000	389,6	5,127	0,000*
	Özel	307	2,072	0,886				
14	**Devlet**	1906	2,558	0,951	0,038	443,9	11,432	0,000*
	Özel	305	1,964	0,824				
16	**Devlet**	1903	2,502	0,656	0,011	420,5	-2,626	0,009*
	Özel	309	2,605	0,639				
17	**Devlet**	1896	2,204	0,835	0,020	429,5	-4,379	0,000*
	Özel	308	2,416	0,780				
19	**Devlet**	1897	2,207	0,793	0,000	442,5	-7,785	0,000*
	Özel	299	2,538	0,666				

*p <0,05

Tablo-27’de görüldüğü üzere beş madde dışındaki tüm maddelerde devlet okulu ile özel okul öğrencileri arasında branş derslik sistemine ilişkin görüşlerde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Esasen bu beklenen bir durumdur. Çünkü araştırma kapsamında

yapılan gözlemlerde, devlet okullarındaki branş derslik sistemi uygulaması ile özel okullardaki uygulamalarda bazı farklılıklar görülmüştür.

1. maddede belirtilen **"Her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlanıyorum"**, 9. maddede belirtilen **"Teneffüse çıktığımızda, gideceğimiz derslik kilitli olduğu için elimde eşyalarımla bekliyorum"**, 12. maddede belirtilen "**Koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olmalıdır."**, 16. maddede belirtilen "**Derslik sistemi sayesinde öğretmenlerimiz dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla bize gösterebilir."**, 17. maddede belirtilen **"Her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemek verimli oluyor."** ve 19. maddede belirtilen **"Ailem, okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnundur"** ifadelerine ilişkin görüşlerde, özel okul lehine anlamlı bir farklılaşma görülmüştür ($p<0,05$).

2. maddede belirtilen "**Her derste farklı sınıflara gitmek beni yoruyor"**, 3. maddede belirtilen **"Bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarım kaybolur"**, 5. maddede belirtilen **"Sınıflardaki panolar ve görsel materyaller, içimde araştırma isteği uyandırır"**, 6. maddede belirtilen "**Teneffüste sınıf değiştirmekten, ihtiyaçlarımı giderecek vakit kalmıyor"**, 8. maddede belirtilen "**Bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istiyorum"**, 10. maddede belirtilen "**Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum."**, 13. maddede belirtilen **"Öğretmenlerimiz bize bazen farklı oturma düzenleri uygular (küme sistemi, u tipi, yarım daire gibi...)."** ve 14. maddede belirtilen "**Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor"** ifadelerine ilişkin görüşlerde, devlet okulu lehine anlamlı bir farklılaşma görülmüştür ($p<0,05$).

Özel okul lehine anlamlı farklılaşma olan maddelere bakıldığında, biri hariç tüm maddeler branş derslik sistemi hakkında olumlu görüş bildiren ifadelerdir. Olumsuz gibi görünen ifade ise, dersliklerin ders aralarında kilitli olduğuna dairdir.

Devlet okulu lehine anlamlı farklılaşma olan maddelere bakıldığında, iki madde branş derslik sistemi hakkında olumlu görüş içerirken, altı madde olumsuz görüş içermektedir. Olumlu görüş bildiren maddelere bakıldığında, devlet okulu öğrencilerinin dersliklerdeki görsel materyallerden daha çok etkilendiği ve farklı oturma düzenlerini daha çok kullandığı söylenebilir. Diğer altı maddeye bakıldığında ise, daha

çok branş derslik sistemi uygulamasına karşı çıkan ifadelerdir. Bu bulgulara göre, devlet okulu öğrencilerinin branş derslik sistemine karşı görüşlerinin daha olumsuz olduğu söylenebilir.

4.13. Araştırmanın Onbirinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin tam gün ya da ikili (sabahçı-öğlenci) eğitim almalarına göre, Branş Derslik Sistemine dair görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilen onbirinci alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi analizi sonuçlarına göre anlamlı fark olan maddeler Tablo-28'de verilmiştir.

Tablo-28 Devlet Okulu Öğrencilerinin Branş Derslik Sistemine Dair Görüşlerinin Tamgün ya da İkili Öğrenim Görmelerine Göre t-testi Sonuçları

Maddeler	Değişken Öğretim türü	N	x	SS	Levene	sd	t	p
3	**Tamgün**	412	1,701	0,715	0,756	1902	-4,464	0,000*
	İkili	1492	1,890	0,771		697,1		
4	**Tamgün**	410	2,376	0,753	0,004	1890	-2,917	0,004*
	İkili	1482	2,492	0,703		619,9		
5	**Tamgün**	412	2,172	0,762	0,892	1890	-3,318	0,001*
	İkili	1480	2,308	0,727		634,1		
6	**Tamgün**	412	2,126	0,822	0,832	1897	-4,880	0,000*
	İkili	1487	2,344	0,794		639,5		
9	**Tamgün**	411	2,170	0,937	0,631	1895	-3,768	0,000*
	İkili	1486	2,343	0,785		578,4		
13	**Tamgün**	411	2,202	0,821	0,197	1898	-4,206	0,000*
	İkili	1489	2,388	0,783		631,1		
14	**Tamgün**	412	2,303	0,740	0,012	1904	-7,297	0,000*
	İkili	1494	2,629	0,990		859		
16	**Tamgün**	411	2,443	0,680	0,056	1901	-2,060	0,040*
	İkili	1492	2,518	0,649		631		
17	**Tamgün**	412	2,313	0,805	0,219	1894	3,015	0,003*
	İkili	1484	2,173	0,841		680,1		
18	**Tamgün**	409	2,064	0,774	0,030	1894	-3,339	0,001*
	İkili	1487	2,208	0,773		648,9		

*p <0,05

Tablo-28'de görüldüğü üzere sadece 17. maddede belirtilen **"Her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemek verimli oluyor"** ifadesinde devlet okulunda tamgün öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Diğer maddelerde devlet okulunda ikili öğrenim gören (sabahçı-öğlenci) öğrenciler lehine sonuçlar çıkmıştır. 3. maddede belirtilen **"Bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarım kaybolur."**, 4. maddede belirtilen **"Farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçları ilgimi çeker"**, 5. maddede belirtilen **"Sınıflardaki panolar ve görsel materyaller, içimde araştırma isteği uyandırır.",** 6. maddede belirtilen "**Teneffüste sınıf değiştirmekten, ihtiyaçlarımı giderecek vakit kalmıyor**.**"**, 9. maddede belirtilen **"Teneffüse çıktığımızda, gideceğimiz derslik kilitli olduğu için elimde eşyalarımla bekliyorum**", 13. maddede belirtilen **"Öğretmenlerimiz bize bazen farklı oturma düzenleri uygular (küme sistemi, u tipi, yarım daire gibi...)."**, 14. maddede belirtilen **".Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor."**, 16.maddede belirtilen **"Derslik sistemi sayesinde öğretmenlerimiz dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla bize gösterebilir." ve** 18. maddede belirtilen **"Branş derslik sistemi ders başarımı artırır"** ifadelerine ilişkin görüşlerde devlet okulunda ikili öğrenim gören (sabahçı-öğlenci) öğrenciler lehine sonuçlar çıkmıştır.

Bu bulgulara göre, ikili öğrenim gören öğrenciler, teneffüs zamanının yetmemesi, kısa olan teneffüslerde sınıf değişikliği olurken yaşanan kargaşa, teneffüslerde dersliklerin kilitli olması, bu kargaşa esnasında eşyaların kaybolması gibi konularda daha muzdariptirler denilebilir. Buna karşın ikili öğrenim gören öğrenciler, dersliklerde farklı oturma düzenlerinin kullanılması, derslerin daha zengin materyallerle işlenmesi, ders başarılarının branş derslik sisteminde artması ile ilgili ifadelerde daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

4.14. Araştırmanın Onikinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, "İdarecilerin Branş Derslik Sistemine dair düşünceleri nelerdir?" şeklinde ifade edilen onikinci alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan görüşmeler bu bölümde irdelenmiştir. Araştırma kapsamında idarecilerle yapılan nitel görüşmelerden elde edilen bulgular, genel olarak yukarıda belirtilen nicel bulguları destekler niteliktedir. Toplam 12 idarecinin görüşme formunda (Ek-4) yer alan sorulara

verdikleri cevapların betimsel analizi sonucunda ulaşılan ana kategori/temalar aşağıda sunulmuştur (Tablo-29). Bu betimlemelerin içerik analizine tabi tutularak derinleştirilmesi sonucunda ulaşılan alt kategori/temalara ait bulgular ise hem tablo olarak hem de metin içerisinde sunulmuştur.

Tablo-29 İdarecilerle Yapılan Görüşme Sonuçlarının Betimsel Analizinden Elde Edilen Kategori/Temalar

Kategori/ Tema	Kodlanma yoğunluğu (f)
İdarecilerin BDS hakkındaki düşünceleri	46
BDS'nin daha verimli uygulanabilmesi için yapılması gerekenler	34
BDS'ye ilişkin velilerin idarecilere yansıyan düşünceleri	13
BDS uygulamasının okullarındaki devamına ilişkin idareci görüşleri	12

Tablo-29'da görüldüğü üzere, idarecilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilen içerik analizinden, dört farklı kategori/tema elde edilmiştir. Bu kategori/temalar; "İdarecilerin BDS hakkındaki düşünceleri" (f=46), "BDS'nin daha verimli uygulanabilmesi için yapılması gerekenler" (f=34), "BDS'ye ilişkin velilerin idarecilere yansıyan düşünceleri" (f=13) ve "BDS uygulamasının okullarındaki devamına ilişkin idareci görüşleri" (f=12) olarak belirlenmiştir. İdareciler görüşmeler esnasında en çok "İdarecilerin BDS hakkındaki düşünceleri" teması üzerinde durmuşlardır.

4.14.1. İdarecilerin Branş Derslik Sistemi Hakkındaki Düşünceleri

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak idarecilerle gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında, idarecilerin Branş Derslik Sistemi hakkındaki düşünceleri betimlenerek alt kategoriler halinde Tablo-30'da sunulmuştur.

Tablo-30 İdarecilerin Branş Derslik Sistemi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Analiz Sonuçları

	Kategori/Temalar		Kaynak (f)*	Referans (f)
Olumlu Düşünceler	Öğrenci Açısından	Motivasyon	5	6
		Sorumluluk duygusu	2	3
		Öğrenme ortamının zenginliği	2	2
		Başarı	2	2
		Alt toplam	**11**	**13**
	Öğretmen Açısından	Öğretim ortamının zenginliği	5	5
		Dersliği sahiplenme	1	2
		Alt toplam	**6**	**7**
	İdareci Açısından	Daha çok öğrenci barındırabilme	4	5
		Alt toplam	**4**	**5**
	Toplam		**21**	**25**
Olumsuz Düşünceler	Öğrenci Açısından	Gün içinde çok fazla yer değişimi	5	5
		Teneffüs süresi	3	4
		Kapı önünde bekleme	2	3
		Dolap sorunu	2	2
		Alt toplam	**12**	**14**
	İdareci Açısından	Okulun fiziki yapısı	2	2
		Atıl kalan materyaller	2	2
		Alt toplam	**4**	**4**
	Öğretmen Açısından	Ortak sınıf kullanımı	2	2
		Öğrencilerin derse geç kalması	1	1
		Alt toplam	**3**	**3**
	Toplam		**19**	**21**

*Her idareciden birden fazla kategori/temaya kodlama yapılabileceği için referans sayıları katılımcı sayısından fazla olabilir.

Tablo-30'da görüldüğü üzere idarecilerin BDS'ye ilişkin olumlu düşüncelerinin frekansı (f=25) daha fazladır. BDS'ye ilişkin ***olumlu*** düşünceler; "Öğrenci Açısından"

(f=13), “Öğretmen Açısından” (f=7), “İdareci açısından” (f=5) olarak üç kategori altında toplanabilir.

“Öğrenci açısından” **olumlu düşünceler** kategorisi; “Motivasyon” (f=6), “Sorumluluk duygusu” (f=3), “Öğrenme ortamının zenginliği” (f=2), “Başarı” (f=2) olarak dört alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Motivasyon:

“Her derslik ortam motifleriyle süsleniyor. Öğrenci psikolojik ve bedenen o derse hazır hale geliyor.” (İ2)

“Her sınıfta akıllı tahta var, görsel dizayn var, öğrenci sınıfa mutluluk duyarak geliyor. Tekdüze değil… Öğrenci kendisini üniversite havasında hissediyor. Branşlaşma sistemi üniversiteye duygusal hazırlık gibi…” (İ1)

“Öğrenciler üniversitede gibi hissediyorlar… Ayrıca 8 saat biz burada tutuyoruz çocukları, 8 saat aynı sınıfta inanılmaz sıkıcı olurdu… Motivasyon anlamında artıları var. Matematik, Türkçe dersinde ayrı bir dünyaya giriyorlar..8 saat içinde sınıf bazında farklı dünyalara sokuyoruz…Sıradan bir sınıftan öte, çocuk için eğlenceli….” (İ3)

Sorumluluk duygusu:

“….Kesinlikle, öğrenciye sorumluluk yüklenmeli, zaten sorumluluk duygusu eğitimin bir parçası…Dediğim gibi üniversite ortamı havası var, öğrenci dersini kendisi takip ediyor…” (İ1)

Öğrenme ortamının zenginliği:

“....her dersin bir sınıfı, o sınıfta o derse ait tüm materyaller var. Materyaller sınıf sınıf dolaşmıyor. Öğrenci derslikte her türlü materyali hazır buluyor, olumlu bir sistem.” (İ4)

Başarı:

“Pedagojik olarak çocukların dikkat ve motivasyonu artıyor. Dolayısıyla başarı artıyor.. Öğrenmenin çoğu görseldir… bu ortamı sağladığınızda öğretmenin anlattığıyla görsellik birleşince başarı otomatik olarak artıyor…” (İ3)

"Öğretmen açısından" **olumlu düşünceler** kategorisi; "Öğretim ortamının zenginliği" (f=5), "Dersliği sahiplenme" (f=2) olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Öğretim ortamının zenginliği:

"….Uygulama çok olumlu. Ben aynı zamanda fen ve teknoloji öğretmeniyim, araç-gereçler aynı ortamda. Mikroskop, poster taşımaktansa bu (sistem) daha iyi. Diğer branşlar için, onlarında bir araç-gereç sistemi var. Eğer bu sistem uygulanacaksa donanım çok önemli, teknoloji çağında yaşıyoruz." (İ5)

"…Sınıfı öğretmene teslim ediyoruz, dersinin özelliğine göre dizayn ediyor. Örneğin bir Türkçe dersliğine girdiği zaman Türkçe kokusunu alabiliyor, her türlü materyal yanında. Öğretmen çok daha rahat bir ortamda kendi dersliğinde çalışma imkanı bulabiliyor….Mesela, Türkçe öğretmenimiz çocuklarda kitap okuma alışkanlığını yerleştirmek için bir kampanya yürüyüyor, bunu kendi dersliğinde çok rahat yürütüyor, kitaplık yapmış kendisine, kitabı okuyan her öğrencinin hemen kaydını alıyor, e-okul ortamına giriyor, sonuçlarını değerlendirebiliyor." (İ6)

Dersliği sahiplenme:

"Sınıf içinde hazırladığı panolarda şairlerin fotoğraflarından tutun,…… güncelliyor, …kendi ders cd'lerini, projeksiyonunu kullanıyor, herşeyden önce sahip çıkıyor." (İ6)

"…Dersliği bir sahiplenme var öğretmende bu sistemde… Böylece materyallerin hasar görmesi azalıyor." (İ10)

"İdareci açısından" **olumlu düşünceler** kategorisi; "Daha çok öğrenci barındırabilme" (f=5) alt kategorisini içermektedir. Bu alt kategoriye örnekler aşağıda verilmiştir;

Daha çok öğrenci barındırabilme:

" BDS'de derslikler daha verimli kullanılıyor… Mesela bodrumda sınıf yapamayız ama, müzik ve resim dersliği yaparak iki şube kazandık.." (İ4)

"…sınıf sistemi olsaydı 10 sube açabilirdik. BDS'de 15 sube açtık.." (İ7)

İdarecilerin BDS'ye ilişkin ***olumsuz*** düşünceleri; "Öğrenci Açısından" (f=14), "İdareci açısından" (f=4), "Öğretmen Açısından" (f=3) olarak üç kategori altında toplanabilir.

***"Öğrenci açısından"* olumsuz düşünceler** kategorisi; "Gün içinde çok fazla yer değişimi" (f=5), "Teneffüs süresi" (f=4), "Kapı önünde bekleme" (f=3), "Dolap sorunu" (f=2) olarak dört alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Gün içinde çok fazla yer değişimi:

"…öğrenci bir ders birinci katta, öbür ders üçüncü katta…sürekli bir kargaşa var koridorlarda…" (İ12)

"Bazı öğrencilerde… çantalarla sınıflara çıkmaktan yoruluyoruz diyorlar… FATİH projesiyle birlikte tablet bilgisayarlar olunca bu azalacaktır, yani yük taşıma…"(İ5)

Teneffüs süresi:

"Öğrencilerden şikayet…teneffüste derslere yetişememe…ama teneffüsü uzatamayız. 8 saat ders var çünkü…" (İ3)

"… Teneffüs 10 dk, sınıf değişimi vesaire derken yetmiyor çocuklara…" (İ1)

Kapı önünde bekleme:

"Öğretmen teneffüste dersliğini kilitliyor. Öğrenci dışarda beklemek zorunda kalıyor" (İ4)

"Öğretmen dersliği kilitlemişse bekliyor kapıda öğrenciler… Diğer okulda (bir önceki çalışılan okul) ben kilitletmiyordum, çokta zarar görmedi, tek-tük zarar veren oldu ama sonraları alıştı çocuklar…bence kilitlememek lazım, buna karşıyım..öğretmen biraz geç kalsa öğrenci mağdur oluyor…" (İ1)

Dolap sorunu:

"Öğrenciler sürekli hareket halinde..sırtlarında çanta ..bırakacakları bir yer yok… Tuvalete giderken çantasıyla gidiyor öğrenci... Başlangıçta dolap varmış bu okulda ama ders araç gerecini sahiplenmeyen öğrenci dolabı da sahiplenmiyor..sonra kaldırılmış…" (İ5)

"İdareci açısından" **olumsuz düşünceler** kategorisi; "Okulun fiziki yapısı" (f=2) ve "Atıl kalan materyaller" (f=2) alt kategorilerini içermektedir. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Okulun fiziki yapısı:

"Koridorlar çok dar…bu yüzden dolap koyamayız…"(İ3)

"Engelli öğrenci için sıkıntı olabiliyor branş derslik sistemi, çünkü asansör yok okulda… ama engelli öğrenci için sınıf sistemi de zor asansör yoksa…"(İ5)

Atıl kalan materyaller:

"Bence okulumuzdaki sistemle ilgili (BDS) en büyük eksiklik, malzemenin alınmasından ziyade kullanılması önemli…kullanılmıyor çoğu malzeme…."(İ6)

"Öğretmen açısından" **olumsuz düşünceler** kategorisi; "Ortak sınıf kullanımı" (f=2) ve "Öğrencilerin derse geç kalması" (f=1) alt kategorilerini içermektedir. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Ortak sınıf kullanımı:

"Dersliği ortak kullanan öğretmneler var… Bu da problem olabiliyor… İkiside sahiplenmeyebiliyor…" (İ8)

"Ortak derslik kullanan öğretmenler sorun yaşıyor çoğunlukla… birisi diyor ben sabah derslikteki dolaba şunu koymuştum, şimdi bulamıyorum vs…"(İ11)

Öğrencilerin derse geç kalması:

"Bazen çocuklar derse geç kalabiliyor… her öğrencinin hızı aynı değil, ama bunu da en aza indirdik sisteme alıştıkça…" (İ3)

İdarecilerin, Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin olumlu olarak, öğrencinin motivasyonunun arttığı, öğrencide sorumluluk duygusunun geliştiği, öğrenme ortamını zenginleştirerek başarıyı artırdığı yönünde düşünceleri olduğu görülmüştür. Ayrıca, idarecilere göre Branş Derslik Sisteminde öğretmenler daha zengin bir öğretim ortamında ders işleyebilmekte, dersliklerini sahiplenmekte ve buna bağlı olarakta dersliklerin zarar görmesi azalmaktadır. Bununla birlikte idareciler BDS ile daha fazla sayıda şube açabildiklerini, böylece daha fazla öğrenci barındırabildiklerini düşünmektedirler.

İdarecilerin Branş Derslik Sisteminde yaşanan sıkıntılarla ilgili görüşleri değerlendirildiğinde ise, öğrenci açısından gün içinde çok fazla yer değiştirilmesi, devlet okullarında öğrenci dolapları olmadığı için öğrencinin çantasıyla dolaşmak zorunda kalması, dersliklerin kilitli olması durumunda kapıda yığılıp beklemelerin olması gibi sıkıntılar belirtilmiştir. Öğretmenler açısından ise, dersliklerin ortak kullanımı ve bazen öğrencilerin derslik değişimi esnasında derslere geç kalabilmesi problem olarak görülmüştür. Koridorların dar olması yüzünden öğrenci dolabı koyamamak ve okuldaki materyallerin kullanılmayıp atıl halde beklemeside Branş Derslik Sisteminde yaşanan olumsuzluklar olarak vurgulanmıştır.

4.14.2. İdarecilere Göre Branş Derslik Sisteminin Daha Verimli Uygulanabilmesi İçin Yapılması Gerekenler

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak idarecilerle gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında, idarecilerin Branş Derslik Sisteminin daha verimli uygulanabilmesi hakkındaki düşünceleri betimlenerek alt kategoriler halinde Tablo-31'de sunulmuştur.

Tablo-31 İdarecilerin Branş Derslik Sisteminin Daha Verimli Uygulanabilmesi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Analiz Sonuçları

Kategori/Temalar		Kaynak (f)*	Referans (f)
MEB'in Yapması Gerekenler	Ödenek sıkıntısı	5	5
	Hizmet içi eğitimler	5	5
	Materyal eksikliği	4	4
	Alt Toplam	**14**	**14**
Öğretmenin Yapması Gerekenler	İstekli ve gayretli olma	5	6
	Öğretmenler arası iletişim	1	2
	Alt toplam	**6**	**8**
Okul Şartları ile İlgili Olanlar	Tam gün-ikili eğitim	5	5
	Fiziki yapı	3	3
	Alt toplam	**8**	**8**
İdarecilerin Yapması Gerekenler	Ders çizelgesi ayarlaması	3	3
	Ortamı oluşturmak	1	1
	Alt Toplam	**4**	**4**
Toplam		**32**	**34**

Tablo-31'de görüldüğü üzere idarecilerin BDS'nin daha verimli uygulanabilmesi için gerekenlere ilişkin düşünceleri "MEB'in Yapması Gerekenler" (f=14), "Öğretmenin Yapması Gerekenler" (f=8), "Okul Şartları ile İlgili Olanlar" (f=8) ve "İdarecilerin Yapması Gerekenler" (f=4) olarak dört kategori altında toplanabilir.

"MEB'in Yapması Gerekenler" kategorisi; "Ödenek sıkıntısı" (f=5), "Hizmet içi eğitimler" (f=5), "Materyal eksikliği" (f=4) olarak üç alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Ödenek sıkıntısı:

"…Ödenek noktasında çok ciddi sıkıntı var. Velilerin gönüllü ve gönülsüz bağışlarıyla yapabildiğimiz kadar yapmaya çalışıyoruz. Öğretmen bize gelip, laptop, projeksiyon verin gerisine karışmayın diyor ama alamıyoruz." (İ7)

“Her öğrencini bir dolabı olsa çok iyi birşey tabi. Ama bizim okulumuzun bulunduğu bölge ekonomik imkankarı çok sınırlı bir yer. Aile birliği bütçemiz çok güçlü değil. Aslında devlet bize ödenek verse çok rahat yapılır. Devletimizin bunu verecek gücü var, bunu nereden anlıyoruz, her öğrenciye 50-100 liralık kitap verebiliyor ücretsiz. Devlet bize öğrenci başına 500 lira verse, bizim bağış almamıza, veliyle para diyaloğuna girmemize hiç gerek yok. Dolapları da rahatça alabiliriz.” (İ8)

Hizmet içi eğitimler:

“Öğretmenler tatillerde hizmet içi eğitim almalı.... Hazırlıklı olmalı derse… Okul tatil olunca seminerler zamanı öğretmenler okula çay içmeye geliyor, okulda değil merkezi eğitimler olmalı… FATİH projesi için bu eğitimler artırılmalı… Akıllı tahta kullanmayı bilmiyoruz… Öğretmen kalitesi artarsa dersliklerin verimi artar…” (İ5)

“Öğretmenlerin BDS ile ilgili bir seminer almasını isterim.öğretmenin faydalı olması için kendini yenilemesi lazım, belli eğitimler alması lazım..” (İ4)

Materyal eksikliği:

“…Ama sadece levha asmakla, derslik sistemi uygulanmış olmuyor. Ortamı oluşturmak çok önemli. Kupkuru bir derslik neye yarar, 4 duvar…” (İ7)

“Öğretmenin Yapması Gerekenler” kategorisi; “İstekli ve gayretli olma” (f=6), “Öğretmenler arası iletişim” (f=2) olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

İstekli ve gayretli olma:

“Zaman zaman öğretmenler toplantısında söylüyoruz materyalleri kullanın diye ama zorla yaptıramayız… öğretmenin içinde olmalı….” (İ7)

“Herşey öğretmene bağlı, öğretmen ne kadar istekli olursa sistem (BDS) o kadar başarılı olur” (İ5)

“Öğretmenimiz bu işi (BDS) özümseyip doğruluğunu kabul ettiğinden dolayı başarılıyız…” (İ3)

“Öğretmen materyali hazırlayıp sınıfı hazır hale getirecek… Eski sistemde (materyalleri) taşımak gerekirdi ve kimsede taşımazdı… Öğretmenin çalışması lazım…” (İ4)

Öğretmenler arası iletişim:

“Okulun fiziki yapısı müsaitse aynı derslikler aynı katta olup, yanlarında da zümre odası olmalı. Okulumun imkanı buna müsait değildi, biz bunu yapamadık, Burada branş bazında öğretmenlerin iletişimi olmalı. 5-6 Türkçe öğretmeni olan bir okulda öğretmenler günlük iletişimde olmalı. Zümre mantığını en etkin kullanan okulda dahi %60 verim alınamıyor. Bu öğretmenler olarak bizin zayıf yönümüz…” (İ2)

“Okul Şartları ile İlgili Olanlar” kategorisi; “Tam gün-ikili eğitim” (f=5), “Fiziki yapı” (f=3) olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Tam gün-ikili eğitim:

“Okullarda ikili eğitim var çoğunlukla. O yüzden çoğu okul yapamıyor BDS’yi. Biz normal öğretim yapıyoruz.” (İ6)

“Normal eğitim olduğu için teneffüsler uzun zaten. İkili eğitimde sıkıntı olabilir BDS’de teneffüsler.” (İ6)

“Kasaba okullarında ve ikili eğitim yapan okullarda BDS pek uymuyor..normal eğitimde daha uygun. Çünkü sabahçı-öğlenci olunca aynı sınıfı kullananlar sorun yaşıyor…” (İ7)

Fiziki yapı:

“Bu okulun binası yapılırken düşünülmüş, bu sisteme (BDS) uygun. Fiziki altyapı sistemin uygulanmasını kolaylaştırıyor” (İ4)

“Altyapı lazım, her ders için derslik lazım, çok küçük okullarda zor BDS uygulanması.” (İ4)

“İdarecilerin Yapması Gerekenler” kategorisi; “Ders çizelgesi ayarlaması” (f=3), “Ortamı oluşturmak” (f=1) olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Ders çizelgesi ayarlaması:

“…Dersleri genelde blok koyduk programa, çifter saat, çocuklar günde 2-3 kez sınıf deiştiriyor, her saat değil, bunu bu şekilde çözdük.” (İ2)

“Derslikler müsait olsa tabiki güzel olur, arka arkaya dersleri yan yana vermek ama… birinci kademede var aynı zamanda okulda…bu zorlaştırıyor, bu konuda hayli çaba sarfettik ,ama biraz oturdu program…çok dolaşmıyolar…” (İ7)

Ortamı oluşturmak:

“Ama sadece levha asmakla, derslik sistemi uygulanmış olmuyor. Ortamı oluşturmak çok önemli.” (İ2)

İdarecilerin Branş Derslik Sisteminin daha verimli uygulanabilmesi için en çok MEB’e görev düştüğünü düşündükleri, ödenek sıkıntısı olmazsa, okullardaki derslikler materyal anlamında zenginleştirilirse ve bu materyalleri kullanacak olan öğretmenler sistemle ilgili seminer ve eğitimlere alınarak bilgilendirilirse sistemin veriminin artacağını belirttikleri görülmüştür.

Ayrıca idarecilere göre, sistemin asıl uygulayıcısı olan öğretmenlerin istekli ve gayretli olması ve aynı branştaki öğretmenlerin birbirleriyle iletişim halinde zümre mantığıyla hareket etmeleri BDS’de verimi artıracaktır.

Bunlarla birlikte, idarecilere göre BDS devlet okullarında fiziki alt yapısı müsait olmayan okullarda ve sabahçı-öğlenci şeklinde ikili eğitim yapan okullarda uygulanmamalıdır. İdarecilere göre, BDS uygulayan okullarda koridorlarda kişisel

öğrenci dolaplarının olması, öğrencilerin eşya taşıma problemini azaltarak verimi artırabilir ve ders çizelgesinin idareciler tarafından öğrencilerin gün içinde en az gezeceği şekilde ayarlaması yapılmalıdır.

4.14.3. Branş Derslik Sistemine İlişkin Velilerin İdarecilere Yansıyan Düşünceleri

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak idarecilerle gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında, BDS hakkında velilerin idarecilere yansıyan düşünceleri betimlenerek alt kategoriler halinde Tablo-32'de sunulmuştur.

Tablo-32 BDS hakkında Velilerin İdarecilere Yansıyan Düşüncelerine İlişkin Analiz Sonuçları

Kategori/Temalar		Kaynak (f)*	Referans (f)
Velilerin Olumsuz Düşünceleri	Teneffüs zamanı	5	5
	Çok yer değiştirme	4	4
	Dolap sıkıntısı	1	1
	Dersliklerin donanımı	1	1
	Alt Toplam	**11**	**11**
Velilerin Olumlu Düşünceleri	Düzen	1	1
	Çocukların mutluluğu	1	1
	Alt Toplam	**2**	**2**
Toplam		**13**	**13**

Tablo-32'de görüldüğü üzere BDS hakkında velilerin idarecilere yansıyan düşünceleri; "Velilerin Olumsuz Düşünceleri" (f=11), "Velilerin Olumlu Düşünceleri" (f=2) olarak iki kategori altında toplanabilir.

"Velilerin Olumsuz Düşünceleri" kategorisi; "Teneffüs zamanı" (f=5), "Çok yer değiştirme" (f=3), "Dolap sıkıntısı" (f=1), "Dersliklerin donanımı" (f=1) olarak dört alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Teneffüs zamanı:

"Veli bize geliyor, benim çocuğum 10 dakikada tuvaletemi gitsin, kantine gidip ihtiyacınımı alsın, sınıfmı değiştirsin? diyor…." (İ10)

Çok yer değiştirme:

"Genelde olumlu velilerin tepkileri, birkaç veliden çocuklar çanta taşıyor sürekli oradan oraya serzenişi aldım. Ama dolaplarla çözülebilecek bir şey" (İ6)

"Ben okula gelince çocuğumu hangi sınıfta bulucağım diye soruyor veliler, öğrenci sürekli yer değiştirdiği için. Velininde bilinçlenmesi lazım bu sistem hakkında. Elinde ders programı olması lazım, çocuk o saatte hangi sınıfta bilmesi lazım." (İ5)

Dolap sıkıntısı:

"Dolaplar daha büyük olsun dedi veliler, ama her öğrenciye kocaman dolap veremeyiz. Ama ikna edildiler…" (İ3)

Dersliklerin donanımı:

"Veliler, bazen taşınmadan şikayetçi, bunula birlikte dersliklerin branşına uygun donatılmasınıda talep ediyorlar" (İ2)

"Velilerin Olumlu Düşünceleri" kategorisi; "Düzen" (f=1), "Çocukların mutluluğu" (f=1) olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Bu alt kategorilere örnekler aşağıda verilmiştir;

Düzen:

"Öğrenciler alıştılar. Dolap kullanma disiplini gelişti çocuklarda, hepsinin dolapları çok düzenlidir… bu eve de yansıdı, teşekkür aldık velilerden…" (İ3)

Çocukların mutluluğu:

"…olumlu dönütler oldu, çocuklar kendini mutlu hissediyorlar. Kendilerini bir nevi çocuk ünivesitesinde gibi hissediyor çocuk, bu çok hoşlarına gidiyor…Ayrı bir dünya yaratıyoruz, kendini değerli hissediyor çocuk." (İ3)

İdarecilere göre veliler BDS'de çocuklarının gün içinde elinde eşyalarıyla çok fazla yer değiştirmek zorunda kalması ve teneffüs süresinin yetmemesi gibi konularda şikayetlerini bildirmişlerdir.

4.14.4. Branş Derslik Sistemi Uygulamasının Okullarında Devamına İlişkin İdareci Görüşleri

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak idarecilerle gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında, idarecilerin BDS uygulamasının okullarında devamına ilişkin düşünceleri betimlenerek kategoriler halinde Tablo-33'de sunulmuştur.

Tablo-33 İdarecilerin BDS Uygulamasının Okullarında Devamına İlişkin Düşüncelerinin Analiz Sonuçları

Kategori/Temalar	Kaynak (f)*	Referans (f)
BDS devam etmelidir	8	8
BDS uygulamasından vazgeçilmelidir.	4	4
Toplam	**12**	**12**

Tablo-33'de görüldüğü üzere idarecilerin BDS uygulamasının okullarında devamına ilişkin düşünceleri "BDS devam etmelidir" (f=8), "BDS uygulamasından vazgeçilmelidir" (f=4) olarak iki kategori altında toplanabilir.

"BDS devam etmelidir" kategorisine örnekler aşağıda verilmiştir;

“Evet, okulumuzda BDS’yi devam ettireceğiz. Yeni eğitim sisteminde (12 yıllık zorunlu eğitim) öğrenci çok artarda derslik yetmezse bilemem ama öğretmenlerde istekli devamı için.” (İ6)

“Öğretmenler çok memnun bu sistemden. 12 yıl kesintisiz eğitim çıktı. Buranın ortaokul olma durumu var, öğretmenlerin acaba derslik modelimiz bozulabilirmi diye endişeleri var. Müdür bey bu model sakın bozulmasın, ders programını ona göre yapalım diyorlar…”(İ6)
“Kesinlikle BDS verimli uygulanıyor okulumuzda…sıfır şikayet….yeni eğitim kampüsümüzde bu sisteme devam ediceğiz… (İ3)

“BDS uygulamasından vazgeçilmelidir” kategorisine örnekler aşağıda verilmiştir;

“Sene sonunda öğretmenlerle görüşüp bu uygulamaya son vermek istiyorum, çok yorucu bir olay” (İ11)

“Daha öğretmen bir önceki sınıfın dersini bitirmemiş, diğer sınıf gelip kapıya dayanıyor içeri girmek için…hiç iyi bir uygulama değil..seneye uygulanmasını istemiyoruz.” (İ12)

“Ben bu sene yeni geldim bu okula müdür yardımcısı olarak, müdür beyde yeni geldi..bu sistem bizden önce başlamış ama biz seneye bitireceğiz, gereksiz bir uygulama…” (İ9)

Oniki idareciden sekizi BDS uygulamasından memnun olduğunu ve sistemin devamını istediklerini belirtirken, sabahçı-öğlenci şeklinde ikili eğitim yapan devlet okulunda görevli dört idareci ise BDS’den memnun olmadıklarını, çok kargaşa yaşandığını ve sistemden en kısa sürede vazgeçmek istediklerini belirtmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. SONUÇLAR

5.1.1. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili Öğretmen Görüşlerine Ait Sonuçlar

Öğretmenlerin Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Öğretmenlerin çoğunluğu, *kendilerine ait bir dersliklerinin olmasının motivasyonlarını (%80,5) ve okula bağlılıklarını artırdığı (%56,6), kendilerini mesleki olarak geliştirme konusunda teşvik edici olduğu (58,4), BDS'yi faydalı buldukları (%67,3)* yönünde görüş bildirmişlerdir.

   Ayrıca öğretmenlerin çoğu, *Branş Derslik Sisteminde derslerinin daha verimli geçtiğini (%74,3), öğrencinin derse ilgisinin arttığını (%65,5), gerektiğinde her türlü görseli öğrencilere kolaylıkla gösterebildiklerini (%74,3), araç ve gereçlerin taşınmadan kaynaklanan yıpranmasının azaldığını (%82,3), öğrenci çalışmaları ve projelerini dersliklerinde sergilediklerini (%73,2), dersliklerinde farklı oturma düzenleri kullanabildiklerini (%65,2)* belirtmişlerdir.

2. Öğretmenlerin yarısı, *Branş Derslik Sisteminin öğrenci başarısını artırdığını* düşünmektedir. Öğretmenlerin bir kısmı (%34,2) ise, *dersliklerinde branşlarıyla ilgili araç-gereçlerin yeterli olmadığını* belirtmişlerdir.

3. Az sayıda öğretmenin, *Branş Derslik Sisteminin kendi branşları için uygun olmadığı (%24,8), öğretmenler arası iletişimi azalttığı (%10,6) ve BDS uygulamasını istemedikleri (%11,5)* şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

4. Erkek öğretmenler, bayan öğretmenlere göre *Branş Derslik Sistemi sayesinde görsel materyalleri öğrencilere daha kolay gösterebildiklerini* düşünmektedirler.

5. *Mesleki kıdemi 15 yıl üstü olan öğretmenler, dersliklerinde görsel dokümanların daha yetersiz olduğunu* düşünmektedir.

6. Branş Derslik Sistemi ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin, almayan öğretmenlere göre *BDS'nin okula bağlılıklarını daha fazla artırdığını, dersliklerindeki görsel dokümanların daha yeterli olduğunu, dersliklerini daha iyi dizayn etmek için daha fazla çalıştıklarını* belirttikleri görülmüştür.

7. Özel okullarda görev yapan öğretmenler devlet okullarında görev yapan öğretmenlere kıyasla, *BDS'nin öğrencinin derse ilgisini artırdığını, dersliklerinde görsel dokümanların yeterli olduğunu, dersliklerini daha iyi dizayn etmek için araştırmalar yaptıklarını, dersliklerinde farklı oturma düzenleri kullanabildiklerini, BDS'de derslerin daha verimli geçtiğini ve velilerin okullarındaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduğunu düşündüklerini* daha fazla vurgulamışlardır. Buradan, özel okullarda Branş Derslik Sisteminin daha olumlu uygulandığı sonucu çıkarılabilir.

   Ayrıca, devlet okullarında görev yapan öğretmenler özel okullarda görev yapan öğretmenlere kıyasla, *Branş Derslik Sisteminin uygulanmasını istemediklerini, dersliklerinde branşlarıyla ilgili araç-gereçlerin yeterli olmadığını, BDS'nin kendi branşları için uygun olmadığını* daha fazla vurgulamışlardır. Buradan, devlet okullarında branş derslik sistemi uygulamalarında bazı aksaklıklar olduğu düşünülebilir.

8. Devlet okulunda “ikili” yani sabahçı ya da öğlenci şeklinde çalışan öğretmenler, “tam gün” çalışan öğretmenlere göre, *Branş Derslik Sisteminin öğretmenler arası iletişimi azalttığını* daha fazla düşünmektedir. Ayrıca, devlet okulunda “tamgün” çalışan öğretmenler, “ikili” yani sabahçı ya da öğlenci şeklinde çalışan öğretmenlere göre, *dersliklerinde branşlarıyla ilgili araç-gereçlerin yeterli olmadığını* daha çok düşünmektedirler.

5.1.2. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar

Öğrencilerin Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri incelendiğinde, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Öğrencilerin yarıdan fazlası, *Branş Derslik Sistemi sayesinde öğretmenlerinin dersle ilgili her türlü araç-gereci kendilerine rahatlıkla gösterebildiği (%60,4), farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçlarının ilgilerini çektiği (%59,7), dersle ilgili çalışmalarının ve projelerinin dersliklerde sergilenebildiği (%55,5), her öğretmenin kendi dersliği belli olduğu için öğretmenlere daha kolay ulaşabildikleri (%57,5), öğretmenlerin sınıfta bazen farklı oturma düzenleri uygulayabildiği (%53)* şeklinde **olumlu** görüş bildirmiştir.

   Aynı zamanda öğrencilerin yarıdan fazlası, *bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşandığı (%59,7), her derste farklı sınıflara gitmenin kendilerini yorduğu (%56,3), teneffüse çıkıldığında gidecekleri derslik kilitli olduğu için ellerinde eşyalarıyla bekledikleri (%51,1)* şeklinde *ve yarısı da teneffüste sınıf değiştirmekten ihtiyaçlarını giderecek vakit bulamadıkları* şeklinde **olumsuz** görüş bildirmiştir.

2. Öğrencilerin bir kısmı, *sınıflardaki panolar ve görsel materyallerle araştırma isteklerinin arttığı (%44,1), ailelerinin okullarındaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduğu (%46,1), her dersi o derse ait bir sınıfta işlemenin verimli olduğu (%48,5) ve BDS’nin ders başarısını artırdığı (%40,6)* şeklinde **olumlu** görüş bildirmiştir.

3. Aynı zamanda öğrencilerin bir kısmı da, *bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istedikleri (%44,2) ve Branş Derslik Sisteminin uygulanmasını istemedikleri (%36,8)* şeklinde **olumsuz** görüş bildirmiştir.

4. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, *BDS'de koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olmasının önemini (%86,2) ve dersliklerin kilitli olduğu zamanlarda gidebilecekleri çalışma odası gibi belirli yerler olması gerektiğini (%80,6)* belirtmiştir.

5. Öğrencilerin az bir kısmı (%22,2) ise, *bir sınıftan diğerine geçerken eşyalarının kaybolduğunu* belirtmiştir.

6. Kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre, *her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlandıklarını, farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçlarının ilgilerini çektiğini, her öğretmenin kendi dersliği belli olduğu için öğretmenlere daha kolay ulaşabildiklerini, koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olması gerektiğini, dersliklerin kilitli olduğu zamanlarda (öğle arası vs.) gidebilecekleri çalışma odası gibi belirli yerler olması gerektiğini, her dersi o derse ait bir sınıfta işlemenin verimli olduğunu ve branş derslik sisteminde ders başarılarının arttığı* yönündeki görüşlere daha fazla katılmışlardır. Buradan kız öğrencilerin branş derslik sistemine karşı daha olumlu bir tutum içinde oldukları görülebilir. Ayrıca sistemin daha verimli olabilmesi için kız öğrenciler beklentilerini de ifade etmişlerdir.

   Bununla birlikte, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre, *her derste farklı sınıflara gitmenin kendilerini yorduğunu, bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarının kaybolduğunu, teneffüste sınıf değiştirmekten ihtiyaçlarını giderecek vakit kalmadığını, bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istediklerini, BDS'nin uygulanmasını istemediklerini ve bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşandığını* daha çok belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin branş derslik sistemine ilişkin daha olumsuz bir yaklaşımlarının olduğu, daha çok sistemde yaşanan sıkıntıları ifade ettikleri görülebilir.

7. İlgili maddeye katılımın sınıflar arasında anlamlı düzeyde yüksekliği bakımından incelendiğinde, *sınıflardaki görsel materyallerin en fazla 6.sınıf öğrencilerini en az 8. Sınıf öğrencilerini etkilediği, derslik sisteminde en çok 6.sınıf öğrencilerinin derslerinde farklı oturma düzenleri uygulandığı, en çok 6.sınıf öğrencilerinin branş derslik sistemi sayesinde ders başarılarının arttığını düşündükleri, en çok 6.sınıf öğrencilerinin çalışmalarının dersliklerde sergilendiğini düşündükleri, en çok 7.sınıf öğrencilerinin bir derslikten diğerine giderken karmaşa yaşandığını düşündükleri, en çok 6.sınıf öğrencilerinin derslik sistemi sayesinde öğretmenlerin dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla gösterebildiğini düşündükleri, en çok 6.sınıf öğrencilerinin ailelerinin okuldaki branş derslik sistemi uygulamasından memnun olduğunu düşündükleri* görülmüştür.

8. Özel okul öğrencileri devlet okulu öğrencilerine göre, *her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlandıklarını, derslik sistemi sayesinde öğretmenlerin dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla gösterebildiğini, her dersi o derse ait bir sınıfta işlemenin verimli olduğunu, ailelerinin okullarındaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduklarını* daha çok vurgulamışlardır. Bununla birlikte özel okul öğrencileri, *teneffüse çıktıklarında gidecekleri derslik kilitli olduğu için kapıda beklemek zorunda kaldıklarını* daha çok belirtmişlerdir. Buradan özel okullarda teneffüslerde dersliklerin kilitli olma durumunun daha sık yaşandığı anlaşılabilir.

Ayrıca, devlet okulu öğrencileri özel okul öğrencilerine göre, *her derste farklı sınıflara gitmenin kendilerini yorduğunu, bir sınıftan diğerine geçerken eşyalarının kaybolduğunu, teneffüste sınıf değiştirmekten ihtiyaçlarını giderecek vakit kalmadığını, bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istediklerini, Branş Derslik Sisteminin uygulanmasını istemediklerini, bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşandığını* daha çok ifade etmişlerdir. Buna göre, devlet okulu öğrencilerinin branş derslik sistemine karşı görüşlerinin daha olumsuz olduğu söylenebilir.

9. Devlet okulunda tamgün öğrenim gören öğrenciler ikili öğrenim gören öğrencilere göre, *her dersi o derse ait bir sınıfta işlemenin verimli olduğunu* daha çok belirtmiştir.

Devlet okulunda ikili öğrenim gören (sabahçı-öğlenci) öğrenciler ise tamgün öğrenim gören öğrencilere göre, *bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarının kaybolduğunu, teneffüste sınıf değiştirmekten ihtiyaçlarını giderecek vakit kalmadığını, teneffüse çıktıklarında gidecekleri derslik kilitli olduğu için kapıda eşyalarıyla beklediklerini, bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşandığını* daha çok ifade etmişlerdir.

5.1.3. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili İdareci Görüşlerine Ait Sonuçlar

İdarecilerin Branş Derslik Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

1. İdareciler BDS uygulamasının olumlu ve olumsuz yönlerine değinmişler ve olumlu yönlerinin daha fazla olduğunu vurgulamışlardır. İdareciler BDS'nin *öğrenci* motivasyonu, başarısı ve sorumluluk duygusunu artırdığını ve zengin bir öğrenme ortamı sunduğunu düşünmektedir. BDS'nin *öğrenci açısından* olumsuz yönleri ise, gün içinde çok fazla yer değişimi, teneffüs süresinin yetmemesi, derslik kilitli olunca kapıda bekleme ve koridorlarda dolap olmaması yüzünden eşya taşıma sorunlarıdır.

İdarecilere göre *öğretmen açısından* BDS'nin olumlu yönleri, öğretim ortamının zenginliği ve dersliği sahiplenerek motivasyonun artmasıdır. BDS'nin öğretmen açısından olumsuz yönleri ise, özellikle ikili eğitim yapan okullarda dersliklerin birkaç öğretmen tarafından ortak kullanımıyla ilgili problemler ve derslik değişimi esnasında öğrencilerin derse geç kalabilmeleridir.

İdareci açısından BDS'nin olumlu yönü, okulda derslikleri daha verimli kullanabilme ve böylece daha çok öğrenciyi okulda barındırabilmektir. İdareci açısından BDS'de yaşanılan aksaklıklar ise; okulun fiziki alt yapısının BDS'ye uygun olmaması, koridorların çok dar olması sebebiyle öğrenci dolapları

yerleştirilememesi ve dersliklerde bulunan eğitsel materyallerin verimli kullanılmaması sebebiyle atıl kalmasıdır.

2. İdarecilerin BDS'nin daha verimli uygulanabilmesi için gerekenlere dair düşünceleri ise şöyledir;

İdarecilere göre, *MEB tarafından* ödenek sıkıntısı problemi çözülürse, sistemin uygulayıcısı olan öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler ve seminerler düzenlenirse ve dersliklerin materyal ve donanım ihtiyacı karşılanırsa, BDS uygulamaları daha verimli olabilir.

Ayrıca İdareciler BDS'nin verimli uygulanabilmesi için *öğretmene büyük görev düştüğünü,* öğretmenlerin gayretli ve istekli olmasının verimi artıracağını ve öğretmenler arası iletişim ve zümre uygulamalarının da faydalı olacağını belirtmiştir. İdarecilere göre, BDS'nin etkili uygulaması için en önemli etkenlerden biri de, kargaşaya neden olduğu için *sistemin ikili eğitim yapılan okullarda uygulanmaması gerektiğidir.* Bunun yerine, BDS devlet okulları için sadece tamgün eğitim veren okullarda uygulanmalı ve okulun fiziki alt yapısının uygun olup olmadığı düşünülmelidir. İdarecilere göre, BDS'nin daha verimli uygulanabilmesi için *idarecilere düşen görevler* ise, uygun ortamı oluşturmak ve ders çizelgelerini öğrenciler en az derslik değişimi yapacak şekilde ayarlamaktır.

3. İdareciler velilerin BDS hakkında kendilerine yansıyan düşüncelerini ifade ederken; velilerin teneffüs zamanı, öğrencinin çok yer değiştirmesi, dolap sıkıntısı gibi konularda memnuniyetsizliklerini ilettiklerini, bununla birlikte BDS ile ilgili az sayıda teşekkür aldıklarını belirtmişlerdir.

4. BDS uygulamasının okullarında devamına ilişkin idareci görüşleri değerlendirildiğinde, *özel okul idarecilerinin* sistemden çok memnun oldukları ve devamını istedikleri görülmüştür. *Devlet okulu idarecilerinden* ise, tam gün eğitim yapan okulların idarecileri sistemi devam ettirmek istediklerini söylerken, ikili eğitim yapan okulların idarecileri sistemden memnun olmadıklarını ve en kısa sürede uygulamadan vazgeçmek istediklerini ifade etmişlerdir.

5.1.4. Branş Derslik Sistemi Uygulaması İle İlgili İdareci, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Sonuçlar

1. Öğretmenlerin çoğu (% 80,5) Branş Derslik Sisteminin motivasyonlarını artırdığını belirtirken, öğrencilerin ise yaklaşık yarısı (% 44,1) dersliklerdeki eğitsel materyallerin kendilerini motive ederek içlerinde araştırma isteği oluşturduğunu ifade etmiştir. İdareciler ise BDS ile öğrenci motivasyonunun (f=6) arttığını ve öğretmenin dersliğini sahiplendiğini (f=2) belirtmişlerdir.

2. Öğretmenlerin çoğu (% 65,5) BDS'de öğrencinin derse ilgisinin arttığını belirtirken, öğrencilerin yarısından çoğu da (% 59,7) farklı dersliklerdeki farklı eğitim araçlarının ilgilerini çektiğini ifade etmiştir.

3. Öğretmenlerin çoğu (% 74,3) BDS'de gerektiğinde her türlü görseli öğrencilerine kolaylıkla gösterebildiklerini belirtirken, öğrencilerin yarıdan fazlası da (% 60,4) BDS'de öğretmenlerinin kendilerine her türlü görsel materyalleri rahatlıkla gösterebildiğini ifade etmiştir. İdareciler ise BDS ile öğrenci açısından zengin bir öğrenme ortamı oluştuğunu (f=2), öğretmenler için ise zengin bir öğretim ortamı oluştuğunu (f=5) ifade etmişlerdir.

4. Öğretmenlerin az bir kısmı (% 11,5) ; öğrencilerin ise yarıya yakını (% 36,8) BDS uygulamasını istemediklerini ifade etmişlerdir. Buradan öğrencilerin sistemden daha az memnun olduğu sonucu çıkarılabilir. İdarecilerin ise üçte biri (f=4) BDS uygulamasını sona erdirmek istediklerini belirtmiştir.

5. Öğretmenlerin çoğu (%73,2) öğrenci çalışma ve projelerini dersliğinde sergilediğini belirtirken, öğrencilerin yaklaşık yarısı (%55,5) kendi çalışmalarının dersliklerde sergilendiğini belirtmiştir.

6. Öğretmenlerin yarısından fazlası (% 65,2) dersliklerinde farklı oturma düzenleri (u tipi, yarım daire) kullanabildiğini ifade ederken, öğrencilerin yaklaşık yarısı (% 53) dersliklerde farklı oturma düzenlerinde ders işlediklerini belirtmiştir.

7. Öğretmenlerin yaklaşık yarısı (% 54,9) BDS sayesinde öğrencilerle etkileşimlerinin arttığını ifade ederken, öğrencilerin yaklaşık yarısı (% 57,5) her öğretmenin dersliği belli olduğu için, ihtiyaç duyduklarında öğretmenlerine ulaşabildiklerini belirtmiştir.

8. Öğretmenlerin çoğu (% 74,3) Branş Derslik Sisteminde derslerinin daha verimli geçtiğini ifade ederken, öğrencilerin yarıdan azı (% 48,5) her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemenin verimli olduğunu düşünmektedir.

9. Öğretmenlerin yarısı (% 50) BDS'nin öğrenci başarısını artırdığını düşünürken, öğrencilerin yarıdan azı (% 40,6) Branş Derslik Sisteminde akademik başarılarının arttığını düşünmektedir. İdareciler de BDS ile öğrenci başarısının (f=2) arttığını belirtmişlerdir.

10. Öğretmenlerin yarıdan azı (% 41,1) velilerin okuldaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduklarını düşünmekte iken, öğrencilerin yarıdan azı (% 46,1) ailelerinin okuldaki BDS uygulamasından memnun olduklarını belirtmişlerdir. İdareciler ise BDS ile ilgili velilerden bazı şikayetler aldıklarını (f=11) ve az sayıda da teşekkürün kendilerine iletildiğini (f=2) ifade etmişlerdir.

11. Öğrencilerin yarısı (%50) teneffüste sınıf değiştirmekten ihtiyaçlarını giderecek vakit kalmadığını belirtirken, idareciler de BDS'de öğrencilerin gün içinde çok fazla yer değiştirdiğini (f=5) ve teneffüs süresinin yetmemesinin problem olabildiğini (f=4) ifade etmişlerdir.

12. Öğrencilerin yarıdan çoğu (%51,1) BDS'de teneffüse çıktıklarında gidecekleri dersliklerin kilitli olabildiğini ve bu yüzden ellerinde eşyalarıyla dersliğin kapısında beklemek zorunda kaldıklarını ifade ederken, idareciler de öğrencilerin derslik kapısında bekleme problemi yaşayabildiklerini (f=3) belirtmiştir.

13. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 86,2) okul koridorlarında kişisel öğrenci dolapları olması gerektiğini düşünürken, idarecilerden de okul koridorlarında dolap olması gerektiğini düşünenler mevcuttur (f=2).

5.2. ÖNERİLER

5.2.1. Araştırmadan Elde Edilen Sonuçlara Dayalı Öneriler

1. İdarecilerin branş derslik sisteminin işleyişini daha iyi organize edip, takip edebilmeleri ve yaşanan sıkıntılara etkili çözümler üretebilmeleri için Milli Eğitim Müdürlüklerinde branş derslik sistemiyle ilgili bir seminer programına alınmaları faydalı olabilir.

2. Branş derslik sisteminin uygulanmasında en önemli faktör olan öğretmenlere branş derslik sisteminin daha verimli kullanılabilmesi adına bir "Hizmet İçi Eğitim" ya da seminer verilmesi faydalı olabilir. Böylece öğretmenler derslik sisteminden üst düzeyde fayda sağlamak için yapılması gerekenler ile ilgili fikir sahibi olabilirler.

3. Öğrencilerin yorulmalarını ve eşya kayıplarını önlemek için koridorlarda anahtarlı bireysel öğrenci dolapları olmalıdır.

4. Dersliklerde branşa uygun materyal ve teknolojik donanımın sağlanması için Milli Eğitim Bakanlığı'nın, branş derslik sistemi uygulayan okullara biraz daha fazla ödenek ayırması faydalı olabilir. Böylece, hem branş derslik sistemini uygulayan okullar daha zengin bir öğrenme ortamı sağlarlar, hem de bu sistemi uygulamayan diğer okullara da sisteme geçiş noktasında teşvik olabilir. Çünkü branş derslik sisteminin hakkıyla uygulanması durumunda eğitime pek çok katkısı olacağı düşünülmektedir.

5. Dersliklerdeki eksik malzemelerin temini için velilerden yardım talep edilebilir. Pek çok hayırsever tek başına okul yaptıramayabilir ancak bir derslik tefriş edebilir.

6. İkili eğitim yapan okullarda branş derslik sistemi hem öğretmen, hem de öğrenci açısından ciddi bir kargaşaya sebep olmaktadır. Devlet okulları için düşünüldüğünde, branş derslik sistemi sadece tamgün eğitim veren okullarda uygulanmalıdır.

7. Teneffüslerde sınıf değişiminden kaynaklanan itiş-kakış ve karmaşa gibi disiplin sorunlarını azaltmaya yönelik çareler düşünülmelidir.

8. Branş derslik sisteminde öğrencinin her teneffüs sınıf değiştirmesinin önüne geçilmesi için, idareciler tarafından haftalık ders dağılım çizelgeleri yapılırken mümkün olduğunca derslerin ikişer saat arka arkaya konulması ve o gün için gidilecek dersliklerin yan yana olanlarının tercih edilmesiyle, öğrencinin gün içinde en fazla üç kez sınıf değiştirmesi ve okul katları arasında fazla in-çık yapmaması sağlanabilir.

9. Branş derslik sistemi altyapısı uygun okullarda uygulandığında istenilen sonucu verebilecektir, ancak alt yapısı zayıf okullarda uygulanması durumunda dezavantajların daha çok olacağı düşünülmelidir.

5.2.2. Araştırmacılara Öneriler

1. Bu sistemin ülkemizde uygulanması 7-8 yıllık, nispeten yeni bir süreç olduğundan ve literatürde bu sistemle ilgili çalışmaların azlığından dolayı, araştırmacılar bu sistemin farklı boyutları üzerinde çalışabilirler.

2. Branş Derslik Sistemiyle ilgili velilerin görüşleri incelenebilir. Bu incelemede velilerin eğitim düzeyinin ve diğer demografik özelliklerinin, görüşlerinde bir farklılaşmaya yol açıp açmadığı saptanabilir.

3. Branş Derslik Sistemiyle ilgili öğretmenlere ve müdürlere verilmesi gereken hizmet içi eğitimin içeriği ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

4. Bu çalışma 2011-2012 eğitim-öğretim yılı içinde Malatya ve Elazığ'da Branş Derslik Sistemini uygulayan tüm okullarda yapılmıştır. Farklı coğrafi ve sosyo-ekonomik özellik gösteren illerdeki Branş Serslik Sistemi uygulamaları incelenerek, Malatya ve Elazığ örneğiyle kıyaslanabilir ve Türkiye çapında genellemeler yapılabilir.

5. Bu çalışma ilköğretim ikinci kademede (6-7-8.sınıflar) branş derslik sistemi üzerine yapılmıştır. Ülkemizde 2012-2013 öğretim yılından itibaren uygulanacak 12 yıllık zorunlu fakat kesintili yeni eğitim sisteminde 5,6,7,8.

sınıflar ortaokul kabul edilecek ve koşullar çerçevesinde ayrı binalarda eğitim göreceklerdir. Dolayısıyla, bu sınıfları kapsayan Branş Derslik Sistemine yönelik çalışmalar yapılması faydalı olabilir.

6. Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Dinçer 12 yıllık kesintili yeni eğitim sisteminde liselerde branş derslik sistemi uygulamasına geçilebileceğinden bahsetmiştir (http://www.haberturk.com/polemik/haber). Bu bağlamda liselerde çok az sayıda mevcut olan Branş Derslik Sistemi uygulamaları ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akpınar, B. (2010). *Eğitim programları ve öğretim.* Ankara: Data Yayınları.

Alkan, C. (1979). *Eğitim ortamları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını.

Alkan, C. (1990). *Eğitim bilimleri birinci ulusal kongresi bildiriler-I kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Alkan, C. (1997). *Eğitim teknolojisi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Aykaç, N. ve Başar, E. (2005) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerine derslik sistemine dayalı eğitim ortamı düzenlemesi uygulamasının etkilerine yönelik görüşleri. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*.

Baştepe, İ. (2009). Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 76-83.

Baytekin, Ç. (2004) *Öğrenme öğretme teknikleri ve Materyal geliştirme*. (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Branş Derslik Sistemi uygulaması ile ilgili basından haberler. http://www.akhisarhaber.com/news_detail.php?id=4432 adresinden 04.03.2011 tarihinde alınmıştır.

Branş Derslik Sistemi uygulaması ile ilgili basından haberler. http://efgan.net/index.asp?PageID=130 adresinden 21.05.2011 tarihinde alınmıştır.

Branş Derslik Sistemi uygulaması ile ilgili bilgi. www.sosyal-bilgiler.com/kabinet-derslik-sistemi.html adresinden 04.04.2011 tarihinde alınmıştır.

Branş Derslik Sistemi uygulaması ile ilgili bilgi. http://www.egitimportali.com/tdve.php?sayfa=kabinet adresinden 11.04.2011 tarihinde alınmıştır.

Branş Derslik Sistemi uygulaması ile ilgili bilgi. http://www.dilset.com/akademi/index.php/website/contentCtg/92 adresinden 22.03.2011 tarihinde alınmıştır.

Branş Derslik Sistemi Uygulamasının İngilizce Karşılığı. http://www.lyndonacademy.org/rotating-class-system.htmladresinden 27.03.2011 tarihinde alınmıştır.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (7. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Cevizci, A. (2010) *Eğitim sözlüğü.* Ankara: Say Yayınları.

Creswell J. W. and Clark V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Çelik, L. (2011). Öğretim materyallerinin hazırlanması ve seçimi. Ö. Demirel ve E. Altun (Editörler*). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, (5. Baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çilenti, K. (1979). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Kadıoğlu Matbaa.

Çilenti, K. (1984). *Eğitim teknolojisi ve öğretim*. Ankara: Kadıoğlu Matbaa.

Dale'nin Yaşantı Konisi. http://egitimhoca.blogspot.com/ adresinden 30.05.2011 tarihinde alınmıştır

Dawson, D.T. and Lindstrom, R. J. (1974, Jan.). The Expanded self-contained classroom. *The Elementary School Journal*, 74(4), 203-209.

Demirel, Ö. ve Yağcı, E. (2011). Eğitim öğretim teknolojisi ve iletişim. Ö. Demirel ve E. Altun (Editörler), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2010). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme.* (12.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Demirörs F. (2007). *Lise I. sınıf öğrencileri için ohm yasası konusunda öğrenme istasyonlarının geliştirilmesi ve uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Doğdu, S. ve Arslan, Z. (1993). *Eğitim teknolojisi uygulamaları ve eğitim araç gereçleri.* Ankara: Tekışık Baskı.

Dropsey,(2004*). "Rotating Class System vs. Self Contained Class"* http://personal.ashland.edu/dkommer/Inq%20Papers%20Fall%2004/Dropsey%20Final.pdf adresinden 10.07.2012 tarihinde alınmıştır.

EARGED Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli. www.**earged**.meb.gov.tr/arasayfa.php?g=70 adresinden 20.06.2011 tarihinde alınmıştır.

Ertürk, S. (1975). *Eğitimde program geliştirme.* Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Gullotta, T. P. (1983). Early Adolescence, alienation and education. *Theory Into Practice,* 22(2), 151-154.

Hung, H. T.(2011). Design-based research: designing a multi-media environment to support language learning. *Innovations in Education and Teaching International*, 48(2), 159-169.

İbret, Ü., Bayraktar, M. ve Kocaman, H. (2011, Kasım). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin branş dersliği uygulamasına ilişkin görüşleri. *Dünya'daki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, ISNN: 2146-7463 (124-132).

Jaramillo, J. A. (1996). Vygotsky's sociocultural theory and contributions to the development of constructivist curricula. *Education*, vol. 117.

Kamboçya'da "Subject-Based Class" Uygulaması. http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/EASTASIAPACIFICEXT/CAMBODIAEXTN/0,,contentMDK:22430490~menuPK:293861~pagePK:2865066~piPK:2865079~theSitePK:293856,00.html adresinden 10.07.2012 tarihinde alınmıştır.

Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın.

Karınca Ekibi TKY Çalışma Raporu http://www.yazyurduio.k12.tr/okuul/KARINCA%20EKIP%20RAPORU.pdf adresinden 04.06.2011 tarihinde alınmıştır.

Keser, Ö. F. ve Akdeniz, A. R. (2002, 16-18 Eylül). Geleneksel Öğrenme Ortamlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, ODTÜ, Ankara.

Kıncal, R.Y. (2009). *Eğitim bilimine giriş*. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Küçükahmet, L. (1996). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Lei, S. (2010, Fall). Classroom Physical Design Influencing Student Learning And Evaluations Of College Instructors: A Review Of Literature. *Education*, 131(1), 128 134.

MEB. *18. Milli Eğitim Şurası, Eğitimde 2023 Vizyonu, "Öğretmenlerin Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi", Konya Bölge Komisyonu Raporu* www.ankara.meb.gov.tr/.../BLGE_GENEL_RAPORU_06_08_2010.doc adresinden 20.05.2011 tarihinde alınmıştır.

MEB. *18.Şura Kararları*. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2010/ttkb/18Sura_kararlari_tamami.pdf adresinden 22.03.2011 tarihinde alınmıştır.

Niemeyer, D. (2003). *Hard facts on smart classroom design*. Lanham, MD: Scarecrow Press.

Okul Gelişim Modeli. http://talimterbiye.mebnet.net/Projeler/okulgelisimprojesi.pdf adresinden 20.06.2011 tarihinde alınmıştır.

Rocco, T. S., Bliss, L. A., Gallagher, S. and Prado, A. P. (2003, Spring). Taking the next step: mixed methods research in organizational systems. *Information Technology, Learning and Performance Journal*, 21(1).

"Self-Contained Class" Uygulamaları. http://www.publicschoolreview.com/articles/73 adresinden 10.07.2012 tarihinde alınmıştır.

Sönmez, V. (2009). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. (15. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Şimşek, N. (1995). Eğitsel fizik mekan kullanımında verim ve etkililiğin sağlanması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 28, (2), 329-347.

Şimşek, N. (1997). *Derste eğitim teknolojisi kullanımı*. Ankara: Anıl matbaba.

Talim ve Terbiye Kurulu 17.08.2006 tarih ve 8738 sayılı yazısı www.ankara.meb.gov.tr/teftis/images/stories/.../brans-dersligi-uygulamasi.doc adresinden 20.06.2011 tarihinde alınmıştır.

Tekirdağ ili Milli Piyango Fen Lisesi'nde Derslik Sisteminin Başarıyı artırdığına dair yerel basın haberi ve yerel basında TTK başkanının sistemle ilgili değerlendirme konuşması. http://www.efgan.net/index.asp?PageID=176 adresinden 20.06.2011 tarihinde alınmıştır.

Tuncel, M., Argon, T., Kartallıoğlu S. ve Kaya, S. (2011, Kasım). İlköğretim matematik öğretmenlerinin derslerinde araç-gereçleri kullanma sıklığı ve bu sıklığı etkileyen faktörler. *Dünya'daki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, ISNN: 2146-7463 (101 111).

Uludağ, Z. ve Odacı H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Milli Eğitim Dergisi*, sayı: 153-154.

Varış, F. (1994). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikler*. Ankara: Alkım Yayınları.

Varış, F., Gürkan, T., Gözütok, D., Gürbüztürk, O. ve Babadoğan, C. (1998). *Eğitim Bilimine Giriş*. F.Varış (Editör). Ankara: Alkım Yayınları.

Yalın, H. İ. (2009). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. (21. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yaşar, Ş. (1998, Güz). Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1-2), 68-75.

Yurdakul, B. (2007). Yapılandırmacılık. Ö. Demirel (Editör) *Eğitimde yeni yönelimler* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Zhang, H. ve Maesako, T. (2009, April). A framework of learner development ecosystem for designing a ubiquitous educational ınformational ınfrastructure. *Journal of Software*, 4(2), 125-133.

EKLER

Ek-1 Milli Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı

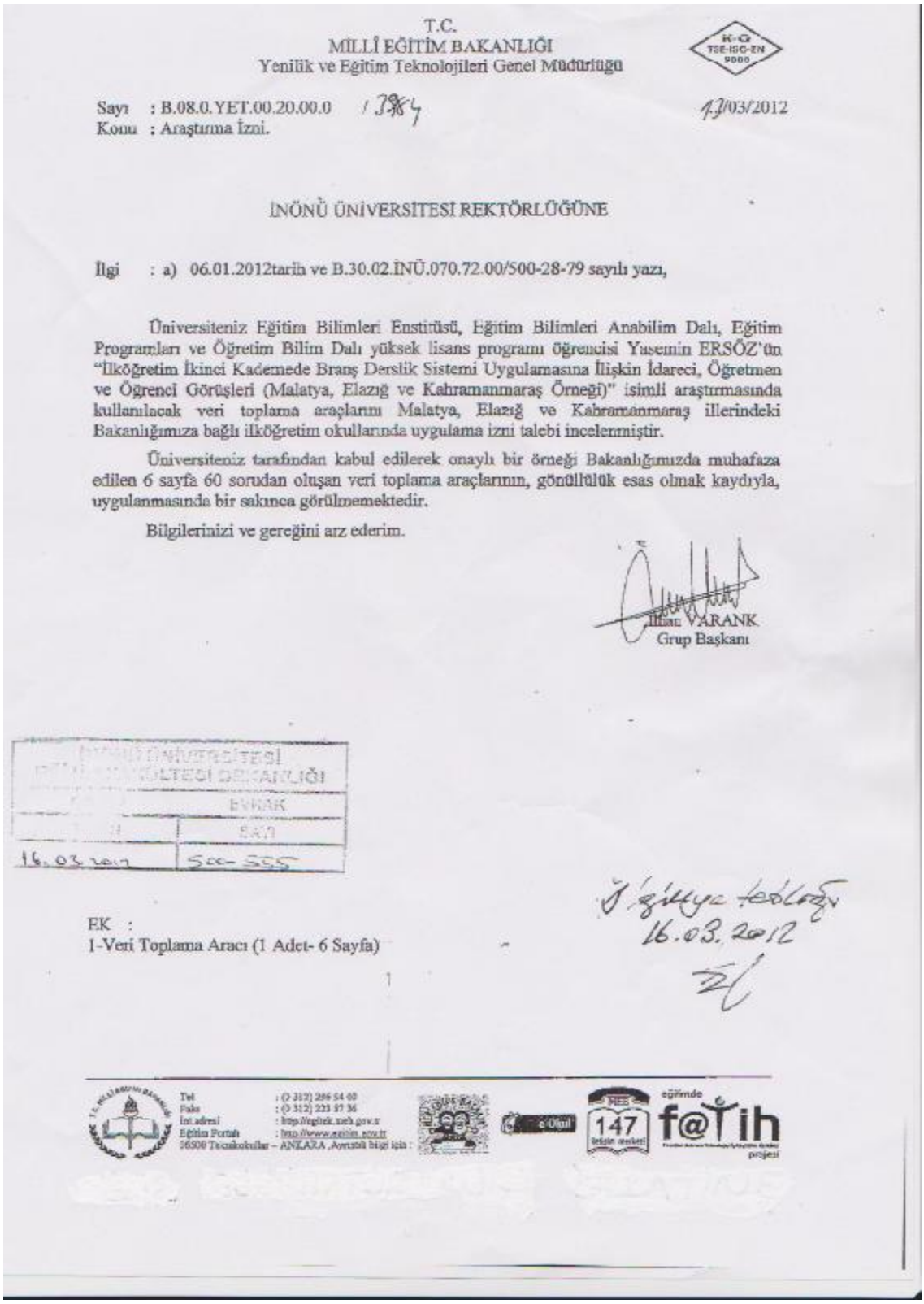

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.YET.00.20.00.0 / 3984
Konu : Araştırma İzni.

13/03/2012

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 06.01.2012tarih ve B.30.02.İNÜ.070.72.00/500-28-79 sayılı yazı,

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Yasemin ERSÖZ'ün "İlköğretim İkinci Kademede Branş Derslik Sistemi Uygulamasına İlişkin İdareci, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Malatya, Elazığ ve Kahramanmaraş Örneği)" isimli araştırmasında kullanılacak veri toplama araçlarını Malatya, Elazığ ve Kahramanmaraş illerindeki Bakanlığımıza bağlı ilköğretim okullarında uygulama izni talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen 6 sayfa 60 sorudan oluşan veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla, uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İlhan VARANK
Grup Başkanı

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
EVRAK
SAYI
16.03.2012 500-555

EK :
1-Veri Toplama Aracı (1 Adet- 6 Sayfa)

16.03.2012

Tel : (0 312) 296 54 00
Faks : (0 312) 223 97 36
İnt.adresi : http://egitek.meb.gov.tr
Eğitim Portalı : http://www.eqitim.gov.tr
06500 Teknokullar – ANKARA ,Ayrıntılı bilgi için :

e-Okul
147 Eğitim Hattı
eğitimde fatih projesi

Ek-2 Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü Bilgi Edinme E-postası

İlk Mesaj

8 Mart 2011
Bilgiedinme:Yasemin ERSÖZ
From: Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Bilgi Edinme Bölümü
<bilgiedinme44@meb.gov.tr>
To: yuyanik@yahoo.com
Cc: Şeyma ERYILMAZ <seymaeryilmaz@meb.gov.tr>

Malatya İlinde Söz ettğiniz Kabinet Sistemi diye bir uygulama yoktur. Bilgilerinize rica olunur.

İkinci Mesaj

28 Mart 2011
Bilgiedinme:Yasemin ERSÖZ
From: bilgiedinme44 <bilgiedinme44@meb.gov.tr>

To: yuyanik@yahoo.com
Cc: Şeyma ERYILMAZ <seymaeryilmaz@meb.gov.tr>

Türkiyem iöo--Mehmet Emin Bitlis iöo-- uygulama bu iki okulumuzda mevcut ayrıca kabinet sistemi bakanlığımızın tavsiye kararı olan bir durum. Konu ile ilgili resmi bir yazı müdürlüğümüzde yoktur.

Ek-3 Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü Bilgi Edinme E-postası

----- İletilen Mesaj -----

Kimden: "ELAZIĞ BİLGİ EDİNME" <evrak23@meb.gov.tr>

Kime: "yasemin ersoz" <yasemin.ersoz@inonu.edu.tr>

Gönderilenler: 9 Aralık Cuma 2011 13:11:57

Konu: RE: BİLGİ EDİNME

Sayın Yasemin ERSÖZ

İlimizde branş derslik istemi uygulanan ilköğretim okulu bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim

Ek-4 İdareciler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (Toplam 2 Sayfa)

İDARECİLERİN BRANŞ DERSLİK SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

(GÖRÜŞME FORMU)

Değerli idareciler;

Görüşmeye zaman ayırdığınız için teşekkür ederim. Bu araştırma, branş derslik sistemine ilişkin görüşlerinizi almak üzere düzenlenmiştir.

Görüşmemiz yaklaşık 20 dakika sürecektir. Görüşmemiz sırasında zamanı etkili kullanabilmek ve sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutabilmek için ses kaydı almak istiyorum. Görüşmemizde elde edilen veriler yalnızca bu araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme sonunda istemediğiniz bazı bilgileri silebiliriz.

Araştırma verileri siz istediğiniz takdirde tarafınıza ulaştırılacaktır. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığınıza ve benim de görüşme kayıtları konusunda verdiğim sözü tutacağıma dair bu sözleşmeyi imzalamamızın uygun olacağını düşünüyorum.

Araştırmacı:

Yasemin ERSÖZ

…...…….

e-posta: yasemin.ersoz@inonu.edu.tr

……..

İmza:

…….

Görüşülen :

İmza:

……

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli idareciler,

Bu form yüksek lisans tezi araştırmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Vereceğiniz diğer bilgiler asla üçüncü bir kişiye ulaşmayacaktır. Sizden beklenen bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızdır. Değerli katkılarınız için teşekkür ederim.
Saygılarımla.

Araştırma Görevlisi Yasemin ERSÖZ
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

1. Okul adı:
2. Branş:
3. İdari pozisyonunuz: Müdür ( ) Müdür Yardımcısı ( )

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

1. Okulunuzda uygulanmakta olan “Branş Derslik Sistemi” hakkında ne düşünüyorsunuz?
   a) BDS’nin olumlu yönleri, faydalı nelerdir?
   b) BDS’nin olumsuz yönleri, sınırlılıkları nelerdir?
2. BDS’nin daha verimli uygulanabilmesi için neler yapılabilir?
   a) MEB’e düşen görevler nelerdir?
   b) İdarecilere düşen görevler nelerdir?
   c) Öğretmenlere düşen görevler nelerdir?
3. Sisteme dair velilerin size yansıyan düşünceleri nelerdir?
   a) Olumlu düşüncelere örnek verebilir misiniz?
   b) Olumsuz düşüncelere örnek verebilir misiniz?
4. Sizce BDS okulunuzda ki uygulamasının devamı konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Ek-5 Öğretmen Branş Derslik Sistemi Anketi (Toplam 3 Sayfa)

BRANŞ DERSLİK SİSTEMİ ÖĞRETMEN ANKETİ

Değerli Öğretmenim,

Elinizdeki anket okulunuzda uygulanmakta olan Branş Derslik Sistemi hakkındaki görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır. Ankete isminizi yazmanız gerekmiyor ve vereceğiniz diğer bilgiler asla üçüncü bir kişiye ulaşmayacaktır, yalnızca yüksek lisans tezimde kullanılacaktır. Sizden beklenen bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızdır. Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Araştırma Görevlisi Yasemin ERSÖZ

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Kısaca Branş Derslik Sistemi Nedir?

Geleneksel sistemde öğrencilerin sabit bir sınıfı vardır, öğretmenler ders çizelgelerine göre her saat farklı bir sınıfa giderler.

Branş derslik sisteminde ise, öğretmenin sabit bir dersliği vardır (fen dersliği, matematik dersliği, Türkçe dersliği vs.), ders çizelgesine göre öğrenciler öğretmenin dersliğine giderler.

Bu sistem, derslik sistemi, kabinet sistemi ya da mobil sınıf adıyla da bilinmektedir.

BÖLÜM I

1. Branş: ……...
2. Mesleki kıdem (öğretmenlik süreniz): ……...
3. Cinsiyet: Bay **( )** Bayan ( )
4. Branş derslik sisteminin etkili uygulanabilmesi ile ilgili hizmet içi eğitim ya da seminer aldınız mı?

   Evet ( ) Hayır ( )
5. Bir önceki soruya cevabınız "Hayır" ise, almak ister miydiniz?

   Evet ( ) Hayır ( )
6. Dersliğinizin branşınızla ilgili bir adı var mı? (Örneğin; Türkçe için, Yunus Emre dersliği gibi)

   Evet ( ) Hayır ( )

BÖLÜM II

İFADELER	**Katılıyorum**	**Kısmen katılıyorum**	**Katılmıyorum**
1.Branş derslik sistemini faydalı buluyorum			
2.Kendime ait bir dersliğin olması motivasyonumu artırır.			
3.Branş derslik sistemi monotonluğun önüne geçer.			
4.Branş derslik sistemi öğrencinin derse ilgisini artırır.			
5.Branş derslik sistemi, kendimi mesleki olarak geliştirme konusunda beni teşvik eder.			
6.Branş derslik sistemi sayesinde, gerektiğinde her türlü görseli öğrencilerime kolaylıkla gösterebilirim.			
7.Kendime ait bir dersliğimin olması okula bağlılığımı artırır.			
8.Dersliğimde görsel dokümanlar yeterlidir (poster, resim, tablo vs.).			
9.Dersliğimi daha iyi dizayn etmek için araştırmalar yaparım.			
10.Branş derslik sistemi sayesinde disiplin problemleri azalır.			
11.Branş derslik sistemiyle, araç ve gereçlerin taşınmadan kaynaklanan yıpranması azalır.			
12.Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.			
13.Öğrenci çalışmalarını, projelerini dersliğimde sergilerim.			
14.Veli görüşmelerimi kendi dersliğimde yaparım.			
15.Dersliğimin kapısına haftalık derslik kullanma planımı asarım.			
16.Dersliğimde farklı oturma düzenleri kullanabilirim (u tipi, yarım daire gibi...)			
17.Branş derslik sistemi öğretmenler arası iletişimi azaltır.			

18.Branş derslik sistemi sayesinde öğrencilerle etkileşimim artar.			
19.Branş derslik sisteminde derslerim daha verimli geçer.			
20.Branş derslik sistemi öğrenci başarısını artırır.			
21. Dersliğimde, branşımla ilgili araç-gereç yeterli değildir.			
22. Branş Derslik sisteminin kendi branşım için uygun olduğunu düşünmüyorum.			
23.Velilerin okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnun olduğunu düşünüyorum.			

Ek-6 Öğrenci Branş Derslik Sistemi Anketi (Toplam 2 Sayfa)

BRANŞ DERSLİK SİSTEMİ ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenciler,

Elinizdeki anket okulunuzda uygulanmakta olan Branş Derslik Sistemi hakkındaki görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen veriler yalnızca yüksek lisans tezimde kullanılacaktır. Sizden beklenen bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızdır. Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Araştırma Görevlisi Yasemin ERSÖZ
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

KISACA BRANŞ DERSLİK SİSTEMİ NEDİR?

Geleneksel sistemde öğrencilerin sabit bir sınıfı vardır, öğretmenler ders çizelgelerine göre her saat farklı bir sınıfa giderler.

Branş derslik sisteminde ise, öğretmenin sabit bir dersliği vardır (fen dersliği, matematik dersliği, Türkçe dersliği vs.), ders çizelgesine göre öğrenciler öğretmenin dersliğine giderler.

Bu sistem, derslik sistemi, kabinet sistemi ya da mobil sınıf adıyla da bilinmektedir.

KİŞİSEL BİLGİLER

1. **Okul Adı:……..**
2. **Sınıf düzeyi** 6 ( ) 7 ( ) 8 ( )
3. **Cinsiyet** Kız ( ) Erkek ( )
4. **Teneffüslerde çanta taşımamanız için, okulunuzda size ait bir dolabınız var mı?**

   Evet ( ) Hayır ( )

İFADELER	**Katılıyorum**	**Kısmen katılıyorum**	**Katılmıyorum**
1.Her derste farklı sınıflara gitmekten hoşlanıyorum.			
2.Her derste farklı sınıflara gitmek beni yoruyor.			
3.Bir sınıftan diğerine geçerken sürekli eşyalarım kaybolur.			
4.Farklı dersliklerde ki farklı eğitim araçları ilgimi çeker.			
5.Sınıflardaki panolar ve görsel materyaller, içimde araştırma isteği uyandırır.			
6.Teneffüste sınıf değiştirmekten, ihtiyaçlarımı giderecek vakit kalmıyor.			
7.Her öğretmenin kendi dersliği belli olduğu için, ihtiyaç duyduğumda öğretmenlere daha kolay ulaşıyorum.			
8.Bütün gün aynı sınıfta ders işlemek istiyorum.			
9.Teneffüse çıktığımızda, gideceğimiz derslik kilitli olduğu için elimde eşyalarımla bekliyorum.			
10.Branş derslik sisteminin uygulanmasını istemiyorum.			
11.Dersle ilgili çalışmalarımız ve projelerimiz dersliklerde sergilenir.			
12.Koridorlarda her öğrencinin bir dolabı olmalıdır.			
13.Öğretmenlerimiz bize bazen farklı oturma düzenleri uygular (küme sistemi, u tipi, yarım daire gibi...).			
14.Bir sınıftan diğerine giderken sürekli karmaşa yaşanıyor.			
15.Dersliklerin kilitli olduğu boş zamanlarımızda (öğle arası vs.) gidebileceğimiz çalışma odası gibi belirli yerler olmalıdır.			
16.Derslik sistemi sayesinde öğretmenlerimiz dersle ilgili her türlü araç-gereci rahatlıkla bize gösterebilir.			
17. Her dersi, o derse ait bir sınıfta işlemek verimli oluyor.			
18.Branş derslik sistemi ders başarımı artırır.			
19.Ailem, okulumuzdaki derslik sistemi uygulamasından memnundur.			

Ek-7 Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Öğretmen/Branş Dersliği Uygulaması Resmi Yazısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.TTK.0.01.01.01 15.02.2008*001514
KONU: Öğretmen/Branş Dersliği Uygulaması

DOSYA

İlgi: 17.08.2006 tarih ve 8738 sayılı yazı.

Son yıllarda eğitimde yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmaları eğitimin niteliğini artırmaya yönelik çabalardır. Bakanlığımızca geliştirilen öğretim programları ve öğrenci merkezli eğitim uygulama modeli ile eğitim sürecine yeni mekânlar ve zamanlar da girmiştir. Öğrenci merkezli yeni eğitim modeli; öğretmen/branş dersliği gibi okul içi, müze/tabiat ve kültür varlıkları ve öğretim süreçlerinde gazete kupürlerinden yararlanılması gibi okul dışı yeni eğitim ortamları ve uygulamalarından yararlanılmasını gündeme getirmiştir.

İlk ve orta öğretim kurumlarımızda günümüzde geçerli olan ortam düzenlemesinde, öğrenciler sınıf ve şubelere ayrılmakta ve her dersin öğretmeni bu sınıf ve şubelerde ders dağıtım çizelgesine uygun olarak eğitim ve öğretimi sürdürmektedir. Yani her dersin öğretmeni ders sırası kendine geldiğinde sınıfta yerini almaktadır. Bu durumda sınıflarda (yönetmeliklere göre) masa, sıra, dolap, askı, harita, tahta vb. araç gereç standart olarak bulunmakta bunların dışında derslerin işlenişinde kullanılacak ders araç gereçleri, donatım malzemeleri sınıflarımızda yer almamaktadır.

Talim ve Terbiye Kurulunun ilgili yazısı ile okul öncesi eğitim kurumları ile birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okulları hariç olmak üzere örgün eğitim yapan okullarda fizikî kapasite ve öğretmen imkânları dâhilinde Öğretmen/Branş Dersliği (matematik, fizik, kimya, biyoloji, fen ve teknoloji, edebiyat, yabancı dil, sosyal bilgiler, coğrafya, tarih dersliği vb.) uygulamasına geçilmesi istenmişti. Aynı yazıda öğretmen/branş

dersliği uygulamasına ilk defa geçecek okullarda uygulamanın bir iki ders ile sınırlı tutulması ve uygulamanın başarılı bulunması hâlinde ise yaygınlaştırılması belirtilmişti. İlgi yazının okul müdürlüklerine gönderilmesini müteakip sözü edilen şartları taşıyan okullar uygulamaya başlamış ve sonuçlarından Başkanlığımızı bilgilendirmişlerdir. Yapılan bilgilendirmelerin incelenmesinde aşağıdaki sonuçların alındığı görülmüştür:
Branş dersliklerinde öğrencilerin araç ve gereç kullanma yoluyla sistemli düşünmesi, çalışma alışkanlığının kazandırılması, hayal ve yaratıcılık gücünün artırılması sağlanmıştır. Dersliklerde o branşa ait kitap, doküman, araç gereç, televizyon ve VCD bulunduğu için öğrencilerin el becerileri ile hayal güçleri birleştirilerek çok yönlü gelişme elde edilmiştir.

Uygulama sayesinde öğrenci bilgiyi bekleyen değil talep eden konuma geçmiştir. Öğrenciler bu amaçla düzenlenen dersliklerde geçici bir süre bulundukları için şiddeti tetikleyecek ortam bu sayede kaybolmuştur.

Her sınıfa ait etkinliklerin aynı ortamda bulunması öğrencilerin yaratıcılık ve rekabet duygularını geliştirmiştir. Öğrencilerin bütün çalışmaları derslikte durduğu için yan öğrenmeler meydana gelmiştir. Üst sınıflar alt sınıflara rehberlik etmeye başlamış, alt sınıfların başarısı da üst sınıfları harekete geçirmiştir.

İngilizce sınıfında kelimeler her zaman sınıf duvarlarında asılı olduğundan her ders aynı işlemi tekrarlamayarak zaman kazanmıştır. Uygulamayla birlikte bir veya birden fazla derslik boşa çıktığı için sınıf mevcutları azalmış ve daha uygun sınıf ortamı sağlanmıştır. Yapılan sınavlarda öğrencilerin başarılarının arttığı gözlenmiştir.
Öğretmenlerimiz daha huzurlu ve gürültüsüz bir ortamda ders işleme imkânı yakalamıştır.Velilerden olumlu tepkiler alınmıştır. Yukarıdaki sonuçlar ışığında elde edilen başarılı eğitim ortamının bütün okullarımızda elde edilmesi ve çıktılarından tüm öğrencilerimizin yararlanması, eğitimde arzu ettiğimiz düzeyin yakalanması açısından son derece önemlidir.

İlgi yazının gönderilmesinden bugüne değin öğretmen imkânından okulun fizikî donanımına kadar uygulamayı mümkün kılacak ve kolaylaştıracak değişkenlerde olumlu gelişmeler kaydetmiş okullarımızın da uygulamaya bir an önce geçmesi, eğitimde fırsat eşitliğinin teminine yönelik önemli bir mesafe olacaktır. Bu doğrultuda okul öncesi eğitim kurumları ile birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okulları hariç olmak üzere örgün eğitim yapan okullarda fizikî kapasite ve öğretmen imkânları dâhilinde Öğretmen/Branş Dersliği uygulamasına geçmek amacıyla okulun öğretmen sayısı ile

fiziki şartlarının yeniden gözden geçirilmesi; şartları olgunlaşan okulların önümüzdeki öğretim yılında uygulamaya başlamaları gerekmektedir.

Konunun iliniz dâhilindeki bütün okul müdürlüklerine duyurularak iş ve işleyişin takibi konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesini rica ederim.

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı